POLITECHNIKA WROCŁAWSKA WYDZIAŁ ELEKTRONIKI

KIERUNEK: INFORMATYKA

SPECJALNOŚĆ: INŻYNIERIA SYSTEMÓW INFORMATYCZNYCH

PRACA DYPLOMOWA INŻYNIERSKA

Szablon pracy dyplomowej inżynierskiej/magisterskiej, wersja 0.6

Engineering/master thesis template, version 0.6

AUTOR:

Imię Nazwisko

PROWADZĄCY PRACĘ:

tytuł, Imię Nazwisko, Jednostka

Opracował: Tomasz Kubik <tomasz.kubik@pwr.edu.pl>

Data: maj 2021

Tekst zawarty w niniejszym szablonie jest udostępniany na licencji Creative Commons: *Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne – Na tych samych warunkach, 3.0 Polska*, Wrocław 2021. Oznacza to, że wszystkie przekazane treści można kopiować i wykorzystywać do celów niekomercyjnych, a także tworzyć na ich podstawie utwory zależne pod warunkiem podania autora i nazwy licencjodawcy oraz udzielania na utwory zależne takiej samej licencji. Tekst licencji jest dostępny pod adresem: http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/pl/. Podczas redakcji pracy dyplomowej stronę tę można usunąć. Licencja dotyczy bowiem zredagowanego opisu, a nie samego latexowego szablonu. Latexowy szablon można wykorzystywać bez wzmiankowania o jego autorze.

Streszczenie

Streszczenie w jzyku polskim powininno zmieci si na poowie strony (drug poow powinien zaj abstract w jzyku angielskim).

Lorem ipsum dolor sit amet eleifend et, congue arcu. Morbi tellus sit amet, massa. Vivamus est id risus. Sed sit amet, libero. Aenean ac ipsum. Mauris vel lectus.

Nam id nulla a adipiscing tortor, dictum ut, lobortis urna. Donec non dui. Cras tempus orci ipsum, molestie quis, lacinia varius nunc, rhoncus purus, consectetuer congue risus.

Słowa kluczowe: raz, dwa, trzy, cztery

Abstract

Streszczenie in Polish should fit on the half of the page (the other half should be covered by the abstract in English).

Lorem ipsum dolor sit amet eleifend et, congue arcu. Morbi tellus sit amet, massa. Vivamus est id risus. Sed sit amet, libero. Aenean ac ipsum. Mauris vel lectus.

Nam id nulla a adipiscing tortor, dictum ut, lobortis urna. Donec non dui. Cras tempus orci ipsum, molestie quis, lacinia varius nunc, rhoncus purus, consectetuer congue risus.

Keywords: one, two, three, four

Spis treści

Spis rysunków

Spis tabel

Spis listingów

Skrty

OGC (ang. Open Geospatial Consortium)

XML (ang. eXtensible Markup Language)

SOAP (ang. Simple Object Access Protocol)

WSDL (ang. Web Services Description Language)

UDDI (ang. *Universal Description Discovery and Integration*)

GIS (ang. Geographical Information System)

SDI (ang. Spatial Data Infrastructure)

ISO (ang. *International Standards Organization*)

WMS (ang. Web Map Service)

WFS (ang. Web Feature Service)

WPS (ang. Web Processing Service)

GML (ang. Geography Markup Language)

SRG (ang. Seeded Region Growing)

SOA (ang. Service Oriented Architecture)

IT (ang. *Information Technology*)

Rozdział 1

WstÄ^{TM}p

1.1. Geneza pracy

UsĹ,ugi sieciowe, zarĂłwno te dostÄ^{TM}pne publicznie jak i te realizowane dla celĂłw prywatnych, peĹ,niÄ... kluczowÄ... rolÄ^{TM} w kontekĹ>cie funkcjonowania wspĂłĹ,czesnej sieci internetowej. Zapewne nikt z nas, nie jest w stanie wyobrazić sobie ksztaĹ,tu obecnego Internetu bez takich rozwiÄ...zaĹ,, sieciowych jak obsĹ,uga poczty elektronicznej, realizacja transferu plikĂłw, czy teĹĽ przede wszystkim dostÄ^{TM}p do aplikacji oraz witryn internetowych. SzczegĂłlnie w obrÄ^{TM}bie ostatniej spoĹ>rĂłd wymienionych usĹ,ug, na przestrzeni ostatnich lat zauwaĹĽyć moĹĽna bardzo duĹĽÄ... liczbÄ^{TM} zmian dotyczÄ...cych sposobu ich definiowania oraz realizacji. Powodem pojawiania siÄ^{TM} tych zmian, jest niewÄ...tpliwie koniecznoĹ>ć zachowania bÄ...dĹş teĹĽ zwiÄ^{TM}kszenia poziomĂłw wydajnoĹ>ci, niezawodnoĹ>ci oraz bezpieczeĹ"stwa oferowanych rozwiÄ...zaĹ", uwzglÄ^{TM}dniajÄ...c coraz to wiÄ^{TM}kszy ruch sieciowy, generowany przez nieustannie zwiÄ^{TM}kszajÄ...cÄ... siÄ^{TM} liczbÄ^{TM} uĹĽytkownikĂłw Internetu. Ponadto, od nowoczesnego systemu internetowego, wymaga siÄ^{TM} coraz to wiÄ^{TM}kszego poziomu skalowalnoĹ>ci, a takĹĽe pĹ,ynnoĹ>ci dziaĹ,ania.

Poparciem niniejszych sĹ,Åłw, moĹĽe być treĹ>ć wydawanego w kilkuletnich odstÄ™pach czasu raportu firmy Cisco, dotyczÄ...cego przewidywaĹ,, oraz trendĂłw sieciowych (tj. Cisco Annual Internet Report). Zgodnie z przedstawionymi w przytoczonym raporcie informacjami, a takĹĽe porĂłwnujÄ...c informacje te, z faktycznymi wartoĹ>ciami wska-ĹşnikĂłw dotyczÄ...cych ruchu w internecie, zaobserwować moĹĽemy niemalĹĽe trzy-krotny wzrost globalnego ruchu sieciowego na przestrzeni ostatnich piÄ™ciu lat. Ponadto, liczba klienckich urzÄ...dzeĹ,, sieciowych, wykorzystywanych w celu uzyskania dostÄ™pu do usĹ,ug udostÄ™pnianych w Internecie, na przestrzeni analogicznego przedziaĹ,u czasowego, zwiÄ™kszyĹ,a siÄ™ z wartoĹ>ci 2,4 urzÄ...dzenia na osobÄ™, do poziomu niema-lĹĽe czterech hostĂłw sieciowych przypadajÄ...cych na pojedynczego reprezentanta globalnej populacji.

Należy także zwrócić uwagÄ™, jakiego typu ruch sieciowy peĹ,ni dominujÄ...cÄ... rolÄ™ w kontekĹ>cie dzisiejszego Internetu. Ponad 80% globalnego konsumenckiego ruchu internetowego stanowiÄ... dane dotyczÄ...ce usĹ,ug wideo, okoĹ,o dziesiÄ™ciu procent Ĺ>wiatowego ruchu obejmujÄ... pozostaĹ,e treĹ>ci udostÄ™pniane w ramach aplikacji oraz witryn internetowych, a pozostaĹ,e 10% to ruch generowany m.in. przez usĹ,ugi transferu plikĂłw, poczty elektronicznej, czy teĹĽ gier online. Na podstawie tych informacji, zauwa-ĹĽyć moĹĽna, ĹĽe ponad 90% caĹ,oĹ>ci danych, przesyĹ,anych w ramach globalnej sieci, musi być przetwarzanych przez aplikacje internetowe, bÄ...dĹş usĹ,ugi sieciowe z nimi powiÄ...zane. Dlatego teĹĽ, zaawansowane witryny internetowe komunikujÄ...ce siÄ™ z usĹ,ugami sieciowymi, zwane dziĹ> systemami internetowymi, tworzone sÄ... z wykorzysta-

niem coraz to bardziej udoskonalonych modeli architektonicznych, pozwalajÄ...cych na coraz to Ĺ,atwiejszÄ... budowÄ^{TM} i rozwĂłj rozwiÄ...zaĹ,, przystosowanych do potrzeb aktualnego ruchu sieciowego [?].

Jednym z pierwszych, a takĹĽe najbardziej podstawowych podejĹ>ć do projektowania i implementacji systemĂłw internetowych byĹ,o wprowadzenie modelu architektury definiujÄ...cego aplikacje monolityczne. W modelu tym, uĹĽytkownik aplikacji, wykorzystujÄ...c oprogramowanie klienckie, ktĂłrym w tym przypadku jest przeglÄ...darka internetowa, wysyĹ,aĹ, ĹĽÄ...danie uzyskania zasobu definiujÄ...c odpowiedni adres url ((ang. Uniform Resource Locator)). Ĺ»Ä...danie to, odwoĹ,ywaĹ,o siÄ™ bezpoĹ>rednio do fizycznego zasobu zlokalizowanego na serwerze, ktĂłry przed dostarczeniem do klienta byĹ, przetwarzany przez serwer w celu uzupeĹ,nienia go danymi uzyskanymi z zewnÄ™trznych ĹşrĂłdeĹ, - m.in. z systemu bazodanowego. Odpowiednio przygotowana statyczna zawartoĹ>ć odpowiedzi serwera, przybierajÄ...ca postać pliku HTML (ang. HyperText Markup Language) byĹ,a nastÄ™pnie przesyĹ,ana bezpoĹ>rednio do przeglÄ...darki internetowej. PodejĹ>cie to, wyróżniaĹ,o siÄ™ caĹ,kowitym brakiem dynamiki dziaĹ,ania systemu internetowego, poniewaĹĽ kaĹĽde zdarzenie wywoĹ,ywane przez oprogramowanie klienta, wymagaĹ,o zaadresowania i wygenerowania nowego ĹĽÄ...dania w kierunku serwera, ktĂłrego odpowiedziÄ... byĹ,a nowa zawartoĹ>ć warstwy prezentacyjnej systemu.

W zwiÄ...zku z zauwaĹĽeniem pewnej regularnoĹ>ci dotyczÄ...cej funkcjonowania wiÄ™kszoĹ>ci systemĂłw internetowych, zwiÄ...zanej z faktem niejednokrotnego generowania nieznacznie różniÄ...cych siÄ™ od siebie odpowiedzi serwera, a takĹĽe w zwiÄ...zku z rozwojem jÄ™zyka skryptowego JavaScript oraz technologii Flash, aplikacje w ramach architektury monolitycznej zaczÄ™Ĺ,y uwzglÄ™dniać obsĹ,ugÄ™ ĹĽÄ...daĹ,, zawierajÄ...cych przetworzone fragmenty warstwy prezentacyjnej. Ponadto, moĹĽliwa staĹ,a siÄ™ dynamiczna podmiana okreĹ>lonych fragmentĂłw treĹ>ci, bez koniecznoĹ>ci ponownego pozyskiwania pozostaĹ,ej zawartoĹ>ci widoku. Usprawnienie to, opierajÄ...ce siÄ™ na technice realizacji ĹĽÄ...daĹ,, asynchronicznych w ramach JavaScript (ang. AJAX - Asynchronous JavaScript and XML) pozwoliĹ,o na poprawÄ™ wydajnoĹ>ci dziaĹ,ania aplikacji internetowych przyczyniajÄ...c siÄ™ do zmniejszenia czÄ™stotliwoĹ>ci generowania zapytaĹ,, a takĹĽe redukcji rozmiaru pojedynczej odpowiedzi serwera. RozwiÄ...zanie to, nie wpĹ,ywaĹ,o jednakĹĽe bezpoĹ>rednio na strukturÄ™ systemu, ktĂłrej gĹ,Ăłwnymi mankamentami byĹ,y: pojedynczy centralny punkt przetwarzania ĹĽÄ...daĹ,,, a takĹĽe brak separacji logiki dziaĹ,ania systemu od warstwy prezentacyjnej.

NiedoskonaĹ,oĹ>ci omĂłwionego powyĹĽej modelu zostaĹ,y zniwelowane poprzez wprowadzenie architektury zorientowanej na serwisy (ang. SOA - Service Oriented Architecture). W podejĹ>ciu tym, dokonano separacji warstwy prezentacyjnej systemu, a takĹĽe wszystkich pozostaĹ, ych funkcjonalnoĹ>ci dotyczÄ...cych logiki biznesowej oraz przetwarzania danych. ReuĹĽywalne oraz autonomiczne usĹ,ugi sieciowe pozwalaĹ,y na realizacjÄ™ okreĹ>lonych funkcji systemu, a sposĂłb komunikacji klienta z usĹ,ugÄ..., jak i komunikacji pomiÄ™dzy poszczeg Ałlnymi serwisami definiowany by L, przez standaryzowane kontrakty. Zdefiniowanie architektury zorientowanej na serwisy umoĹĽliwiĹ,o budowÄ^{TM} skalowalnych systemĂłw internetowych, ktĂłrych poszczegĂłlne czÄ^{TM}Ĺ>ci mogĹ, y być realizowane w dowolnej technologii, a implementacja nowej funkcjonalnoĹ>ci nie wymagaĹ,a przebudowy pozostaĹ,ych komponentĂłw. RozwiÄ...zanie to, wprowadzaĹ,o jednak dodatkowy narzut dla kaĹĽdej z przesyĹ, anych wiadomoĹ>ci, wynikajÄ...cy ze Ĺ>ciĹ>le okreĹ>lonej struktury ĹĽÄ...dania, tworzonej z wykorzystaniem jä^{TM}zyka XML (ang. Extensible Markup Language). Ponadto, wraz ze wzrostem poziomu zaawansowania systemu internetowego, autonomiczonoĹ>ć oraz reuĹĽvwalnoĹ>ć poszczegĂłlnych komponentĂłw malaĹ.a ze wzglÄ™du na powstawanie specyficznych dla okreĹ>lonego rozwiÄ...zania zaleĹĽnoĹ>ci [?].

W zwiÄ...zku z coraz to wiÄ^{TM}kszymi wymaganiami dotyczÄ...cymi aplikacji internetowych, dominujÄ...ca ĂłwczeĹ>nie architektura rozproszonych usĹ,ug sieciowych zastÄ...piona zostaĹ, a poprzez model uwzglÄ^{TM}dniajÄ...cy warstwÄ^{TM} klienckÄ... oraz interfejs programowania aplikacji (ang. Application Programming Interface). W przypadku nowoczesnych systemÄłw internetowych, oba z tych komponentÄłw budowane sÄ... w oparciu o architekturÄ^{TM} n-warstwowÄ... (ang. N-Tier Architecture Application). W ramach niniejszego modelu, klient wysyĹ,a ĹĽÄ...danie do interfejsu API, ktĂłry na poczÄ...tku przetwarza jego treść, a nastÄ^{TM}pnie wywoĹ,uje usĹ,ugÄ^{TM} utworzonÄ... w celu realizacji okreĹ-lonego zadania. Celem serwisu jest przetworzenie logiki biznesowej dla danej funkcjonalnoĹ>ci, a takĹĽe odwoĹ, anie siÄ™ do usĹ, ug dostÄ™pu do danych w celu ich uzvskania z zewnÄ^{TM}trznego ĹsrĂłdĹ, a informacii. Odpowiednio przygotowana odpowiedĹs jest nastÄ^{TM}pnie przekazywana do warstwy obsĹ,ugi ĹĽÄ...dania, ktĂłra zwraca jÄ... okreĹ lonemu klientowi. W przeciwieĹ, stwie do pierwszego z przytoczonych modeli, odpowiedziÄ... API nie jest dokument HTML, a jedynie dane dotyczÄ...ce zasobu, ktĂłre chce uzyskać klient. Sam zasĂłb natomiast, nie jest elementem warstwy prezentacji systemu a zbiorem danych lub typem operacji, które można na tym zbiorze wykonać. UpraszczajÄ...c, stwierdzić moĹĽna, ĹĽe API peĹ,ni rolÄ^{TM} poĹ>rednika pomiÄ^{TM}dzy warstwÄ... prezentacji a zbiorem danych oraz operacji ich przetwarzania, a takĹĽe dostarczania. PoszczegĂłlne usĹ, ugi realizujÄ...ce logikÄ^{TM} biznesowÄ... aplikacji zawarte sÄ... bezpoĹ>rednio wewnÄ...trz API, co nie oznacza jednakĹĽe, ĹĽe nie mogÄ... odwoĹ, vwać siÄ™ do serwisĂłw zewnÄ^{TM}trznych. Takie podejĹ>cie do budowania systemĂłw internetowych zapewnia zarĂłwno skalowalnoĹ>ć poszczegĂłlnych aplikacji wchodzÄ...cych w skĹ,ad systemu, jak i rozwiÄ...zuje problemy architektury SOA zwiÄ...zane z zaleĹĽnoĹ>ciami wystÄ^{TM}pujÄ...cymi pomiÄ^{TM}dzy usĹ,ugami. Dlatego teĹĽ, architektura ta jest powszechnie wykorzystywana w celu budowy i zarzÄ...dzania nowoczesnymi oraz zaawansowanymi systemami internetowymi [?].

Zarówno zdecentralizowana architektura zorientowana na serwisy, jak i centralna architektura oparta o interfejs programowania aplikacji, w przeciwieństwie do architektury monolitycznej, dostarcza zdecydowanie wiÄ^{TM}cej moĹĽliwoĹ>ci zwiÄ...zanych z ewaluacjÄ... dziaĹ,ania poszczegĂłlnych komponentĂłw systemu. DziÄ^{TM}ki powstaniu ostatnich dwĂłch, spoĹ>rĂłd trzech przedstawionych modeli architektonicznych, moĹĽliwe jest nie tylko zbudowanie efektywnie dziaĹ,ajÄ...cej aplikacji internetowej, ale takĹĽe ciÄ...gĹ,a ocena poprawnoĹ>ci implementacji jej komponentĂłw, w celu ustawicznego doskonalenia caĹ,ego systemu.

Niniejsza praca, traktować bÄ™dzie o ewaluacji efektywnoĹ>ci dziaĹ,ania interfejsĂłw programowania aplikacji, w kontekĹ>cie jednych z dwĂłch najpopularniejszych Ĺ>rodowisk rozwoju oraz uruchamiania api. Ponadto, porĂłwnane zostanÄ... parametry wydajnoĹ>ciowe w kontekĹ>cie okreĹ>lonych przypadkĂłw uĹĽycia interfejsu API, bÄ™dÄ...cego niezbÄ™dnÄ... czÄ™Ĺ>ciÄ... powszechnie wykorzystywanej architektury systemĂłw internetowych.

1.2. Cel i zakres pracy

Celem pracy jest porĂłwnanie wydajnoĹ>ci dziaĹ,ania interfejsĂłw programowania aplikacji, tworzonych z wykorzystaniem jÄ™zykĂłw programowania C# oraz JavaScript. Interfejsy, wykonywane sÄ... w dwĂłch różnych Ĺ>rodowiskach uruchomieniowych. Dla jÄ™zyka C#, Ĺ>rodowiskiem tym jest platforma .NET, natomiast dla jÄ™zyka JavaScript – platforma NodeJS. Analiza porĂłwnawcza, obejmuje zarĂłwno aspekty dotyczÄ...ce efektywnoĹ>ci dziaĹ,ania samego interfejsu programowania aplikacji, jaki i elementĂłw wchodzÄ...cych w skĹ,ad tworzonego systemu. WĹ>rĂłd omawianych rozwiÄ...zaĹ,, wyróżnić naleĹĽv

mappery obiektowo-relacyjne, systemy bazodanowe, czy teĹĽ mechanizmy zarzÄ...dzania pamiÄ^{TM}ciÄ... podrÄ^{TM}cznÄ.... NiektĂłre spoĹ>rĂłd wymienionych moduĹ,Ăłw stanowiÄ... integralnÄ... czÄ^{TM}Ĺ>ć API, natomiast pozostaĹ,e sĹ,uĹĽÄ... do rozszerzenia jego funkcjonalnoĹ>ci.

Zakres pracy obejmuje: przeglÄ...d literaturowy, implementacjÄ^{TM} Ĺ>rodowiska badawczego, realizacjÄ^{TM} badaĹ,, oraz opracowanie wynikĂłw. PrzeglÄ...d literatury tyczy siÄ^{TM} aspektĂłw zwiÄ...zanych ze strukturÄ... i zasadÄ... dziaĹ, ania interfejsĂłw programowania aplikacji, a takĹĽe kwestii dotyczÄ...cych wykonywania pomiarĂłw wydajnoĹ>ci dla poszczegĂłlnych operacji sieciowych. Operacje sieciowe, realizowane sÄ... w ramach obsĹ,ugi ĹĽÄ...dania przez API. Etap implementacji Ĺ>rodowisk badawczych skĹ, ada siÄ™ z budowy interfejsĂłw w oparciu o porĂłwnywane Ĺ>rodowiska rozwoju i uruchamiania aplikacji, a takĹĽe konfiguracji platformy lokalnej oraz platform chmurowych, pozwalajÄ...cych na przeprowadzanie analizy dziaĹ, ania systemĂłw. Realizacja badaĹ,,, przeprowadzona zostaĹ, a pod kÄ...tem pomiaru czasu odpowiedzi na ĹĽÄ...dania uĹĽytkownika koĹ,,cowego biorÄ...c pod uwagÄ^{TM} aspekty: wywoĹ,ania serii ĹĽÄ...daĹ,, obsĹ,ugi wspĂłĹ,bieĹĽnoĹ>ci procesĂłw, dostÄ^{TM}pnoĹ>ci zasobĂłw platformy hostingowej, a takĹĽe moĹĽliwoĹ>ci oferowanych przez mappery obiektowo-relacyjne oraz systemy bazodanowe. Celem etapu opracowania wyników jest przedstawienie, wizualizacja oraz analiza różnic wartoĹ>ci czasĂłw odpowiedzi interfesjĂłw API na poszczegĂłlne ĹĽÄ...dania, w odniesieniu do przeprowadzonych badaĹ,.. Zastosowanymi kryteriami oceny podczas przeprowadzanej analizy jest czas odpowiedzi interfejsu programowania aplikacji dla wygenerowanego ĹĽÄ...dania, a takĹĽe maksymalna liczba ĹĽÄ...daĹ, jakie jest w stanie obsĹ,uĹĽyć okreĹ>lone API. Przedstawione kryteria, uwzglÄ^{TM}dniane zostaĹ, y w odniesieniu do wykorzystywanego Ĺ>rodowiska uruchomieniowego oraz technologii implementacyjnej. Przeprowadzone badania, majÄ... sĹ,uĹĽvć wskazaniu zarĂłwno pozytywnych aspektĂłw, jak i problemĂłw dotyczÄ...cych wydajnoĹ>ci dziaĹ, ania aplikacji tworzonych z wykorzystaniem por Ăłwnywanych technologii. Ponadto, celem jest takĹĽe przedstawienie moĹĽliwoĹ>ci zwiÄ™kszenia efektywnoĹ>ci implementowanych interfejsĂłw programowania aplikacji.

1.3. Struktura pracy

Niniejsza praca, podzielona zostaĹ, a na szeĹ>ć rozdziaĹ, Ăłw.

Pierwszy z nich, napisany zostaĹ, w celu zobrazowania dziedziny rozwaĹĽanego problemu, a takĹĽe podkreĹ>lenia jego wagi w kontekĹ>cie zagadnienia usĹ,ug sieciowych. Ponadto, w rozdziale tym zdefiniowano cel popeĹ,nionej pracy oraz przedstawiono zakres czynnoĹ>ci realizowanych w ramach przeprowadzonych badaĹ,..

W rozdziale drugim dokonano wprowadzenia teoretycznego do tematyki interfejsĂłw programowania aplikacji oraz testowania usĹ,ug sieciowych. Wprowadzenie to, w odniesieniu do interfejsĂłw API dotyczy zarĂłwno struktury i zasady dziaĹ,ania omawianej usĹ,ugi sieciowej, jak i sposobu realizacji poĹ,Ä...czeĹ,, tej usĹ,ugi z zewnÄ^{TM}trznymi ĹşrĂłdĹ,ami danych. W ramach wprowadzenia do tematyki testowania usĹ,ug sieciowych wyjaĹ>niono fundamentalne pojÄ^{TM}cia teorii testowania oraz omĂłwiono dostÄ^{TM}pne modele realizacji testĂłw. Co wiÄ^{TM}cej, nakreĹ>lono strategiÄ^{TM} wykonywania pomiarĂłw wydajnoĹ>ci w kontekĹ>cie usĹ,ug pracujÄ...cych w sieciach komputerowych. W niniejszym rozdziale, zawarto rĂłwnieĹĽ przeglÄ...d pozycji literaturowych, pomocnych w trakcie realizacji badaĹ,,, a takĹĽe przeglÄ...d technologii informatycznych, zastosowanych w procesie implementacji Ĺ>rodowiska badawczego oraz wykonania pomiarĂłw.

W ramach trzeciego z rozdziaĹ, Ăłw, zdefiniowano i omĂłwiono kaĹĽdy z aspektĂłw rozwaĹĽanego problemu badawczego. DziÄ™ki temu, moĹĽliwe staĹ,o siÄ™ sformuĹ,owanie zbioru rozwaĹĽanych scenariuszy badawczych.

W celu realizacji badaĹ,, opartych o zdefiniowane w rozdziale trzecim scenariusze badawcze, naleĹĽy zaprojektować oraz zaimplementować odpowiednio dostosowane Ĺ>rodowisko badaĹ,.. PoszczegĂłlne kroki realizacji tego Ĺ>rodowiska, zarĂłwno te, dotyczÄ... ce jego fizycznej struktury, jak i te, ktĂłre tyczÄ... siÄ™ implementacji interfejsĂłw programowania aplikacji, opisane zostaĹ,y w rozdziale czwartym niniejszej pracy.

PiÄ...ty z rozdziaĹ,Ăłw, ma na celu przedstawienie rezultatĂłw wynikajÄ...cych z prze-prowadzonych prac naukowych. Rezultaty te, w obrÄ^{TM}bie niniejszego rozdziaĹ,u zostaĹ,y zgrupowane wzglÄ^{TM}dem zdefiniowanych uprzednio scenariuszy badawczych, realizowanych w odpowiednio przystosowanym Ĺ>rodowisku. Ponadto, dla uzyskanych wartoĹ>ci pomiarowych, dotyczÄ...cych kryteriĂłw poszczegĂłlnych badaĹ,,, wykonano testy parametryczne, dziÄ^{TM}ki ktĂłrym moĹĽliwa jest ocena istotnoĹ>ci statystycznej zaobserwowanych różnic wynikowych. Co wiÄ^{TM}cej, wyniki kaĹĽdego z realizowanych scenariuszy badawczych poddane zostaĹ, y krytycznej analizie.

Ostatni z rozdziaĹ, Ăłw peĹ, ni rolÄ^{TM} podsumowania. Autor przedstawia w nim uzyskane efekty wykonanej pracy, a takĹĽe nakreĹ>la moĹĽliwoĹ>ci zwiÄ...zane z dalszym rozwojem badaĹ...

Rozdział 2

Wprowadzenie teoretyczne

2.1. Wykorzystywane terminy

W niniejszej pracy, posĹ,uĹĽono siÄ^{TM} terminologiÄ... dystynktywnÄ... z punktu widzenia realizacji, rozwoju oraz ewaluacji usĹ,ug sieciowych. Najbardziej istotne spoĹ>rĂłd wykorzystywanych terminĂłw wymieniono poniĹĽej. Dla kaĹĽdego z pojÄ^{TM}ć, przedstawiono obcojÄ^{TM}zyczne tĹ,umaczenie, a takĹĽe zdefiniowano spĂłjny oraz zwiÄ^{TM}zĹ,y opis.

UsĹ,uga sieciowa

Web Service

Rodzaj systemu informatycznego cechuj $\ddot{A}$ ...cego si $\ddot{A}^{TM}$ permanentnym wykonywaniem zdefiniowanych funkcji, tu $\dot{L}L$ po uzyskaniu $\dot{L}L$ Ä...dania. $\dot{L}$ » $\ddot{A}$ ...danie to, przybiera posta $\ddot{A}$ ‡ danych, przekazanych w ramach systematycznej struktury. Spos $\ddot{A}$ †b dostarczenia $\dot{L}L$ Ä...dania, jego format, a tak $\dot{L}L$ e metoda odpowiedzi na $\dot{L}L$ Ä...danie, definiowane s $\ddot{A}$ ... poprzez protok $\ddot{A}$ † $\dot{L}L$, sieciowy z kt $\ddot{A}$ †rego korzysta dana us $\dot{L}$, uga.

Interfejs Programowania Aplikacji

Application Programming Interface

ZbiĂłr reguĹ, oraz struktur programistycznych okreĹ>lajÄ...cy metodÄ^{TM} oraz cel interakcji pomiÄ^{TM}dzy komponentami oprogramowania. PojÄ^{TM}cie interfejsu programowania aplikacji jest niezaleĹĽne od warstwy implementacji systemu i moĹĽe tyczyć siÄ^{TM} dowolnego rodzaju programu komputerowego. Interfejs API definiowany jest na poziomie kodu ĹşrĂłdĹ,owego poszczegĂłlnych fragmentĂłw oprogramowania, a jego zadaniem jest dostarczenie wymaganych specyfikacji struktur programistycznych, a takĹĽe protokoĹ,u, pozwalajÄ...cego na ich wykorzystanie przez zewnÄ^{TM}trzny komponent programowy.

API wykonane w technologii REST

RESTful API

Interfejs programowania aplikacji, bazujÄ...cy zarĂłwno w swojej strukturze, jak i funkcjonal-noĹ>ci na zbiorze Ĺ>ciĹ>le okreĹ>lonych reguĹ, dostarczanych w ramach metodologii REST. ReguĹ, y metodologii tej, implementowane sÄ... najczÄ^{TM}Ĺ>ciej w stosunku do interfejsĂłw programowania aplikacji, ktĂłre wykorzystujÄ... w kontekĹ>cie zewnÄ^{TM}trznej komunikacji protokĂłĹ, hipertekstowy. Podstawowa charakterystyka interfejsu programowania aplikacji

opartego o zbiĂłr reguĹ, REST definiowana jest poprzez bezstanowość transmisji danych, pojÄ™cia zasobĂłw i reprezentacji, a takĹĽe cechÄ™ jednolitoĹ›ci interfejsu komunikacyjnego.

Kontroler

Controller

Struktura programistyczna (w przypadku jÄ^{TM}zykĂłw programowania opartych o paradygmat obiektowy - klasa), ktĂłrej celem jest obsĹ,uga ĹĽÄ...dania dostarczonego od aplikacji klienckiej, zweryfikowania zgodnoĹ>ci jego treĹ>ci, a nastÄ^{TM}pnie przekierowanie wykonania programu do odpowiedniej metody warstwy logiki biznesowej. Po zakoĹ,,czeniu wszystkich operacji dotyczÄ...cych omawianego zapytania, metoda dostÄ^{TM}pna w ramach klasy kontrolera formuĹ,uje odpowiedĹş zwracanÄ... bezpoĹ>rednio do konsumenta ĹĽÄ...dania.

Serwis

Service

Struktura programistyczna (w przypadku jÄ^{TM}zykĂłw programowania opartych o paradygmat obiektowy - klasa), ktĂłrej zadaniem jest realizacja obliczeĹ,, zwiÄ...zanych z okreĹ>lonym obiektem, lub domenÄ..., w ramach ktĂłrej okreĹ>lony obiekt siÄ^{TM} znajduje. Klasy serwsi-sĂłw (nazywane rĂłwnieĹĽ klasami logiki biznesowej), stanowiÄ... centralny punkt przetwarzania w ramach interfejsĂłw programowania aplikacji, a takĹĽe peĹ,niÄ... rolÄ^{TM} poĹ>rednika pomiÄ^{TM}dzy komponentami odpowiedzialnymi za zarzÄ...dzanie ĹĽÄ...daniem (tj. metodami kontrolerĂłw) oraz pozyskiwanie danych z okreĹ>lonych ĹşrĂłdeĹ, (tj. metodami repozytoriĂłw).

Repozytorium

Repository

Struktura programistyczna (w przypadku jä^{TM}zykăłw programowania opartych o paradygmat obiektowy - klasa), ktăłrej rolä... jest wykonywanie operacji na obiektach modelu danych komunikujä...c siä^{TM} bezpoĹ>rednio z wykorzystywanym systemem bazodanowym. Operacje zawarte wewnä...trz metod klas repozytoriăłw mogä... mieä‡ postaä‡ kwerend lub komend definiowanych w jä^{TM}zyku zapytaĹ,, dostarczanym przez serwer bazodanowy, mogä... operowaä‡ na dostä^{TM}pnej w pamiä^{TM}ci aplikacji strukturze danych, bä...dĹş teĹĽ odwoĹ,ywaä‡ siä^{TM} do zewnä^{TM}trznego zbioru bazodanowego, manipulujä...c instancjami klas zdefiniowanego wewnä...trz aplikacji modelu. W ostatnim z omawianych przypadkăłw, aktualizacje wartoĹ>ci w ramach encji modelu danych sä... identyfikowane przez maper obiektowo-relacyjny, ktăłry generuje polecenia jä^{TM}zyka zapytaĹ,, systemu bazodanowego, majä...ce na celu synchronizacjä^{TM} stanu danych aplikacji oraz zewnä^{TM}trznego ĹşrăłdĹ,a informacji. Metody klas repozytoriăłw sä... wywoĹ,ywane wewnä...trz metod logiki biznesowej.

Mapper obiektowo-relacyjny

Object-relational mapper

Oprogramowanie, ktÅłrego gĹ,Åłwnym zadaniem jest konwersja struktury klas modelu danych do fizycznej organizacji tabel w ramach systemu bazodanowego. Ponadto, mapper obiektowo-

relacyjny dostarcza zbiĂłr wĹ,aĹ>ciwoĹ>ci oraz metod stanowiÄ...cych fasadÄ™ dla niskopo-ziomowych procedur dostÄ™pu do bazy danych, a takĹĽe modyfikacji danych w niej zawartych.

PamiÄ^{TM}ć podrÄ^{TM}czna

Cache

Wydzielony fragment pamiÄ^{TM}ci cechujÄ...cy siÄ^{TM} szybkim czasem dostÄ^{TM}pu, wysokÄ... przepustowoĹ>ciÄ... transmisji, a takĹĽe ograniczonym okresem trwaĹ,ego przechowywania danych. PamiÄ^{TM}ć ta, w kontekĹ>cie webowego interfejsu programowania aplikacji, wykorzystywana jest w celu przechowywania wynikĂłw czÄ^{TM}sto realizowanych operacji, a takĹĽe magazynowania uprzednio dostarczonych do klienta fragmentĂłw odpowiedzi na ĹĽÄ...dania.

Przetwarzanie wspĂłĹ,bieĹĽne

Concurrent Computing

Technika programistyczna oparta o wykorzystanie wielu wspĂłĹ,istniejÄ...cych procesĂłw oraz wÄ...tkĂłw, dostÄ^{TM}pnych w obrÄ^{TM}bie jednej aplikacji, a takĹĽe odwoĹ,ujÄ...cych siÄ^{TM} do wspĂłĹ,dzielonych struktur danych. PoszczegĂłlne wÄ...tki stanowiÄ... elementy skĹ,adowe pojedynczego procesu i sÄ... uruchamiane na tej samej centralnej jednostce przetwarzania. Procesor wykonuje operacje przeĹ,Ä...czania pomiÄ^{TM}dzy kontekstami poszczegĂłlnych wÄ...tkĂłw, dziÄ^{TM}ki czemu uzyskać moĹĽna wraĹĽenie, wykonania wielu spoĹ>rĂłd tych elementĂłw w sposĂłb rĂłwnolegĹ,y. Z punktu widzenia interfejsu programowania aplikacji, ktĂłry implementuje technikÄ^{TM} przetwarzania wspĂłĹ,bieĹĽnego, wyróżnić moĹĽemy punkty koĹ"cowe, ktĂłre definiowane sÄ... jako osobne wÄ...tki aplikacji. Dlatego teĹĽ, interfejs programowania aplikacji cechuje siÄ^{TM} dostÄ^{TM}pnoĹ>ciÄ... pomimo jednoczesnego przetwarzania wielu, niekiedy dĹ,ugotrwaĹ,ych ĹĽÄ...daĹ,, klientĂłw.

Algorytm metaheurystyczny

Metaheuristic algorithm

Technika projektowania algorytmĂłw nie zapewniajÄ...cych gwarancji uzyskania optimum dla rozwaĹĽanego problemu, jednakĹĽe pozwalajÄ...ca na zbudowanie systemu, dostarczajÄ...cego rozwiÄ...zanie zĹ,oĹĽonego zagadnienia w akceptowalnym czasie, a takĹĽe uzyskiwanego przy wykorzystaniu akceptowalnej iloĹ>ci zasobĂłw sprzÄ™towych. Algorytm metaheurystyczny, poza konwencjonalnymi reguĹ,ami stosowanymi w ramach standardowych wzorcĂłw programowania, implementuje reguĹ,y rozwiÄ...zywania problemĂłw oparte na losowoĹ>ci, bÄ...dĹs teĹĽ wywnioskowane na podstawie zjawisk fizycznych.

Punkt koĹ,,cowy interfejsu programowania aplikacji

API Endpoint

Punkt koĹ,,cowy usĹ,ugi sieci web definiuje jeden z koĹ,,cĂłw kanaĹ,u komunikacyjnego pomiÄ^{TM}dzy aplikacjÄ... klienckÄ... a serwerowÄ.... W momencie interakcji interfejsu programowania aplikacji z odrÄ^{TM}bnym systemem, punkt styku dwĂłch usĹ,ug sieciowych w ramach omawianej interakcji nazywany jest punktem koĹ,,cowym. W odniesieniu do wewnÄ^{TM}trznej struktury interfejsu programowania aplikacji, punkt koĹ,,cowy wywoĹ,uje zwiÄ...zanÄ... z nim metodÄ^{TM} klasy kontrolera, a samo powiÄ...zanie identyfikowane jest (w przypadku

usĹ, ugi sieciowej bazujÄ...cej na protokole hipertekstowym i metodologii REST) poprzez nazwÄ ^{TM} zasobu, rodzaj metody, a takĹĽe parametry ĹĽÄ...dania.

Ĺ»Ä...danie realizowane w ramach usĹ,ugi protokoĹ,u hipertekstowego *HTTP Request*

Struktura danych, wysyĹ, ana od aplikacji klienckiej (tj. aplikacji internetowej, przeglÄ...darki, czy teĹĽ programu klienta HTTP) w kierunku usĹ, ugi sieciowej. Ĺ»Ä...danie protokoĹ, u hipertekstowego charakteryzuje siÄ^{TM} jednoznacznie zdefiniowanÄ... strukturÄ..., uwzglÄ^{TM}dniajÄ...cÄ... m.in. unikalny identyfikator zasobu, listÄ^{TM} zdefiniowanych nagĹ, ĂłwkĂłw, ciaĹ, o ĹĽÄ...dania oraz jednÄ... z dziewiÄ^{TM}ciu dopuszczalnych metod HTTP.

OdpowiedĹş usĹ,ugi protokoĹ,u hipertekstowego

HTTP Response

Struktura danych, wysyĹ, ana przez usĹ, ugÄ™ sieciowÄ... w kierunku aplikacji klienckiej. OdpowiedĹş HTTP, ma na celu poinformowanie klienta serwisu webowego o statusie realizacji, wysĹ, anego przez niego uprzednio ĹĽÄ... dania. Podstawowymi elementami odpowiedzi usĹ, ugi protokoĹ, u hipertekstowego sÄ...: ciaĹ, o odpowiedzi (zdefiniowane najczÄ™Ĺ>ciej z wykorzystaniem notacji JSON lub jÄ™zyka XML), kod odpowiedzi (liczba determinujÄ... ca stan wykonania ĹĽÄ... dania), a takĹĽe zbiĂłr informacji nagĹ, Ăłwkowych dotyczÄ... cych typu danych zawartych w odpowiedzi, czy teĹĽ fizycznych informacji o serwerze usĹ, ugi sieciowej.

Kod odpowiedzi usĹ, ugi protokoĹ, u hipertekstowego

HTTP Response Code

Liczba determinujÄ...ca status realizacji ĹĽÄ...dania wysĹ,anego przez aplikacjÄ^{TM} klienckÄ.... Kod odpowiedzi stanowi jednÄ... z wymaganych skĹ,adowych dotyczÄ...cych standardowego rezultatu zwracanego w ramach usĹ,ugi opartej o protokĂłĹ, hipertekstowy. Wyróżnić moĹĽemy piÄ^{TM}ć kategorii kodĂłw odpowiedzi, niosÄ...cych ze sobÄ... odmiennÄ... informacje. Kategoriami tymi sÄ...: kody informacyjnej odpowiedzi (100-199), kody poprawnej odpowiedzi (200-299), kody wiadomoĹ>ci o przekierowaniu (300-399), kody bĹ,Ä^{TM}du aplikacji klienckiej (400-499), oraz kody bĹ,Ä^{TM}du aplikacji serwerowej (500-599).

Czas odpowiedzi usĹ,ugi protokoĹ,u hipertekstowego

HTTP Response Time

WyraĹĽony w milisekundach, przedziaĹ, czasu od momentu otrzymania ĹĽÄ...dania wygenerowanego przez aplikacjÄ^{TM} klienckÄ..., do chwili zwrĂłcenia rezultatu wykonywanych przez usĹ,ugÄ^{TM} sieciowÄ... obliczeĹ,.. Liczba ta, stanowi jednÄ... z wartoĹ>ci pomiarowych, w kontekĹ>cie efektywnoĹ>ci dziaĹ,ania interfejsu programowania aplikacji.

Obiektowa notacja JavaScript

JavaScript Object Notation - JSON

Format definicji, reprezentacji, a także wymiany danych w postaci obiektów niezależny od określonego jÄ^{TM}zyka programowania. Obiektowa notacja JavaScript jest powszechnie wykorzystywana jako format komunikatĂłw przekazywanych pomiÄ^{TM}dzy interfejsami programowania aplikacji a systemami klienckimi. W odróżnieniu od jÄ^{TM}zyka reprezentacji danych opartego o znaczniki *Extensible Markup Language - XML*, obiektowa notacja JavaScript cechuje siÄ^{TM} mniejszym rozmiarem przesyĹ,anych obiektĂłw (poprzez redukcjÄ^{TM} liczby metadanych), jednolitym standardem niezaleĹĽnym od technologii, a takĹĽe brakiem przechowywania informacji o typie poszczegĂłlnej wartoĹ›ci zadanego obiektu.

Testy wzorcowe

Benchmark

Rodzaj ewaluacji oprogramowania, ktĂłrej zadaniem jest okreĹ>lenie referencyjnego poziomu wydajnoĹ>ci dla testowanego systemu. Metryki, uzyskane w ramach testĂłw wzorcowych, mogÄ... zostać wykorzystane jako wartoĹ>ci ograniczeĹ,, wzglÄ™dem testĂłw obciÄ...ĹĽeniowych oraz przeciÄ...ĹĽeniowych.

Testy dymne

Smoke testing

Metoda testowania oprogramowania, ktĂłrej celem jest sprawdzenie poprawnoĹ>ci funkcjonowania poszczegĂłlnych elementĂłw systemu. Testy dymne, wykonywane sÄ... przed testami wydajnoĹ>ciowymi, po to aby upewnić siÄ^{TM} co do braku bĹ,Ä^{TM}dĂłw implementacyjnych w ramach analizowanego oprogramowania.

Testy wydajnoĹ>ci podstawowej

Baseline performance testing

Metoda ewaluacji oprogramowania, pozwalajÄ...ca na weryfikacjÄ^{TM} dziaĹ,ania systemu w warunkach analogicznych do realiĂłw standardowego dziaĹ,ania. Na podstawie testĂłw wydajnoĹ>ci podstawowej, okreĹ>lić moĹĽna wartoĹ>ci metryk, ktĂłre bÄ^{TM}dÄ... miaĹ,y zastosowanie jako punkt odniesienia dla kolejnych rodzajĂłw testĂłw. Ponadto, wykorzystujÄ...c standard pomiaru wydajnoĹ>ci aplikacji internetowych (taki jak np. APDEX), wartoĹ>ci uzyskane w ramach ewaluacji podstawowych, mogÄ... posĹ,uĹĽyć w celu okreĹ>lenia punktĂłw satysfakcji, tolerancji oraz frustracji.

Testy obciÄ...ĹĽajÄ...ce

Load testing

Rodzaj testĂłw, ktĂłre majÄ... na celu okreĹ>lenie maksymalnego poziomu natężenia operacji, jakie mogÄ... być generowane w kierunku oprogramowania. W kontekĹ>cie niniejszej pracy, operacjami tymi sÄ... ĹĽÄ...dania wysyĹ, ane do interfejsu programowania aplikacji. Kluczowym aspektem testu obciÄ...ĹĽeniowego jest zdefiniowanie progu obciÄ...ĹĽenia aplikacji, powyĹĽej ktĂłrego system jest nie w stanie generować poprawnych odpowiedzi w akceptowalnym czasie.

Testy przeciÄ...ĹĽeniowe

Stress testing

Metoda ewaluacji oprogramowania, w ramach ktĂłrej natÄ^{TM}ĹĽenie operacji generowanych w kierunku testowanego oprogramowania zwiÄ^{TM}kszone jest ponad ustalony prĂłg tolerancji. Celem testu przeciÄ...ĹĽeniowego jest obserwacja sposobu dziaĹ, ania systemu, w momencie, w ktĂłrym nie jest on w stanie przetwarzać otrzymywanych ĹĽÄ...daĹ,, w sposĂłb poprawny.

Asercja

Assertion

WyraĹĽenie typu prawda/faĹ,sz, zdefiniowane w dowolnym miejscu programu, ktĂłre przyjmuje wartoĹ>ć prawdziwÄ... w momencie speĹ,nienia hipotezy zawartej w ramach okreĹ>lonego przypadku testowego. Praktyczne podejĹ>cie do procesu testowania funkcjonalnoĹ>ci oprogramowania, sprowadza siÄ™ do definiowania hipotez oraz ciÄ...gĂłw operacji w kontekĹ>cie przypadkĂłw testowych, a nastÄ™pnie weryfikacji tych hipotez z wykorzystaniem asercji.

2.2. Interfejsy programowania aplikacji

Webowy interfejs programowania aplikacji to usĹ,uga sieciowa, ktĂłrej celem jest realizacja zadaĹ,, zleconych przez oprogramowanie klienta. Zadania te, dotyczÄ... operacji wykonywanych w kontekĹ>cie okreĹ>lonych zasobĂłw. Wyróżnić moĹĽemy operacje zwane zapytaniami (tj. dotyczÄ...ce pozyskiwania danych z ich ĹşrĂłdeĹ,), a takĹĽe komendami (tj. zwiÄ...zane z wykonywaniem operacji na danych).

Interfejsy API, budowane sÄ... z wykorzystaniem protokoĹ,u HTTP, dlatego teĹĽ w ich kontekĹ>cie moĹĽemy mĂłwić o komunikacji bezstanowej definiujÄ...cej pojÄ^{TM}cia ĹĽÄ...dania oraz odpowiedzi. W zwiÄ...zku z charakterystykÄ... protokoĹ,u hipertekstowego, zarĂłwno ĹĽÄ...danie jak i odpowiedĹş cechuje siÄ^{TM} regularnÄ... strukturÄ... zawierajÄ...cÄ... predefiniowane elementy.

Ĺ»Ä...danie protokoĹ,u http wysyĹ,ane jest od aplikacji klienta do interfejsu API. PodstawowÄ... skĹ,adowÄ... tego polecenia stanowi unikalny identyfikator zasobu URI (ang. Uniform Resource Identifier), na podstawie ktĂfrego moĹĽliwe jest okreĹ>lenie fragmentu dziedziny obsĹ,ugiwanego modelu danych. Informacja ta jednak, nie jest wystarczajÄ...ca w kontekĹ>cie realizacji jednej z funkcjonalnoĹ>ci, zdefiniowanych w ramach API. Ĺ»Ä...danie klienta, musi zostać uzupeĹ,nione o jednÄ... z dziewiÄ™ciu ustalonych metod http, obsĹ,ugiwanÄ... wersjÄ™ protokoĹ,u, a takĹĽe zbiĂfr linii nagĹ,Ăłwkowych. Opcjonalnie, informacja wysyĹ,ana w kierunku interfejsu, moĹĽe zostać wzbogacona o zawartoĹ>ć tekstowÄ... okreĹ>lanÄ... ciaĹ,emĹĽÄ...dania (ang. Request body). Taki zbiĂfr informacji, pozwala na jednoznacznÄ... identyfikacje fragmentu kodu programu, ktĂfry ma zostać wykonany wewnÄ...trz interfejsu programowania aplikacji. W tabelach ?? oraz ?? przedstawiono kolejno listÄ™ zdefiniowanych metod protokoĹ,u hipertekstowego wraz z wyjaĹ>nieniem ich przeznaczenia, a takĹĽe zbiĂfr najczÄ™Ĺ>ciej wykorzystywanych linii nagĹ,Ăfwkowych, w kontekĹ>cie realizacji ĹĽÄ...daĹ,..

Po wykonaniu kodu programu przypisanego do okreĹ>lonego rodzaju polecenia generowanego przez aplikacje klienckÄ..., z interfejsu programowania aplikacji zwracana jest odpowiedĹş na ĹĽÄ...danie (ang. HTTP response). Analogicznie do instrukcji realizacji danej czynnoĹ>ci, takĹĽe odpowiedĹş dotyczÄ...ca statusu jej wykonania jest ustrukturyzowana zgodnie

Tab. 2.1: Zbi $\Breve{A}$ łr dozwolonych metod protoko $\Breve{L}$,u hipertekstowego

Nazwa metody	Opis
GET	Pozyskanie danych dotyczÄcych pojedynczej instancji okreĹ>lonego zasobu lub grupy instancji z opcjonalnym uwzglÄ ^{TM} dnieniem warunkĂłw kwalifikacji poszczegĂłlnej instancji do grupy.
POST	Definiowanie nowej instancji dotyczÄcej okreĹ>lonego typu zasobu. Przy zastosowaniu metody POST, wymagane jest zdefiniowanie ciaĹ,a ĹĽÄdania, jako czÄ ^{TM} Ĺ>ci skĹ,adowej generowanej instrukcji.
PUT	Aktualizacja peĹ,ni zawartoĹ>ci instancji wystÄ ^{TM} pujÄcej w ramach odwoĹ,ania siÄ ^{TM} do okreĹ>lonego zasobu. Przy zastosowaniu metody PUT, wymagane jest zdefiniowanie ciaĹ,a ĹĽÄdania, jako czÄ ^{TM} Ĺ>ci skĹ,adowej generowanej instrukcji.
DELETE	UsuniÄ ^{TM} cie istniejÄcej instancji dotyczÄcej okreĹ>lonego typu zasobu.
PATCH	Aktualizacja fragmentu zawartoĹ>ci instancji wystÄ ^{TM} pujÄcej w ramach odwoĹ,ania siÄ ^{TM} do okreĹ>lonego zasobu. Przy zastosowaniu metody PATCH, wymagane jest zdefiniowanie ciaĹ,a ĹĽÄdania, jako czÄ ^{TM} Ĺ>ci skĹ,adowej generowanej instrukcji.
HEAD	Pozyskanie zbioru linii nagĹ, Ăłwkowych, ktĂłre byĹ, yby dostarczone wraz z ciaĹ, em odpowiedzi w ramach ĹĽÄ dania wykorzystujÄ cego metodÄ ^{TM} GET. Wygenerowanie ĹĽÄ dania HEAD umoĹĽliwia okreĹ>lenie charakteru danych, przed ich ewentualnym pozyskaniem.
OPTIONS	Pozyskanie informacji dotyczÄcych charakterystyki oraz struktury serwera. DefiniujÄc ĹĽÄdanie typu OPTIONS, klient moĹĽe dowiedzieć siÄ™ o dopuszczalnych metodach HTTP obsĹ,ugiwanych przez serwer, czy teĹĽ uzy- skać informacje o nazwie serwera oraz wykorzystywanym systemie operacyj- nym.
CONNECT	Ustanowienie dwukierunkowej komunikacji pomiÄ ^{TM} dzy klientem a serwerem. W przypadku realizacji komunikacji szyfrowanej, ĹĽÄdanie typu CONNECT pozwala na zestawienie zabezpieczonego tunelu pomiÄ ^{TM} dzy hostami.
TRACE	Wygenerowanie komunikatu diagnostycznego w ramach pÄ™tli zwrotnej, ktĂłrego celem jest osiÄgniÄ™cie kaĹĽdego z hostĂłw, biorÄcych udziaĹ, w komunikacji.

Tab. 2.2: ZbiĂłr najczÄ^{TM}Ĺ>ciej wykorzystywanych linii nagĹ,Ăłwkowych w kontekĹ>cie ĹĽÄ...dania protokoĹ,u hipertekstowego

Linia nagĹ,Ăłwkowa	Znaczenie	Dopuszczalna zawartość
accept	Typ zawartoĹ>ci, ktĂłrÄ jest w stanie przetwarzać aplika- cja kliencka	Identyfikator typu MIME (ang. Multipurpose Internet Mail Extensions) lub zapis */* oznaczajÄcy dowolnÄ zawartość
accept-encoding	SposĂłb kodowania znakĂłw, rozumiany przez stronÄ ^{TM} klienta	ZbiĂłr formatĂłw kodowania zdefiniowany w ramach rejestru formatĂłw IANA
accept-language	JÄ ^{TM} zyk naturalny, pre- ferowany przez stronÄ ^{TM} klienckÄ	Pojedyncza wartość reprezentujÄca okreĹ›lony kraj lub region, bÄdĹş teĹĽ lista niniejszych wartoĹ›ci wraz z parametrem istotnoĹ›ci poszczegĂłlnego kodu lokalizacji
content-length	DĹ,ugoĹ>ć ciaĹ,a ĹĽÄdania wyraĹĽona w bajtach	Liczba naturalna
content-type	Format zawartoĹ>ci ciaĹ,a ĹĽÄdania	Identyfikator typu MIME wraz ze sposobem kodowania wiado- moĹ>ci
cookie	ZbiĂłr informacji pozwa- lajÄcych na wprowadzenie oraz utrzymanie stanowego charakteru transmisji	Zestaw par klucz-wartość, gdzie klucz jest wartoĹ›ciÄ tekstowÄ, a wartość przyjmuje postać dowolnÄ
origin	Informacja determinujÄca pochodzenie ĹĽÄdania	CiÄg tekstowy skĹ,adajÄcy siÄ ^{TM} z nazwy protokoĹ,u, nazwy hosta oraz numeru portu
user-agent	Specyfikacja techniczna oprogramowania klienta	CiÄg znakĂłw zawierajÄcy informacje o nazwie produktu, jego wersji, platformie sprzÄ ^{TM} towej, czy teĹĽ systemie operacyjnym

z wytycznymi zawartymi w definicji protokoĹ,u hipertekstowego. W ramach rezultatu zwrĂłconego przez API wyróżnić naleĹĽy: adres docelowy klienta, kod statusu, ciaĹ,o odpowiedzi, a takĹĽe zbiĂłr linii nagĹ,Ăłwkowych. Informacja zawarta w ramach kodu statusu, determinuje powodzenie realizowanej operacji, a treĹ>ć dostarczanych linii nagĹ,Ăłwkowych, moĹĽe zostać wykorzystana w celu wnioskowania o charakterystyce odbywajÄ...cej siÄ™ komunikacji. CiaĹ,o odpowiedzi powinno zawierać dane dotyczÄ...ce definiowanego w ramach identyfikatora ĹĽÄ...dania zasobu, w przypadku ĹĽÄ...daĹ", wykorzystujÄ...cych metodÄ™ GET. W kontekĹ>cie pozostaĹ,ych ĹĽÄ...daĹ", zgodnie z wytycznymi dokumentu RFC (ang. Request For Comments) o numerze 7230, powinno ono posiadać charakter informacji pomocniczej, bÄ...dĹş teĹĽ pozostać puste [?]. W ramach tabel ?? oraz ??, wymienione zostaĹ,y kolejno: zbiĂłr najczÄ™Ĺ>ciej zwracanych linii nagĹ,Ăłwkowych w kontekĹ>cie odpowiedzi na ĹĽÄ...danie, a takĹĽe przedziaĹ,y liczbowe dla kodĂłw statusu odpowiedzi, wraz z ich semantykÄ....

Tab. 2.3: ZbiĂłr najczÄ™Ĺ>ciej zwracanych linii nagĹ,Ăłwkowych w kontekĹ>cie odpowiedzi proto-koĹ,u hipertekstowego

Linia nagĹ, Ăłwkowa	Znaczenie	Dopuszczalna zawartoĹ>ć
access-control-allow-credentials	OkreĹ>lenie, czy odpowiedĹş serwera ma być osiÄgalna z kodu JavaScript aplikacji klienckiej, w momencie gdy nagĹ,Ăłwek ĹĽÄdania dotyczÄcy poĹ>wiadczeĹ,,, zezwala na ich doĹ,Äczenie	WartoĹ>ć prawda/faĹ,sz
access-control-allow-origin	Informacja dotyczÄca po- chodzenia klienta, ktĂłry mo- że ubiegać się o otrzy- manie odpowiedzi od serwera	adres hosta klienckiego lub symbol gwiazdki ozna- czajÄcy zezwolenie dla wszystkich hostĂłw
cache-control	Dane konfiguracyjne doty- czÄce obsĹ,ugi pamiÄ ^{TM} ci podrÄ ^{TM} cznej	Zbiór par klucz-wartość okreĹ›lajÄcych zacho- wanie pamiÄ ™ ci cache w kontekście określonej komunikacji
content-length	DĹ,ugoĹ,ć ciaĹ,a odpowiedzi wyraĹĽona w bajtach	Liczba naturalna
content-type	Format zawartoĹ>ci ciaĹ,a od- powiedzi	Identyfikator typu MIME wraz ze sposobem kodowania wiado- moĹ>ci
cross-origin-resource-policy	Polecenie ignorowania ĹĽÄdaĹ,, realizowanych pomiÄ™dzy ĹşrĂłdĹ,ami bÄdĹş witrynami w kon- tekĹ>cie okreĹ>lonego zasobu	Wartość prawda/faĹ,sz
expires	Data wygaĹ>niÄ™cia wa- ĹĽnoĹ>ci niniejszej odpowie- dzi	OkreĹ>lona data
server	Nazwa hosta dostar- czajÄcego odpowiedĹş klientowi	CiÄg znakĂłw

Przedstawiony w niniejszy sposób interfejs programowania aplikacji scharakteryzować naleĹĽy jako deterministyczny system wejĹ>ciowo-wyjĹ>ciowy. Ponadto, naleĹĽy zauwa-

PrzedziaĹ, liczbowy	Semantyka w kontekĹ>cie odpowiedzi
100 - 199	ZbiĂłr kodĂłw informacyjnych - ĹĽÄdanie jest aktualnie przetwarza-
	nie
200 - 299	ZbiĂłr kodĂłw poprawnej odpowiedzi - wystosowane ĹĽÄdanie zo-
	staĹ,o zrealizowane poprawnie
300 - 399	ZbiĂłr kodĂłw przekierowaĹ,, - istnieć moĹĽe wiele akceptowalnych
	odpowiedzi dla ĹĽÄdania bÄdĹş realizacja okreĹ>lonej operacji
	wymusza odwoĹ, anie siÄ™ pod adres identyfikujÄcy odmienny za-
	sĂłb
400 - 499	ZbiĂłr kodĂłw bĹ,Ä™du po stronie klienta - wygenerowane
	ĹĽÄdanie zawiera bĹ,Ä™dy, oczekiwany zasĂłb nie istnieje,
	klient nie jest uwierzytelniony lub nie posiada okreĹ>lonego poziomu
	uprawnieĹ,,
500 - 599	ZbiĂłr kodĂłw bĹ,Ä™du po stronie serwera - pomimo poprawnej struk-
	tury wygenerowanego ĹĽÄdania, serwer nie jest w stanie zrealizo-
	wać przydzielonej mu operacji

Tab. 2.4: ZbiĂłr kodĂłw statusu odpowiedzi protokoĹ,u hipertekstowego

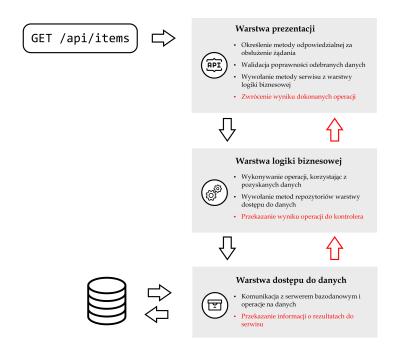
żyć, ĹĽe w ramach systemu tego, wystÄ™puje zjawisko inercji, powodowane koniecznoĹ>ciÄ... realizacji zdefiniowanego w ramach API kodu programu. Na podstawie tego zaĹ,oĹĽenia, ewaluacjÄ™ dziaĹ,ania oraz wydajnoĹ>ci interfejsu programowania aplikacji przeprowadzić moĹĽna poprzez wprowadzanie okreĹ>lonego wejĹ>cia (tj. generowanie ĹĽÄ...dania) oraz obserwacjÄ™ wartoĹ>ci zwrĂłconej na wyjĹ>ciu (tj. uzyskana odpowiedŧ).

Proces przetwarzania LLÄ...dania wewnÄ...trz interfejsu API

Po uzyskaniu ĹĽÄ...dania otrzymanego od strony klienta, zadaniem interfejsu programowania aplikacji jest wybĂłr okreĹ>lonej klasy kontrolera, a takĹĽe zawartej w niej metody. KaĹĽda z klas kontrolerĂłw stworzona jest w celu obsĹ,ugi operacji zwiÄ...zanych z konkretnym zasobem, a poszczegĂłlna metoda tej klasy implementuje zachowanie ktĂłre ma zostać wywoĹ,ane w kontekĹ>cie dostarczonego typu oraz identyfikatora polecenia.

WewnÄ...trz metody klasy warstwy kontrolerĂłw, wywoĹ, ywane zostajÄ... operacje zdefiniowane w usĹ, ugach warstwy biznesowej. UsĹ, ugi te, realizowane mogÄ... być zarĂłwno wewnÄ...trz api jak i stanowić odrÄ^{TM}bny system internetowy. Klasy warstwy logiki biznesowej, zwane serwisami, zĹ, oĹĽone sÄ... z metod, ktĂłrych gĹ, Ăłwnym celem jest weryfikacja poprawnoĹ>ci otrzymanych informacji w kontekĹ>cie obsĹ, ugiwanych zasobĂłw, a takĹĽe pozyskiwanie danych oraz wykonywanie operacji na nich, poprzez odwoĹ, ywanie siÄ^{TM} do metod warstwy dostÄ^{TM}pu do danych.

ZbiĂłr klas warstwy dostÄ^{TM}pu do danych, stanowi ostatni z logicznych poziomĂłw, definiowanych w ramach architektury API. Fragmenty kodu zdefiniowane w tej warstwie, zwane repozytoriami, majÄ... za zadanie obsĹ,uĹĽyć komunikacjÄ^{TM} pomiÄ^{TM}dzy interfejsem programowania aplikacji, a okreĹ>lonym ĹşrĂłdĹ,em danych. Ponadto, metody klas repozytoriĂłw, dostarczajÄ... warstwie logiki biznesowej interfejs operacji na danych. DziÄ^{TM}ki temu, ĹĽÄ...danie moĹĽe być przetwarzane od warstw najwyĹĽszych (tj. warstwy kontrolerĂłw) do warstwy najniĹĽszej (tj. warstwy dostÄ^{TM}pu do danych), natomiast odpowiedĹş na ĹĽÄ...danie jest konsolidowana w kierunku odwrotnym [?]. Na ilustracji ?? przedstawiono przepĹ,yw informacji wewnÄ...trz interfejsu API, od momentu wygenerowania ĹĽÄ...dania do chwili uzyskania odpowiedzi.

Rys. 2.1: Proces przetwarzania ĹĽÄ...dania wewnÄ...trz interfejsu API

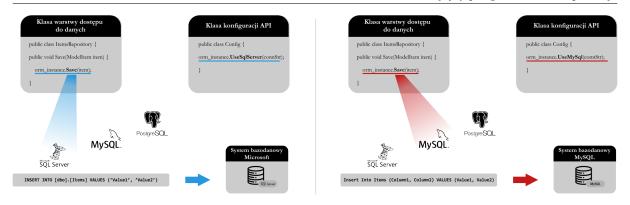
Konwersja obiektowo-relacyjna

W celu uproszczenia procesu pozyskiwania oraz modyfikacji danych z zewnÄ^{TM}trznych ĹşrĂł-deĹ,, a takĹĽe unifikacji sposobu interakcji z nimi, w ramach interfejsĂłw programowania aplikacji, powszechnie wykorzystywane jest oprogramowanie zwane mapperem obiektowo-relacyjnym (*ang. Object-Relational Mapper*). ZaĹ,oĹĽeniem oprogramowania tego, jest zdefiniowanie warstwy abstrakcji pomiÄ^{TM}dzy interfejsem programowania aplikacji a jÄ^{TM}zykiem programowania bÄ...dĹş zbiorem poleceĹ,,, wykorzystywanym w ramach obsĹ,ugi ĹşrĂłdĹ,a danych.

Podstawowe skĹ, adowe oprogramowania typu ORM to jednolity interfejs operacji na zbiorze danych, klasy kontekstu bazodanowego, a takĹĽe metody obsĹ, ugi komunikacji z bazÄ... danych.

DziÄ^{TM}ki wprowadzeniu jednolitego interfejsu operacji na danych, niezaleĹĽnie od ĹṣrĂłdĹ,a informacji z jakim komunikuje siÄ^{TM} API, wydanie konkretnego polecenia do dowolnego systemu bazodanowego rĂłwnoznaczne jest z kaĹĽdorazowym wywoĹ,aniem funkcji o takiej samej sygnaturze. StosujÄ...c takie podejĹ>cie, konstruktor interfejsu programowania aplikacji nie staje siÄ^{TM} uzaleĹĽniony od ĹṣrĂłdĹ,a danych z ktĂłrym pracuje. Ponadto, istnieje moĹĽliwoĹ>ć zamiany lub poĹ,Ä...czenia dodatkowego systemu bazodanowego, a operacja ta, nie wpĹ,ywa w jakikolwiek sposĂłb na dziaĹ,anie interfejsu API. Niniejsza zaleĹĽnoĹ>ć zostaĹ,a zilustrowana na rysunku ??

Dystynktywnym elementem oprogramowania mappera obiektowo-relacyjnego jest klasa kontekstu bazodanowego. Klasa ta, jest kontenerem struktur w ramach których wyróżnić moĹĽemy zbiory elementĂłw modelu danych, a takĹĽe konfiguracjÄ™ poszczegĂłlnych ich wĹ,aĹ>ciwoĹ>ci. PodstawowÄ... ideÄ... omawianej konwersji dziedziny obiektowej do domeny relacyjnej jest zdefiniowanie zbioru klas, opisujÄ...cych wykorzystywane zasoby, a nastÄ™pnie odwzorowanie ich w relacyjnym modelu danych, obsĹ,ugiwanym przez wybrany system bazodanowy. Klasa kontekstu pozwala na okreĹ>lenie, ktĂłre spoĹ>rĂłd struktur danych zdefiniowanych w ramach API powinny zostać rzutowane na obiekty tabel generowanych w obrÄ™bie bazy danych. Ponadto, dla wĹ,aĹ>ciwoĹ>ci kaĹĽdej z klas modelu danych, zdefinio-

Rys. 2.2: Zasada dziaĹ, ania oprogramowania mappera obiektowo-relacyjnego w kontekĹ>cie jednolitego interfejsu operacji na zbiorze danych

wać naleĹĽy konfiguracjÄ^{TM}, ktĂłra zostanie przetransformowana do modelu relacyjnego. W zakresie klasy kontekstu bazy danych, opisywane sÄ... takĹĽe relacje, jakie majÄ... zostać wygenerowane pomiÄ^{TM}dzy poszczegĂłlnymi elementami modelu.

W celu nawiÄ...zania, utrzymania, a takĹĽe zakoĹ,,czenia komunikacji z zewnÄ^{TM}trznym ĹşrĂłdĹ,em danych, oprogramowanie ORM wykorzystuje klasy zwane konektorami. Klasy te, dostarczajÄ... przejrzysty interfejs obsĹ,ugi poĹ,Ä...czenia, ktĂłry nastÄ^{TM}pnie jest opakowywany w zunifikowany interfejs, dostÄ^{TM}pny bezpoĹ>rednio dla twĂłrcy API [?].

Uwierzytelnienie oraz autoryzacja

Proces uwierzytelnienia oraz autoryzacji uĹĽytkownika odwoĹ,ujÄ...cego siÄ™ do interfejsu programowania aplikacji, przedstawić naleĹĽy w trzech nastÄ™pujÄ...cych krokach.

Pierwszym z nich, jest wygenerowanie ĹĽÄ…dania odwoĹ,ujÄ…cego siÄ™ do punktu koĹ,,cowego odpowiedzialnego za obsĹ,ugÄ™ uwierzytelnienia wewnÄ…trz API. Żądanie to, musi posiadać ciaĹ,o, zawierajÄ…ce informacje poĹ>wiadczajÄ…ce o konkretnymi uĹĽytkowniku. NajczÄ™Ĺ>ciej, informacjÄ… tÄ…, jest nazwa uĹĽytkownika oraz hasĹ,o.

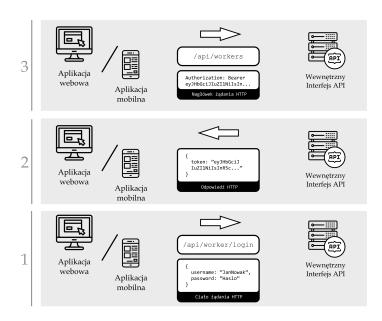
NastÄ^{TM}pnie, dostarczone referencje sÄ... analizowane przez mechanizmy uwierzytelniania implementowane w ramach API. W rezultacie tych operacji, zwrĂłcona zostaje pozytywna odpowiedĹş zawierajÄ...ca token autoryzujÄ...cy bÄ...dĹş teĹĽ negatywna, posiadajÄ...ca w sobie informacjÄ^{TM} o bĹ,Ä^{TM}dzie uwierzytelnienia klienta.

Strona kliencka może autoryzować dysponowane operacje przed interfejsem programowania aplikacji, uwzglÄ™dniajÄ...c w ramach linii nagĹ,Ăłwkowej ĹĽÄ...dania token uwierzytelniajÄ...cy. Dostarczona w ten sposĂłb informacja, pozwala na identyfikacjÄ™ uĹĽytkownika w ramach interfejsu API, a takĹĽe na okreĹ>lenie przypisanego uĹĽytkownikowi poziomu uprawnieĹ,.. W ramach struktury tokenu, zawarta jest takĹĽe informacja o jego czasie waĹĽnoĹ>ci, dlatego teĹĽ, procedura uwierzytelniania musi być regularnie ponawiana [?].

Na rysunku ??, zilustrowany zostaĹ, proces uwierzytelnienia i autoryzacji aplikacji klienta przez interfejsem programowania aplikacji.

Separacja zapytaĹ,, oraz komend w kontekĹ>cie odwoĹ,aĹ,, do ĹṣrĂłdeĹ, danych

Wraz z rosnÄ...cÄ... liczbÄ... ĹĽÄ...daĹ,, obsĹ, ugiwanych w ramach zaawansowanych interfejsĂłw programowania aplikacji, zauwaĹĽone zostaĹ, o zjawisko asymetrii w kontekĹ>cie typĂłw wiadomoĹ>ci generowanych przez klientĂłw. Zapytania dotyczÄ...ce pozyskiwania

Rys. 2.3: Proces uwierzytelnienia oraz autoryzacji uĹĽytkownika przed interfejsem API

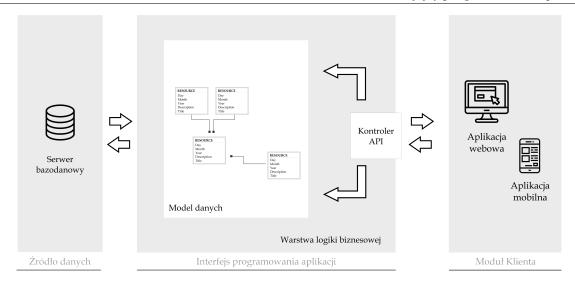
danych z API realizowane jest z nieporĂłwnywalnie wiÄ^{TM}kszÄ... czÄ^{TM}stoĹ>ciÄ... niĹĽ operacje ich modyfikacji. Dlatego teĹĽ, zdefiniowany zostaĹ, wzorzec projektowy doty-czÄ...cy separacji zapytaĹ,, oraz komend generowanych wzglÄ^{TM}dem usĹ,ugi sieciowej (ang. Command Query Responsibility Segregation).

Zastosowanie przedstawionego powyĹĽej wzorca projektowego wiÄ...ĹĽe siÄ™ z koniecznoĹ>ciÄ... budowy dwĂłch osobnych modeli danych. Pierwszy z nich, wykorzystywany jest w kontekĹ>cie odczytu informacji. Na modelu tym, dokonywana jest najczÄ™Ĺ>ciej operacja optymalizacji, ktĂłrej celem jest redukcja rozmiaru skĹ,adowych modelu, a takĹĽe szybkoĹ>ci przetwarzania bardziej zĹ,oĹĽonych struktur bÄ™dÄ...cych jego czÄ™Ĺ>ciÄ.... Drugi z modeli danych, znajduje zastosowanie w aspekcie modyfikacji okreĹ>lonych zasĂłbĂłw. BiorÄ...c pod uwagÄ™ standardowy sposĂłb eksploatacji interfejsu programowania aplikacji, model ten cechować siÄ™ moĹĽe niĹĽszÄ... wydajnoĹ>ciÄ.... W zaleĹĽnoĹ>ci od specyfiki okreĹ>lonej usĹ,ugi sieciowej, optymalizowany moĹĽe być albo model odczytu, albo teĹĽ model zapisu. Ponadto, implementujÄ...c wzorzec projektowy separacji zapytaĹ,, oraz komend, wykorzystać moĹĽna dwa osobne zewnÄ™trzne ĹşrĂłdĹ,a danych, przystosowane do wydajniejszego wykonywania okreĹ>lonego typu operacji, bÄ...dĹş teĹĽ dostosowane do obsĹ,ugi wiÄ™kszego ruchu sieciowego.

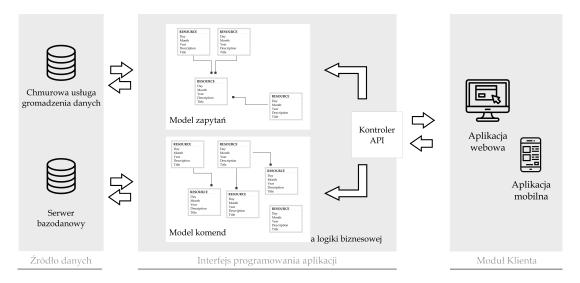
NiewÄ...tpliwymi zaletami, wynikajÄ...cymi z zastosowania opisywanego wzorca projektowego sÄ...: zwiÄ^{TM}kszenie efektywnoĹ>ci operacji realizowanych z duĹĽÄ... czÄ^{TM}stotliwoĹ>ciÄ..., moĹĽliwoĹ>ć korzystania z osobnych ĹşrĂłdeĹ, danych dla operacji odczytu oraz zapisu, zachowanie zasady pojedynczej odpowiedzialnoĹ>ci (ang. Single Responsibility Principle) wzglÄ^{TM}dem klas logiki biznesowej API, a takĹĽe redukcja liczby wstrzykiwanych zaleĹĽnoĹ>ci (ang. Dependency Injection) w ramach klas kontrolerĂłw interfejsu [?].

Na ilustracjach ?? oraz ?? przedstawiono kolejno schemat przetwarzania ĹĽÄ…daĹ,, wewnÄ…trz API z uwzglÄ™dnieniem wzorca CQRS, a takĹĽe przy wykorzystaniu pojedynczego modelu danych.

OdwoĹ,ujÄ...c siÄ^{TM} do ilustracji **??** należy zaznaczyć, ĹĽe jest to jedna z moĹĽliwoĹ>ci implementacji wzorca CQRS, uwzglÄ^{TM}dniajÄ...ca wykorzystanie odseparowanych ĹşrĂłdeĹ, danych. Architektura separacji zapytaĹ,, oraz komend w kontekĹ>cie ĹĽÄ...daĹ,

Rys. 2.4: Schemat przetworzenia $\acute{L} \ddot{L} \ddot{A} \dots$ dania przez interfejs API dla architektury z jednym modelem danych

Rys. 2.5: Schemat przetworzenia $\acute{L}\'{L}\ddot{A}$ ...dania przez interfejs API dla architektury wykorzystuj $\ddot{A}$ ...cej wzorzec projektowy CQRS

wysyĹ, anych do interfejsu API, moĹĽe być takĹĽe wprowadzona przy wykorzystaniu pojedynczego systemu bazodanowego.

Konwencja REST

NiezaleĹĽnie od struktury wewnÄ^{TM}trznej omawianych usĹ,ug sieciowych, wspĂłĹ,czesne interfejsy programowania aplikacji projektowane sÄ... tak, aby ich zewnÄ^{TM}trzna warstwa (tj. widziana z perspektywy aplikacji klienckiej) cechowaĹ,a siÄ^{TM} jednolitÄ... kompozycjÄ....

Jednym z najpopularniejszych sposobĂłw zapewnienia jednolitego interfejsu komunikacyjnego pomiÄ^{TM}dzy klientami i usĹ,ugami sieciowymi, przetwarzajÄ...cymi informacje z wykorzystaniem protokoĹ,u HTTP, jest konwencja oraz styl architektoniczny REST (ang. Representational State Transfer).

Konwencja ta, definiuje zbiĂłr zasad dotyczÄ...cych m.in. zachowania usĹ,ugi sieciowej w kontekĹ>cie przetwarzania ĹĽÄ...dania konkretnego typu, struktury i elementĂłw odpowiedzi na okreĹ>lone ĹĽÄ...danie, semantyki wykorzystywanych statusĂłw rezultatu przetwarzania,

bezstanowego charakteru komunikacji, czy teĹĽ syntaktyki odwoĹ,aĹ,, do poszczegĂłlnych punktĂłw koĹ,,cowych.

W kontekĹ>cie stopnia implementacji stylu architektonicznego REST w ramach interfejsu programowania aplikacji, wprowadzić naleĹĽy pojÄ^{TM}cie modelu dojrzaĹ,oĹ>ci Richardsona (ang. Richardson Maturity Model). PojÄ^{TM}cie to, definiuje cztery poziomy przystosowania interfejsu API do omawianej w niniejszej sekcji konwencji.

W odniesieniu do poziomu zerowego, powinnoĹ>ciÄ... interfejsu programowania aplikacji jest udostÄ^{TM}pnienie usĹ,ug w ramach pojedynczego adresu sieciowego, niezaleĹĽnie od wykorzystywanych metod HTTP. Struktura ĹĽadania klienckiego, w sposĂłb jednoznaczny dostarczać ma informacjÄ^{TM} na temat wykonywanego wewnÄ...trz usĹ,ugi sieciowej dziaĹ,ania.

Zasada poziomu pierwszego, odnosi siÄ^{TM} do charakterystyki interfejsu API jako usĹ,ugi zorientowanej na zasoby. NiezaleĹĽnie od czynnoĹ>ci, jaka ma zostać wykonana przez omawianÄ... usĹ,ugÄ^{TM} sieciowÄ..., opis tej czynnoĹ>ci wskazywać ma na zasĂłb ktĂłrego ona dotyczy.

ReguĹ,a stanowiÄ...ca definicjÄ^{TM} poziomu trzeciego, zwiÄ...zana jest z semantykÄ... poszczegĂłlnych typĂłw ĹĽÄ...daĹ,, protokoĹ,u hipertekstowego. Ĺ»Ä...danie o takim samym adresie sieciowym, peĹ,nić powinno odmiennÄ... rolÄ^{TM}, w zaleĹĽnoĹ>ci od rodzaju ĹĽÄ...dania HTTP.

Ostatnim z poziomĂłw dojrzaĹ,oĹ>ci interfejsu programowania aplikacji opartego o konwencjÄ^{TM} REST jest reguĹ,a HATEOAS (ang. Hypertext As The Engine Of Application State). ReguĹ,a ta, definiuje interfejs API jako ĹşrĂłdĹ,o informacji dotyczÄ...cej obsĹ,ugi stanu caĹ,ego systemu internetowego (tj. usĹ,ugi sieciowej wraz z aplikacjami klienckimi). Klient, po uzyskaniu odpowiedzi serwera na ĹĽÄ...danie, powinien na podstawie zawartoĹ>ci tej odpowiedzi mĂłc zdefiniować przyszĹ,e czynnoĹ>ci, ktĂłre wolno mu wykonać [?].

2.3. Testowanie oprogramowania

Aspekt badawczy niniejszej pracy, zwiÄ...zany jest z realizacjÄ... procesu ewaluacji wydajnoĹ>ci interfejsĂłw programowania aplikacji, pod kÄ...tem wykorzystania odmiennych Ĺ>rodowisk implementacyjnych oraz uruchomieniowych. Proces ten, jest tylko jednym z wielu elementĂłw domeny testowania oprogramowania, ktĂłrej charakterystyka uwzglÄ^{TM}dnia zbi-Ăłr sztywno zdefiniowanych reguĹ, cechujÄ...cych siÄ^{TM} wysokim poziomem sformalizowania. W nastÄ^{TM}pnych sekcjach niniejszego akapitu dokonane zostaĹ,o wprowadzenie dotyczÄ...ce zagadnienia ewaluacji oprogramowania, nakreĹ>lone zostaĹ,y zasady testowania systemĂłw informatycznych, zdefiniono taksonomiÄ^{TM} technik testowania, a takĹĽe omĂłwiono proces przeprowadzania ewaluacji wydajnoĹ>ci usĹ,ugi sieciowej jakÄ... jest interfejs programowania aplikacji.

Wprowadzenie do zagadnienia ewaluacji oprogramowania

Ewaluacja poszczegĂłlnych skĹ,adowych tworzonego oprogramowania jest niezbÄ^{TM}dnÄ... czÄ^{TM}Ĺ>ciÄ... procesu budowy systemu informatycznego,niezaleĹĽnie od jego charakterystyki, czy teĹĽ wykorzystywanej do jego budowy technologii. W rozumieniu ogĂłlnym, proces testowania czÄ^{TM}sto sprowadzany jest do zbioru dwĂłch czynnoĹ>ci. CzynnoĹ>ciami tymi sÄ... uruchamianie oprogramowania, a takĹĽe eksploracja jego funkcjonalnoĹ>ci w celu dostrzegania tych, w ramach ktĂłrych zauwaĹĽyć moĹĽna niezgodnoĹ>ć ich dziaĹ,ania w stosunku do specyfikacji. Takie wnioskowanie jednak jest niepeĹ,ne, i uwzglÄ^{TM}dnia ono tylko jeden z etapĂłw skĹ,adajÄ...cych siÄ^{TM} na caĹ,y proces testowania. DziedzinÄ^{TM} ewaluacji cech programĂłw komputerowych, poszerzyć naleĹĽy ponadto o takie elementy jak: plano-

wanie testĂłw, wybĂłr kryteriĂłw oceny oprogramowania, nadzĂłr oraz kontrolÄ™ realizacji badaĹ,,, projektowanie przypadkĂłw testowych, czy teĹĽ analizÄ™ speĹ,nienia ustalonych kryteriĂłw zakoĹ,,czenia.

Wyróżnić moĹĽemy znaczÄ...cÄ... liczbÄ™ definicji testowania oprogramowania, a kaĹĽda z nich wprowadza inny poziom szczegĂłĹ,owoĹ>ci. Ponadto, wiele spoĹ>rĂłd formuĹ,owanych pojęć nawiÄ...zuje do różnych aspektĂłw omawianego procesu. Zgodnie z jednÄ... z najbardziej generycznych definicji, wprowadzonÄ... przez Hetzla w publikacji [?], proces testowania oprogramowania okreĹ>lić naleĹĽy jako zbiĂłr wszystkich czynnoĹ>ci, ktĂłre nakierowane sÄ... na weryfikacjÄ™ atrybutĂłw i wĹ,aĹ>ciwoĹ>ci programu, a takĹĽe sprawdzenie tego, czy okreĹ>lony system speĹ,nia zaĹ,oĹĽone wymagania. Definicja ta, wzglÄ™dem wielu innych popularnych sformuĹ,owaĹ,, dotyczÄ...cych ewaluacji oprogramowania, uwzglÄ™dnia moĹĽliwoĹ>ć zastosowania statycznych technik testowania. Ponadto, jej autor bierze pod uwagÄ™ fakt, ĹĽe w ramach procesu ewaluacji, oceniany powinien być kaĹĽdy z artefaktĂłw tworzonych w ramach systemu, a nie tylko i wyĹ,Ä...cznie kod ĹşrĂłdĹ,owy programu.

Taksonomia technik testowania

Jako jedno z podstawowych kryteriĂłw podziaĹ,u technik testowania oprogramowania, wska-zać naleĹĽy rodzaj czynnoĹ>ci wykonywanej przez stronÄ™ testujÄ...cÄ..., ktĂłrej realizacja prowadzi do uzyskania charakterystyki programu poddanego ewaluacji. WedĹ,ug kryterium tego, wyróżnić naleĹĽy statyczne oraz dynamiczne techniki testowania.

Pierwsze, spoĹ>rĂłd przytoczonych metod, opierajÄ... siÄ^{TM} na analizie artefaktĂłw oprogramowania (takich jak m.in.: kod ĹṣrĂłdĹ,owy, specyfikacja, dokumentacja, czy teĹĽ lista wymagaĹ,,) bez ich wykonywania. Jako praktyczne przykĹ,ady przedstawionej techniki, zdefiniować naleĹĽy: generowanie metryk kodu ĹṣrĂłdĹ,owego programu, analizÄ^{TM} przepĹ,ywu sterowania, formalne dowodzenie poprawnoĹ>ci dziaĹ,ania, a takĹĽe interpretacjÄ^{TM} grafĂłw wywoĹ,aĹ,,..

Metody dynamiczne natomiast, zwiÄ... zane sÄ... z weryfikacjÄ... wĹ,aĹ>ciwoĹ>ci poszczegĂłlnych elementĂłw systemu informatycznego w trakcie jego wykonywania. Ten rodzaj testowania, nie uwzglÄ^{TM}dnia formalnych struktur liczbowych, jakimi sÄ... grafy przepĹ,ywu sterowania, czy teĹĽ metryki kodu ĹşrĂłdĹ,owego programu. Zorientowany jest on, na odbiĂłr systemu z perspektywy korzystajÄ...cego z niego klienta.

Innym z rozwaĹĽanych kryteriĂłw podziaĹ,u technik testowania jest ich umiejscowienie metody wzglÄ^{TM}dem okreĹ>lonego fragmentu procesu wytwĂłrczego. W nawiÄ...zaniu do tego aspektu, zdefiniować naleĹĽy pojÄ^{TM}cie poziomu testĂłw, ktĂłre jest powiÄ...zaniem sposobu ewaluacji oprogramowania z etapem jego realizacji. IstotÄ... rozróżniania danych poziomĂłw testĂłw jest zaĹ,oĹĽenie różnorodnoĹ>ci celĂłw testowania, a takĹĽe testowanych obiektĂłw, okreĹ>lanych w kontekĹ>cie kaĹĽdej z warstw. W odniesieniu do najbardziej popularnych systematyk poziomĂłw testowania wyróżnić moĹĽna nastÄ^{TM}pujÄ...ce elementy:

- testy jednostkowe (zwane takĹĽe moduĹ, owymi lub testami komponentĂłw)
- testy integracyjne
- testy systemowe
- testy akceptacyjne

Pierwszy z poziomĂłw, dotyczy znajdowania niezgodnoĹ>ci specyfikacyjnych w obrÄ^{TM}bie logicznie oddzielonych jednostek oprogramowania (ang. Software Units). KaĹĽda z jednostek, powinna być testowana w izolacji od pozostaĹ,ych elementĂłw systemu. Ze wzglÄ^{TM}du na zĹ,oĹĽonoĹ>ć rozwiÄ...zaĹ, informatycznych, a takĹĽe statystycznie wy-

soki wspĂłĹ,czynnik wzajemnych zaleĹĽnoĹ>ci moduĹ,owych, warunek ten czÄ^{TM}sto nie moĹĽe zostać speĹ,niony. W takich sytuacjach, aby dostarczyć zaleĹĽnoĹ>ć do testowanej jednostki, budowane sÄ... moduĹ,y zastÄ^{TM}pcze, imitujÄ...ce poprawne zachowanie okreĹ>lonego fragmentu programu (*ang. Mocks*). Omawiany poziom testowania, czÄ^{TM}sto postrzegany jest jako jeden z etapĂłw procesu wytwĂłrczego, szczegĂłlnie w ramach takich technik jak rozwĂłj oprogramowania napÄ^{TM}dzany testowaniem (*ang. Test Driven Development*).

Celem kolejnego z poziomĂłw testowania jest weryfikacja poprawnoĹ>ci wspĂłĹ,oddziaĹ,ywania indywidualnych komponentĂłw, a takĹĽe prawidĹ,owoĹ>ci funk-cjonowania interfejsĂłw definiowanych pomiÄ™dzy nimi. PrzykĹ,adem wspĂłĹ,dziaĹ,ania jednostek oprogramowania moĹĽe być wspĂłĹ,praca interfejsu programowania aplikacji, bÄ™dÄ...cego systemem poddawanym analizie w ramach niniejszej pracy, a takĹĽe okreĹ>lonego silnika bazodanowego. W zaleĹĽnoĹ>ci od licznoĹ>ci weryfikowanych powiÄ...zaĹ, pomiÄ™dzy poszczegĂłlnymi jednostkami oprogramowania, a takĹĽe w odniesieniu do liczby samych moduĹ,Ăłw bÄ™dÄ...cych czÄ™Ĺ>ciÄ... testowanego fragmentu systemu, wyróżnić moĹĽemy testy maĹ,ej oraz duĹĽej skali integracji.

Na temat testów systemowych, należy mówić wtedy, gdy wszystkie z elementĂłw rozwiÄ...zania informatycznego zostaĹ,y ze sobÄ... powiÄ...zane w sposĂłb spĂłjny. Celem testĂłw, realizowanych w ramach tego poziomu, jest weryfikacja wysokopoziomowej funkcjonalnoĹ>ci oprogramowania, a takĹĽe wykonywanie scenariuszy ewaluacji systemu z poziomu regularnego uĹĽytkownika (ang. End-to-End testing).

Ostatnim z wymienionych poziomĂłw ewaluacji sÄ... testy akceptacyjne. Przedmiotem oceny w ramach tego rodzaju testĂłw jest gotowe rozwiÄ...zanie informatyczne w postaci komercyjnego produktu. Podmiot odpowiedzialny za realizacjÄ^{TM} omawianych testĂłw przygotowuje listÄ^{TM} kryteriĂłw akceptacji (ang. acceptance criteria), a nastÄ^{TM}pnie na podstawie obsĹ,ugi testowanego rozwiÄ...zania, potwierdza lub odrzuca speĹ,nienie kaĹĽdego z nich. Celem omawianych ewaluacji nie jest znajdowanie bĹ,Ä^{TM}dĂłw dziaĹ,ania systemu, a nabranie zaufania co do jakoĹ>ci jego funkcjonalnych oraz niefunkcjonalnych atrybutĂłw.

WykonujÄ...c testy definiowane w ramach kolejnych poziomĂłw ewaluacji, weryfikowane zostajÄ... na poczÄ...tek funkcjonalne, a nastÄ^{TM}pnie niefunkcjonalne elementy testowanego systemu. Jako weryfikacjÄ^{TM} elementĂłw funkcjonalnych, rozumieć naleĹĽy wszystkie te czynnoĹ>ci, ktĂłre podejmowane sÄ... w ramach wszystkich wymienionych powyĹĽej poziomĂłw testĂłw, z wyjÄ...tkiem testĂłw akceptacyjnych. Ewaluacja niefunkcjonalna natomiast, odnosi siÄ^{TM} tylko do ostatniego spoĹ>rĂłd wyróżnionych poziomĂłw testowania.

PodziaĹ, charakteryzujÄ...cy przedmiot ewaluacji wzglÄ™dem omĂłwionych aspektĂłw definiuje pojÄ™cia testĂłw funkcjonalnych oraz niefunkcjonalnych i w kontekĹ>cie niniejszej pracy jest on podziaĹ,em kluczowym.

Badania przeprowadzone w ramach tej pracy posiadajÄ... charakter testĂłw niefunkcjonalnych, a ich wykonanie poprzedzone jest weryfikacjÄ... funkcjonalnÄ..., ktĂłrej poprawnoĹ>ć traktowana jest jako wymĂłg.

Ewaluacja wydajnoĹ>ci interfejsĂłw programowania aplikacji

Zgodnie z teoriÄ... przedstawionÄ... w sekcji ?? niniejszej pracy interfejs programowania aplikacji postrzegać moĹĽna jako deterministyczny system wejĹ>ciowo-wyjĹ>ciowy o charakterze dyskretnym. Takie podejĹ>cie, w znaczÄ...cy sposĂłb uĹ,atwia proces ewaluacji wydajnoĹ>ci interfejsĂłw API.

Definiowanie interfejsu API jako systemu pobudzanego pojedynczym wejĹ>ciem, a takĹĽe generujÄ...cego pojedynczÄ... wartoĹ>ć wyjĹ>ciowÄ..., pozwala na wykorzystanie sposobu oceny wydajnoĹ>ci zwanego testem czarnoskrzynkowym (ang. Black-box testing). W ramach tego rodzaju testu, okreĹ>lone kryterium ewaluacji wyliczane jest jako różnica war-

toĹ>ci pomiaru na wyjĹ>ciu systemu, wzglÄ^{TM}dem tej, ktĂłrej kalkulacja nastÄ...piĹ,a na jego wejĹ>ciu. Taki rodzaj testu, umoĹĽliwia wyliczenie metryki wydajnoĹ>ci, bez koniecznoĹ>ci przygotowywania systemu do przeprowadzenia procesu testowania.

Podstawowym kryterium oceny wydajnoĹ>ci interfejsu programowania aplikacji jest czas odpowiedzi na ĹĽÄ...danie. MetrykÄ^{TM} tÄ^{TM}, okreĹ>lić naleĹĽy jako czas od momentu wygenerowania ĹĽÄ...dania przez stronÄ^{TM} klienta, do chwili uzyskania przez niego odpowiedzi. ZauwaĹĽyć naleĹĽy rĂłwnieĹĽ zaleĹĽnoĹ>ć czasu odpowiedzi na ĹĽÄ...danie, zarĂłwno od rozmiaru ĹĽÄ...dania jak i wielkoĹ>ci jego odpowiedzi. Ponadto, czynnikiem wpĹ,ywajÄ...cym na uzyskany rezultat pomiaru jest niewÄ...tpliwie przepustowoĹ>ćĹ,Ä...cza sieciowego pomiÄ^{TM}dzy klientem a serwerem.

Aby rezultaty uzyskane w ramach oceny wydajnoĹ>ci API mogĹ,y zostać postrzegane jako rzetelne, omĂłwione powyĹĽej czynniki muszÄ... cechować siÄ™ statycznÄ... charakterystykÄ..., bÄ...dĹş teĹĽ zostać caĹ,kowicie wyeliminowane z procesu testowego. W ramach niniejszej pracy, rozmiar odpowiedzi generowanej przez interfejsy programowania aplikacji jest staĹ,y niezaleĹĽnie od zastosowanej technologii, a takĹĽe Ĺ>rodowiska uruchomieniowego. Wynika to z zastosowania pojedynczego i ustrukturyzowanego modelu danych, ktĂłry jest identyczny, niezaleĹĽnie od API. W odniesieniu do zmiennoĹ>ci prÄ™dkoĹ>ci Ĺ,Ä...cza internetowego, aspekt ten zostaĹ, wyeliminowany poprzez przeprowadzanie testĂłw w obrÄ™bie lokalnej sieci komputerowej, a takĹĽe umiejscowienie interfejsĂłw oraz systemĂłw bazodanowych w ramach tej wĹ,aĹ>nie sieci.

Kolejnym z kryteriĂłw oceny wydajnoĹ>ci, uwzglÄ™dnianym w ramach procesu testowania usĹ,ug sieciowych jest poprawnoĹ>ć uzyskanej odpowiedzi w odniesieniu do liczby klientĂłw, rĂłwnolegle generujÄ...cych ĹĽÄ...dania. Kryterium to, charakteryzuje siÄ™ silnÄ... korelacjÄ... z czasem odpowiedzi na pojedyncze zapytanie.

UwzglÄ^{TM}dniajÄ...c oba opisane powyĹĽej parametry, podstawowy schemat scenariusza badawczego dotyczÄ...cego ewaluacji wydajnoĹ>ci API skĹ,ada siÄ^{TM} z nastÄ^{TM}pujÄ...cych testĂłw:

- testy linii bazowej pojedynczy klient generuje ĹĽadania w kierunku API w celu zdefiniowania Ĺ>redniego czasu odpowiedzi usĹ,ugi w standardowych warunkach jej dziaĹ,ania. W ramach niniejszej pracy, podczas wykonywania omawianego testu, zdefiniowane zostanÄ... ponadto wartoĹ>ci wspĂłĹ,czynnikĂłw satysfakcji, toleracji oraz frustracji, bÄ™dÄ...ce skĹ,adowymi wskaĹşnika jakoĹ>ci APDEX. WartoĹ>ci te, stanowiÄ... uogĂłlnionÄ... ocenÄ™ wydajnoĹ>ci i posĹ,uĹĽÄ... jako punkt odniesienia dla kolejnych testĂłw.
- testy obciÄ...ĹĽeniowe uwzglÄ™dniana zostaje zmienna liczba klientĂłw generujÄ...cych ĹĽÄ...dania, w kontekĹ>cie ktĂłrej ustalane sÄ... Ĺ>rednie czasu odpowiedzi na ĹĽÄ...danie, a takĹĽe dokonywane zostaje odniesienie uzyskanego rezultatu do wspĂłĹ,czynnikĂłw zdefiniowanych uprzednio w ramach miary APDEX.
- testy przeciÄ...ĹĽajÄ...ce liczba klientĂłw generujÄ...cych ĹĽÄ...danie zostaje dobrana w taki sposĂłb, aby doprowadzić do obciÄ...ĹĽenia testowanej usĹ,ugi, niepozwalajÄ...cego na poprawne funkcjonowanie interfejsu programowania aplikacji. Ewaluacja ta, ma na celu znalezienie punktu krytycznego w kontekĹ>cie dziaĹ,ania testowanego oprogramowania.

Poza czarnoskrzynkowymi testami wydajnoĹ>ci, cechujÄ...cymi siÄ™ omĂłwionÄ... powyĹĽej strkturÄ..., przeprowadzone mogÄ... zostać ewaluacje efektywnoĹ>ci dziaĹ,ania poszczegĂłlnych fragmentĂłw usĹ,ugi sieciowej, w ramach ktĂłrych interfejs programowania aplikacji postrzegać naleĹĽy w odmienny sposĂłb, aniĹĽeli jako system wejĹ>ciowowyjĹ>ciowy.

PrzykĹ, adem oceny wydajnoĹ > ci okreĹ > lonego fragmentu interfejsu programowania aplikacji moĹĽe być ewaluacja moduĹ, u realizacji zaawansowanych operacji obliczeniowych, do-

stÄ^{TM}pnego z poziomu punktu koĹ,,cowego API. W takim przypadku, oprogramowanie musi zostać dostosowane do przeprowadzenia procedury testowej, a metryka wydajnoĹ>ci - powiÄ...zana z postÄ^{TM}pem realizacji obliczeĹ,,.

2.4. Wykorzystywane narzÄ^{TM}dzia i technologie

ZarĂłwno w trakcie procesu implementacji badanych interfejsĂłw programowania aplikacji, jak i procedurze przeprowadzenia badaĹ,, pod kontem ich wydajnoĹ>ci, wykorzystano obszerny zbiĂłr sprawdzonych i powszechnie stosowanych rozwiÄ...zaĹ,, technologicznych. W ramach niniejszej sekcji, opisane zostanie kaĹĽde z nich.

C#

C# jest wieloparadygmatowym, a takĹĽe nowoczesnym jÄ^{TM}zykiem programowania ogĂłlnego przeznaczenia, charakteryzujÄ... cym siÄ^{TM} bezpieczeĹ"stwem i niezawodnoĹ›ciÄ... w aspekcie typowania struktur danych. Pierwsza z wersji tego jÄ^{TM}zyka, stworzona zostaĹ,a przez Andersa Hejlsberga w roku 1998. Od tamtej chwili, do momentu napisania niniejszej pracy, upublicznionych zostaĹ,o 9 kolejnych, stabilnych wydaĹ", projektu C#. KaĹĽda z nastÄ^{TM}pnych wersji omawianego jÄ^{TM}zyka programowania wprowadzaĹ,a zarĂłwno usprawnienia w kontekĹ›cie ekosystemu budowy i kompilacji programĂłw ĹşrĂłdĹ,owych, jak i wzbogacaĹ,a interfejs bibliotek funkcyjnych o kluczowe z punktu widzenia doĹ›wiadczonego programisty rozwiÄ...zania. Do rozwiÄ...zaĹ", tych, zaliczyć naleĹĽy miÄ^{TM}dzy innymi: mechanizmy programowania wspĂłĹ,bieĹĽnego, typy anonimowe, operatory zmiennych typĂłw niezdefiniowanych, obsĹ,ugÄ^{TM} referencji, typy generyczne, czy teĹĽ wyraĹĽenia lambda.

W ramach niniejszej pracy, jÄ^{TM}zyk C# wykorzystany zostaĹ, do implementacji jednego z dwĂłch zbiorĂłw interfejsĂłw programowania aplikacji. Ze wzglÄ^{TM}du na zastosowanie rozwiÄ...zaĹ,, z zakresu przetwarzania wspĂłĹ,bieĹĽnego (tj. operacji asynchronicznych oraz wielowÄ...tkowych) udostÄ^{TM}pnianych przez omawiany jÄ^{TM}zyk programowania, interfejsy API realizowane w tej technologii mogÄ... obsĹ,ugiwać w sposĂłb rĂłwnolegĹ,yĹĽÄ...dania pochodzÄ...ce od wielu klientĂłw, a takĹĽe utrzymywać sekwencyjny charakter przetwarzanych procedur niezaleĹĽnie od czasu ich wykonywania. NaleĹĽy takĹĽe zwrĂłcić uwagÄ^{TM} na mechanizm wewnÄ^{TM}trznych usprawnieĹ,, wydajnoĹ>ciowych implementowany w ramach kompilatora i uruchamiany w momencie tĹ,umaczenia kodu jÄ^{TM}zyka do tzw. jÄ^{TM}zyka poĹ>redniego (ang. Intermediate Language). DziÄ^{TM}ki zastosowaniu przedstawionego mechanizmu, operacje zdefiniowane przez programistÄ^{TM} mogÄ... być modyfikowane w procesie kompilacji, tak aby nie wpĹ,ynÄ...ć na zaimplementowanÄ... funkcjonalnoĹ,ć, zwiÄ^{TM}kszajÄ...c jednoczeĹ>nie wydajnoĹ,ć generowanego programu [?].

.NET Core

.NET Core postrzegać naleĹĽy jako Ĺ›rodowisko budowy, kompilacji oraz wykonywania rozwiÄ...zaĹ", implementowanych w jÄ™zyku C#. Przedstawiana technologia stanowi podzbi-Ăłr bibliotek, dziÄ™ki ktĂłrym programista jest w stanie budować systemy różnorodnego przeznaczenia, a takĹĽe uruchamiać je w wielu wspieranych Ĺ›rodowiskach programowych. W przeciwieĹ"stwie do technologii .NET Framework bÄ™dÄ...cej poprzednikiem .NET Core, aplikacje tworzone na bazie omawianej biblioteki mogÄ... być wydawane nie tylko na system operacyjny Windows, ale takĹĽe na systemy Linux oraz MacOS.

W ramach omawianego Ĺ>rodowiska wykorzystywany zostaje komponent jÄ™zyka C#zwany bibliotekÄ... standardowÄ... (ang. .NET Standard Library). Biblioteka ta jest

wspĂłlna dla wielu Ĺ>rodowisk uruchomieniowych, a zawarte w niej funkcjonalnoĹ>ci, traktować naleĹĽy jako metody ogĂłlnego przeznaczenia.

Ponadto, Ĺ>rodowisko .NET Core, w ramach procesu budowy i kompilacji rozwiÄ...zania nawiÄ...zuje komunikacjÄ^{TM} z komponentem wspĂłlnej infrastruktury (ang. Common Infrastructure). Komponent ten, podobnie jak biblioteka standardowa, wspĂłĹ,dzielony jest przez wiele Ĺ>rodowisk wykonawczych. W kontekĹ>cie wspĂłlnej infrastruktury, wspomnieć nale-ĹĽy o wspĂłlnej specyfikacji jÄ^{TM}zyka (ang. CLS - Common Language Specification), wspĂłlnym systemie typĂłw (ang. CTS - Common Type System), a takĹĽe Ĺ>rodowisku uruchomieniowym wspĂłlnego jÄ^{TM}zyka (ang. CLR - Common Language Runtime). Wykorzystanie miÄ^{TM}dzy innymi tych trzech elementĂłw, pozwala na budowÄ^{TM} systemu dostÄ^{TM}pnego na wielu platformach [?].

W kontekĹ>cie realizowanej pracy, technologia .NET Core uĹĽyta zostaĹ,a jako Ĺ>rodowisko uruchomieniowe dla interfejsĂłw programowania aplikacji tworzonych w jÄ™zyku C#. W obrÄ™bie technologii tej, poza przedstawionymi powyĹĽej komponentami, wyróżnić moĹĽemy natywnÄ... bibliotekÄ™ ASP.NET Core, stanowiÄ...cÄ... zbi-Ăłr metod przydatnych w procesie definiowania internetowych usĹ,ug sieciowych oraz aplikacji webowych. DziÄ™ki zastosowaniu ASP.NET Core operacje takie jak, miÄ™dzy innymi: obsĹ,uga definicji kontrolerĂłw API, zarzÄ...dzanie stanem ciaĹ,aĹĽÄ...dania oraz jego rzutowaniem na okreĹ>lony typ danych, czy teĹĽ implementacja mechanizmĂłw uwierzytelniania i autoryzacji klienta, wykonane mogÄ... zostać na wysokim poziomie abstrakcji z jednoczesnym zapewnieniem naleĹĽytego poziomu ich wydajnoĹ>ci.

Entity Framework Core

Entity Framework Core stanowi narzä^{TM}dzie stworzone przez firmä^{TM} Microsoft, ktăłrego zastosowaniem jest mapowanie obiektowo-relacyjne realizowane w kontekĹ>cie usĹ,ug internetowych tworzonych z wykorzystaniem jä^{TM}zyka C# oraz uruchamianych na platformie .NET Core. Przedstawiana biblioteka zapewnia programiĹ>cie zorientowany obiektowo interfejs, za pomocä... ktăłrego moĹĽe on uzyskaä‡ dostä^{TM}p do danych, a takĹĽe je definiowaä‡ oraz przetwarzaä‡. Zbiory obiektăłw mogä... byä‡ skĹ,adowane zarăłwno w relacyjnych jak i niereleacyjnych bazach danych. Niniejsza biblioteka, podobnie do Ĺ>rodowiska uruchomieniowego .NET Core, jest rozwiä...zaniem wieloplatformowym i moĹĽe byä‡ wykorzystywana przy budowie systemăłw internetowych wdraĹĽanych na systemach Windows, Linux oraz MacOS.

Zastosowanie biblioteki mapera obiektowo-relacyjnego jakÄ... jest Entity Framework Core umoĹĽliwia zastosowanie podejĹ>cia zorientowanego na kod ĹşrĂłdĹ,owy w kontekĹ>cie aplikacji komunikujÄ...cych siÄ^{TM} i wykorzystujÄ...cych zewnÄ^{TM}trzne zbiory danych (ang. Code-First Approach). PodejĹ>cie to, polega na definiowaniu w ramach kodu ĹşrĂłdĹ,owego zbioru klas modelu danych, ktĂłre bÄ^{TM}dÄ... nastÄ^{TM}pnie przeksztaĹ,cane do postaci tabel okreĹ>lonego systemu bazodanowego. Przedstawiona operacja przeksztaĹ,cenia wykonywana jest bezpoĹ>rednio za pomocÄ... mechanizmĂłw mapera obiektowo-relacyjnego.

NiezaprzeczalnÄ... zaletÄ^{TM} wykorzystania biblioteki ORM jakÄ... jest Entity Framework Core stanowi moĹĽliwość operowania na jednolitym interfejsie realizacji operacji na danych, niezaleĹĽnie od obsĹ,ugiwanego systemu bazodanowego. Oznacza to, ĹĽe w momencie zmiany dostawcy zewnÄ^{TM}trznego ĹşrĂłdĹ,a danych, zawartość kodu ĹşrĂłdĹ,owego programu nie musi podlegać modyfikacji [?].

MediatR

MediatR to otwartoĹşrĂłdĹ,owa biblioteka jÄ^{TM}zyka C#, z wykorzystaniem ktĂłrej zaimplementowany moĹĽe zostać wzorzec projektowy, dotyczÄ...cy separacji odpowiedzialnoĹ>ci za obsĹ,ugÄ^{TM} zapytaĹ,, oraz komend przetwarzanych przez usĹ,ugÄ^{TM} sieciowÄ.... Kluczowym elementem biblioteki MediatR jest para generycznych interfejsĂłw, za pomocÄ... ktĂłrych implementowana jest obsĹ,uga zarĂłwno ĹĽÄ...daĹ,, jak i zapytaĹ,, dotyczÄ...cych danych. Interfejsami tymi sÄ... kolejno: *IRequest* - struktura programistyczna implementowana przez klasy definiujÄ...ce zawartoĹ>ć ciaĹ,a ĹĽÄ...dania lub komendy, a takĹĽe powiÄ...zany z niÄ... *IRequestHandler*, ktĂłry jest konkretyzowany przez klasÄ^{TM} definicji metody obsĹ,ugi ĹĽÄ...dania bÄ...dĹş operacji na danych.

Ponadto, naleĹĽy rĂłwnieĹĽ podkreĹ>lić znaczenie metody *Send* dostÄ^{TM}pnej w ramach gĹ,Ăłwnego API pakietu MediatR. DziÄ^{TM}ki niej, wywoĹ,ana moĹĽe zostać procedura obsĹ,ugi okreĹ>lonego ĹĽÄ...dania lub operacji, z dowolnego miejsca kodu ĹşrĂłdĹ,owego interfejsu programowania aplikacji [?].

JavaScript

JavaScript to wielofunkcyjny oraz wieloplatformowy skryptowy jÄ^{TM}zyk programowania cechujÄ...cy siÄ^{TM} wysokim poziomem abstrakcji. Najbardziej popularnym przeznaczeniem omawianego jÄ^{TM}zyka jest budowa systemĂłw internetowych, a takĹĽe mobilnych. HistorycznÄ... rolÄ... technologii JavaScript byĹ,o udostÄ^{TM}pnianie programiĹ>cie funkcjonalnoĹ>ci umoĹĽliwiajÄ...cych okreĹ>lanie różnorodnych sposobĂłw interakcji pomiÄ^{TM}dzy uĹĽytkownikiem serwisu internetowego, a jego statycznymi elementami. Podstawowym Ĺ>rodowiskiem wykonania oraz interpretacji omawianego jÄ^{TM}zyka byĹ,a uwczeĹ>nie przeglÄ...darka internetowa. Wraz z pojawieniem siÄ^{TM} serwerowego Ĺ>rodowiska uruchomieniowego NodeJS, przeznaczonego dla jÄ^{TM}zyka JavaScript, popularnoĹ>ć omawianej technologii wzrosĹ,a w gwaĹ,townym tempie. Zmianie ulegĹ,o rĂłwnieĹĽ gĹ, Ăłwne przeznaczenie technologii, ktĂłra od tej pory staĹ,a siÄ^{TM} peĹ,noprawnym jÄ^{TM}zykiem programowania, stosowanym w kontekĹ>cie budowy zarĀłwno systemĀłw internetowych, rozwiÄ...zaĹ,, mobilnych, jak i programĀłw desktopowych.

JÄ^{TM}zyk JavaScript uznać naleĹĽy za technologiÄ^{TM} charakteryzujÄ...cÄ... siÄ^{TM} typowaniem sĹ,abym oraz dynamicznym. W zwiÄ...zku z zastosowaniem przez twĂłrcĂłw rozwiÄ...zania takiego wĹ,aĹ>nie podejĹ>cia, tworzone kody programĂłw naraĹĽone sÄ... na wystÄ^{TM}powanie zjawisk niezgodnoĹ>ci typĂłw, a takĹĽe niejawnej koercji. Ponadto, w kontekĹ>cie mechanizmĂłw omawianego jÄ^{TM}zyka, realizacja operacji przetwarzania wspĂłĹ,bieĹĽnego oraz wykonania metod asynchronicznych, zaleĹĽna jest w caĹ,kowitym stopniu od rozwiÄ...zaĹ,, implementacyjnych poczynionych w ramach Ĺ>rodowiska uruchomieniowego. Oznacza to, ĹĽe przetwarzanie i wykonywanie operacji wielowÄ...tkowych mo-ĹĽe cechować siÄ^{TM} zróżnicowanÄ... wydajnoĹ>ciÄ..., w zaleĹĽnoĹ>ci od konkretnego interpretera jÄ^{TM}zyka.

NiewÄ...tpliwymi zaletami technologii JavaScript sÄ...: skĹ,adnia cechujÄ...ca siÄ ^{TM} niskim poziomem zĹ,oĹĽonoĹ>ci poleceĹ,,, moĹĽliwoĹ>ć dowolnego wykorzystywania wielu spoĹ>rĂłd wspieranych paradygmatĂłw programowania, moduĹ,owoĹ>ć i skalowalnoĹ>ć implementowanych rozwiÄ...zaĹ,,, a takĹĽe elastycznoĹ>ć w kontekĹ>cie operowania na wykorzystywanych strukturach danych [?].

W ramach niniejszej pracy, jÄ^{TM}zyk JavaScript zastosowany zostaĹ, w celu implementacji jednego z dwĂłch zbiorĂłw badanych interfejsĂłw programowania aplikacji. Tworzone w omawianym jÄ^{TM}zyku API, wykonywane bÄ^{TM}dÄ... w Ĺ>rodowisku uruchomieniowym NodeJS.

TypeScript

TypeScript stanowi statycznie typowany nadzbiĂłr jÄ^{TM}zyka JavaScript. OkreĹ>lenie to, oznacza ĹĽe omawiana technologia nie jest stricte jÄ^{TM}zykiem programowania, a tylko okreĹ>lonÄ... grupÄ... instrukcji oraz procedur, ktĂłre wĹ,Ä...czyć moĹĽna do jÄ^{TM}zyka JavaScript, po to, aby zapewnić w jego kontekĹ>cie statyczny sposĂłb typowania danych. Technologia TypeScript nie moĹĽe być wykorzystywana samodzielnie, a Ĺ>rodowisko wykonawcze JavaScript jest wymagane w celu uruchomienia skompilowanego moduĹ,u, definiowanego zgodnie ze skĹ,adniÄ... omawianego jÄ^{TM}zyka.

Kluczowym elementem przedstawianej technologii jest transpilator jÄ^{TM}zyka TypeScript o nazwie tsc (ang. TypeScript Compiler). Program ten, uruchamiany jest tuĹĽ przed rozpoczÄ^{TM}ciem procedury interepretacji kodu JavaScript i przeksztaĹ,ca on metody odpowiedzialne za obsĹ,ugÄ^{TM} typĂłw danych, do struktur dostÄ^{TM}pnych w ramach standardowej implementacji jÄ^{TM}zyka. Dlatego teĹĽ, z punktu widzenia Ĺ>rodowiska uruchomieniowego, dostÄ^{TM}pne programistom mechanizmy definicji typĂłw czy interfejsĂłw, nie sÄ... znane.

Celem zastosowania omawianego nadzbioru językowego jest moĹĽliwoĹ>ć kontroli zgodnoĹ>ci definiowanych obiektĂłw programistycznych pod kÄ…tem ich wewnÄ™trznej struktury. Ponadto, wykorzystanie TypeScript umoĹĽliwia weryfikacjÄ™ faktu nieumyĹ>lnego odwoĹ,ania siÄ™ do struktury typu nieokreĹ>lonego, jeszcze przed rozpoczÄ™ciem procesu interpretacji kodu [?].

NodeJS

NodeJS jest Ĺ>rodowiskiem uruchomieniowym jÄ^{TM}zyka JavaScript zbudowanym w oparciu o otwartoĹşrĂłdĹ,owy silnik interpretacji kodu Chrome V8. DziÄ^{TM}ki zastosowaniu omawianego Ĺ>rodowiska uruchomieniowego, kod ĹşrĂłdĹ,owy jÄ^{TM}zyka JavaScript moĹĽe być wykonywany poza ekosystemem przeglÄ...darki internetowej. RozwĂłj niniejszej technologii, doprowadziĹ, do diametralnej zmiany w obszarze zastosowania jÄ^{TM}zyka JavaScript, a takĹĽe gwaĹ,townego wzrostu jego popularnoĹ>ci w kontekĹ>cie budowy systemĂłw internetowych.

Podobnie do rozwiÄ...zania Microsoft .NET Core, platforma NodeJS skĹ,ada siÄ^{TM} nie tylko ze Ĺ>rodowiska uruchomieniowego, ale takĹĽe ze zbioru bibliotek oraz narzÄ^{TM}dzi linii komend. Aplikacje budowane na bazie omawianej technologii cechujÄ... siÄ^{TM} zastosowaniem architektury sterowanej zdarzeniami (ang. Event-driven architecture), ktĂłra ponadto wzbogacana jest (dziÄ^{TM}ki wykorzystaniu mechanizmu pÄ^{TM}tli) o moĹĽliwoĹ>ć obsĹ,ugi operacji asynchronicznych. Co wiÄ^{TM}cej, rozwiÄ...zania definiowane na podstawie Ĺ>rodowiska NodeJS posiadajÄ... budowÄ^{TM} moduĹ,owÄ..., co przyczynia siÄ^{TM} do zwiÄ^{TM}kszenia ich zdolnoĹ>ci w kontekĹ>cie skalowania systemĂłw.

Należy również uwypuklić generyczność charakterystyki Ĺ›rodowiska NodeJS. Nie jest ono przeznaczone stricte do definiowania i wdraĹĽania usĹ,ug sieciowych, a wykorzystywane jest do uruchamiania dowolnego kodu jÄ™zyka JavaScript, jaki moĹĽe zostać stworzony za pomocÄ... jego skĹ,adni. Dlatego teĹĽ, aby dostarczać mechanizmy dotyczÄ...ce specyficznych funkcjonalnoĹ›ci, ekosystem NodeJS moĹĽe być rozbudowywany poprzez otwartoĹşrĂłdĹ,owe moduĹ,y. Liczność moduĹ,Ăłw tych, a takĹĽe popularność ich wykorzystania stanowi niewÄ...tpliwie o sile omawianej technologii [?].

ExpressJS

ExpressJS stanowi bibliotekÄ^{TM} Ĺ>rodowiska NodeJS, dostarczajÄ...cÄ... zbiĂłr metod pozwalajÄ...cych na budowÄ^{TM} webowych interfejsĂłw programowania aplikacji w tym wĹ,aĹ>nie Ĺ>rodowisku. Pakiet ExpressJS cechuje siÄ^{TM} minimalizmem w kon-

tekĹ>cie zĹ,oĹĽonoĹ>ci udostÄ^{TM}pnianych programiĹ>cie operacji, elastycznoĹ>ciÄ... dotyczÄ...cÄ... wspĂłĹ,pracy z zewnÄ^{TM}trznymi pakietami, a takĹĽe wysokÄ... wydajnoĹ>ciÄ... dziaĹ,ania tworzonych aplikacji, poprzez eliminacjÄ^{TM} zĹ,oĹĽonych funkcjonalnoĹ>ci przetwarzania zasobĂłw w obrÄ^{TM}bie ĹĽÄ...dania.

Koncepcja przetwarzania zasobu uzyskanego od klienta w ramach ExpressJS sprowadza siÄ^{TM} do potokowej obsĹ,ugi dostarczonego wejĹ>cia, przez kolejne funkcje poĹ>redniczÄ...ce (ang. Middleware functions). Ostatnia z funkcji ma za zadanie zwrĂłcić odpowiedĹş wygenerowanÄ... na podstawie operacji wykonywanych przez wszystkie poprzednie metody. CiaĹ,em funkcji poĹ>redniczÄ...cej moĹĽe być zarĂłwno kod ĹşrĂłdĹ,owy zdefiniowany przez programistÄ^{TM}, jak i ten dostarczony poprzez referencjÄ^{TM} do zewnÄ^{TM}trznego pakietu. Do ka-ĹĽdej z metod przekazywane sÄ... parametry ĹĽÄ...dania, odpowiedzi, a takĹĽe referencji do nastÄ^{TM}pnego middleware. DziÄ^{TM}ki uruchomieniu napisanej w taki sposĂłb aplikacji w Ĺ>rodowisku NodeJS, poszczegĂłlne funkcje poĹ>redniczÄ...ce mogÄ... być realizowane asynchronicznie [?].

Prisma

Prisma ORM to narzä^{TM}dzie peĹ,niä...ce rolä^{TM} mapera obiektowo-relacyjnego wykorzystywanego w kontekĹ>cie implementowania interfejsĂłw programowania aplikacji w jä^{TM}zyku JavaScript. Dystynktywnä... cechä... omawianego narzä^{TM}dzia jest prostota definiowania rzutowanego modelu danych. W przypadku pakietu Prisma, caĹ,a struktura modelu danych opisywana jest w ramach jednego pliku zwanego plikiem schematu. W pliku tym, okreĹ>lane zostajä... zarĂłwno wĹ,aĹ>ciwoĹ>ci poszczegĂłlnych encji modelu, jak i relacje ktĂłre miä^{TM}dzy nimi wystä^{TM}pujä....

Analogicznie do narzÄ^{TM}dzia Entity Framework Core, Prisma ORM wspiera zarĂłwno relacyjne jak i nierelacyjne systemy bazodanowe. Ponadto, zauwaĹĽyć naleĹĽy kompatybilnoĹ>ć omawianego narzÄ^{TM}dzia z omawianÄ... wyĹĽej technologiÄ... TypeScript [?].

Mongoose

Biblioteka Mongoose stanowi narzÄ^{TM}dzie rzutowania obiektowego modelu danych definiowanego w ramach kodu programu, do postaci obiektowej nierelacyjnej bazy danych MongoDB. Technologii tej nie naleĹĽy nazywać maperem obiektowo-relacyjnym, gdyĹĽ wykonywane przez niÄ... operacje synchronizujÄ... struktury danych, ktĂłre zarĂłwno po stronie kodu, jak i po stronie ĹṣrĂłdĹ,a danych cechujÄ... siÄ^{TM} obiektowÄ... naturÄ....

PoĹ,Ä...czenie interfejsu programowania aplikacji z nierelacyjnym ĹşrĂłdĹ,em danych obsĹ,ugiwanym poprzez bibliotekÄ^{TM} Mongoose, prowadzić moĹĽe do zwiÄ^{TM}kszenia efektywnoĹ>ci oraz zmniejszenia czasu wykonania operacji na danych. JednakĹĽe, w zwiÄ...zku z naturÄ... przechowywanych informacji, a takĹĽe brakiem uwzglÄ^{TM}dniania w ich strukturze metadefinicji, zastosowanie omawianego mechanizmu moĹĽe rĂłwnieĹĽ prowadzić do braku spĂłjnoĹ>ci ĹşrĂłdĹ,a danych, a takĹĽe niemoĹĽliwoĹ>ci zastosowania usprawnieĹ,, wydajnoĹ>ciowych w kontekĹ>cie bazy danych [?].

Apache JMeter

Narzędzie Apache JMeter to otwartoĹşrĂłdĹ, owe oprogramowanie stworzone w jÄ™zyku Java. Program ten, wykorzystywany jest przeprowadzania ewaluacji wydajnoĹ>ci oprogramowania sieciowego opierajÄ...cego swoje dziaĹ, anie o protokoĹ, y HTTP oraz FTP. Testy efektywnoĹ>ci dziaĹ, ania usĹ, ug mogÄ... zostać przeprowadzane w trybie lokalnym (tj. z wykorzystaniem jednego hosta wysyĹ, ajÄ...cego ĹĽÄ...dania do okreĹ>lonej usĹ, ugi sieciowej),

jak i w trybie rozproszonym (tj. budowana zostaje hierarchia hostów będÄ...cych generatorami ĹĽÄ...daĹ,,). W ramach niniejszej pracy, zastosowany zostaĹ, drugi z przedstawionych trybĂłw ewaluacji.

DziaĹ, anie oprogramowania Apache JMeter sprowadza siÄ^{TM} do wykonywania pÄ^{TM}tli testowej, w ramach okreĹ>lonych grup wÄ...tkĂłw. PÄ^{TM}tla testowa symuluje sekwencyjne generowanie ĹĽÄ...daĹ,, w kierunku serwera, z uwzglÄ^{TM}dnieniem staĹ,ej wartoĹ>ci opóźnienia pomiÄ^{TM}dzy wysyĹ, anymi pakietami. Grupa wÄ...tkĂłw natomiast, okreĹ>la wspĂłĹ, bieĹĽny charakter testĂłw obciÄ...ĹĽenia usĹ, ugi sieciowej i moĹĽe być utoĹĽsamiana zarĂłwno z konkretnymi wÄ...tkami procesora lokalnego hosta, jak i z oddzielnie pracujÄ...cymi generatorami ĹĽÄ...daĹ, w trybie rozproszonym.

W celu zdefiniowania testu wydajnoĹ>ci w ramach Apache JMeter, zbudowany powinien zostać plan testowy. Jest to podstawowa jednostka wyróżniana w ramach niniejszego oprogramowania i skupia ona w sobie miÄ™dzy innymi komponenty grup wÄ...tkĂłw, prĂłbnikĂłw (ang. Samplers), a takĹĽe elementĂłw nasĹ,uchujÄ...cych na odpowiedĹş usĹ,ugi (ang. Listeners). ZarĂłwno prĂłbniki, jak i elementy nasĹ,uchujÄ...ce mogÄ... być powielane w ramach planu testowego, a takĹĽe indywidualnie konfigurowane, w zaleĹĽnoĹ>ci od specyfiki usĹ,ugi sieciowej.

Oprogramowanie Apache JMeter obsĹ, ugiwać moĹĽna zarĂłwno z poziomu narzÄ^{TM}dzia linii komend, jak i udostÄ^{TM}pnionego graficznego interfejsu uĹĽytkownika [?].

2.5. PrzeglÄ...d literatury

W niniejszym rozdziałe przedstawione zostanÄ... pozycje literaturowe, do ktĂłrych odnosić siÄ^{TM} bÄ^{TM}dzie opisywana praca dyplomowa. Pozycje te, podzielone zostaĹ,y na oddzielne grupy, zwiÄ...zane z okreĹ>lonÄ... tematykÄ....

Na poczÄ...tku, przedstawiona zostanie literatura powiÄ...zana z aspektem budowy interfejsĂłw programowania aplikacji oraz bÄ^{TM}dÄ...ca wprowadzeniem do wykorzystywanych technologii. NastÄ^{TM}pnie, opisane zostanÄ... pozycje traktujÄ...ce o wydajnoĹ>ci interfejsĂłw API, a takĹĽe o analizie dziaĹ,ania powszechnie dostÄ^{TM}pnych serwisĂłw internetowych opartych o metodologiÄ^{TM} REST. Kolejne prace, skupiać siÄ^{TM} bÄ^{TM}dÄ... na tematyce testowania usĹ,ug sieciowych, teorii testowania, a takĹĽe konfiguracji narzÄ^{TM}dzi dla testĂłw rozproszonych. W nastÄ^{TM}pnej kolejnoĹ>ci, wspomniane zostanÄ... prace naukowe oraz dokumenty standaryzacyjne dotyczÄ...ce sposobu dziaĹ,ania protokoĹ,u przesyĹ,ania danych hipertekstowych. OstatniÄ... grupÄ... pozycji literaturowych bÄ^{TM}dÄ... prace referencyjne dotyczÄ...ce badaĹ, wydajnoĹ>ci systemĂłw internetowych.

Pozycja [?] stanowi wprowadzenie do zaawansowanych konceptĂłw jÄ^{TM}zyka C#, a takĹĽe dostarcza informacji zwiÄ...zanych z wykorzystaniem tego jÄ^{TM}zyka w Ĺ>rodowiskach uruchomieniowych .NET oraz .NET Core. W poczÄ...tkowych rozdziaĹ,ach przedstawiono sposĂłb budowy, kompilacji oraz wykonywania programu w Ĺ>rodowisku .NET. Kolejno opisana zostaĹ,a struktura bazowych aplikacji uruchamianych w tym wĹ,aĹ>nie Ĺ>rodowisku i tworzonych za pomocÄ... jÄ^{TM}zyka C#. Ostatnim elementem wprowadzenia do opisywanej technologii byĹ,o przedstawienie struktur jÄ^{TM}zyka w kontekĹ>cie obiektowego paradygmatu programowania. W nastÄ^{TM}pnych sekcjach literatury, w sposĂłb wyczerpujÄ...cy poruszono tematykÄ^{TM} bardziej zaawansowanych aspektĂłw programowania w jÄ^{TM}zyku C#, ktĂłrymi sÄ... miÄ^{TM}dzy innymi: kolekcje i typy generyczne, delegaty i wyraĹĽenia lambda, czy teĹĽ cykl ĹĽycia obiektu w pamiÄ^{TM}ci programu. WaĹĽnym tematem, poruszonym w ramach tej ksiÄ...ĹĽki jest struktura oraz zasada dziaĹ,ania Ĺ>rodowiska .net core, bÄ^{TM}dÄ...cego podstawowym elementem interfejsĂłw programowania aplikacji tworzonych w jÄ^{TM}zyku C#.

AnalogicznÄ... do przedstawionej powyĹĽej pozycji literaturowej, dotyczÄ...cÄ... jednak technologii NodeJS oraz jÄ™zyka JavaScript jest [?]. W ramach tej pracy zawarto obszerne wprowadzenie do platformy NodeJS uwzglÄ™dniajÄ...ce ponadto kwestie obsĹ,ugi operacji wejĹ>cia/wyjĹ>cia, wykonywania natywnego kodu JS, czy teĹĽ przetwarzania operacji przez silnik NodeJS oraz bibliotekÄ™ libuv. Znaczna czÄ™Ĺ>ć pracy, obejmuje przedstawienie zawansowanych wzorcĂłw projektowych, ktĂłrych gĹ,Ăłwnym przeznaczeniem jest obsĹ,uga zdarzeĹ,, oraz operacji asynchronicznych. Wspomniane zostaĹ,y takĹĽe rozwiÄ...zania dotyczÄ...ce skalowalnoĹ>ci aplikacji z wykorzystaniem mechanizmĂłw kolejkowania wiadomoĹ>ci.

NiezaleĹĽnie od wykorzystywanej technologii, interfejsy programowania aplikacji, ktĂłre zostaĹ, v zbudowane na potrzeby tej pracy dyplomowej, oparte sÄ... o styl architektoniczny RESTful. Styl ten, jest pewnym zbiorem zasad projektowania usĹ,ug sieciowych, okreĹ lajÄ... cym zarĂłwno aspekty sposobu komunikacji klienta z usĹ, ugÄ... sieciowÄ..., jak i techniczne wymagania dotyczÄ...ce przetwarzania ĹĽÄ...daĹ,,. Dobre praktyki, ktĂłre uwzglÄ^{TM}dnia metodologia REST, zawarte zostaĹ, y w pozycji literaturowej [?]. Autorzy tego dokumentu, na wstÄ^{TM}pie dokonujÄ... porĂłwnania architektury zorientowanej na zasoby, bÄ^{TM}dÄ...cej podstawÄ... konwencji REST, z popularnÄ... uprzednio architekturÄ... zorientowanÄ... na usĹ,ugi. NastÄ^{TM}pnie, przedstawiane sÄ... najlepsze praktyki, cele oraz reguĹ, y REST dotyczÄ...ce projektowania interfejsu programowania aplikacji. Co wiÄ^{TM}cej, w omawianej ksiÄ...ĹĽce zawarte zostaĹ, y takĹĽe podstawowe oraz zaawansowane wzorce projektowania API, uwzglÄ^{TM}dniajÄ...ce aspekty bezstanowoĹ>ci, paginacji, osiÄ...galnoĹ>ci, a takĹĽe identyfikacji zasobĂłw interfejsu. KoĹ, cowe rozdziaĹ, y ksiÄ...ĹĽki, wprowadzajÄ... w kwestie testowania oraz bezpieczeĹ, stwa REST API, omawiajÄ... technikÄ^{TM} kompozycji usĹ, ug RESTful, a takĹĽe przedstawiajÄ... rozwiÄ... zania (biblioteki oraz jÄ^{TM}zyki programowania) pozwalajÄ...ce na tworzenie interfejsĂłw API zgodnych z metodologiÄ... REST.

Podstawowym celem dziaĹ, ania interfejsu programowania aplikacji jest dostarczenie danych do konsumenta, bÄ...dĹş teĹĽ ich manipulacja zgodnie z jego ĹĽÄ...daniem. Aby operować na danych, interfejs API musi komunikować siÄ™ ze ĹşrĂłdĹ,em danych, ktĂłrym najczÄ™Ĺ>ciej jest serwer bazodanowy. W celu dostarczenia metod komunikacji pomiÄ™dzy API a ĹşrĂłdĹ,em danych, ktĂłre jednoczeĹ>nie sÄ... niezaleĹĽne od wykorzystywanego ĹşrĂłdĹ,a, a takĹĽe pozwalajÄ... na zarzÄ...dzanie danymi z poziomu struktur jÄ™zyka, stworzone zostaĹ,y biblioteki zwane maperami obiektowo-relacyjnymi (ang. Object-Relational Mappers). Dla API napisanego w jÄ™zyku C# podstawowym rozwiÄ...zaniem ORM jest biblioteka Entity Framework Core, ktĂłra przedstawiona zostaĹ,a w pozycji [?]. Pozycja ta, uwzglÄ™dnia zarĂłwno opis dziaĹ,ania najczÄ™Ĺ>ciej wykorzystywanych metod sĹ,uĹĽÄ...cych do manipulacji danymi, jak i rolÄ™ klasy kontekstu bazodanowego w procesie tĹ,umaczenia operacji programistycznych na polecenia bazodanowe. Ponadto, dowiedzieć moĹĽemy siÄ™ jak przetwarzać zaawansowane typy danych (takie jak np. DateTime), czy teĹĽ w jaki sposĂłb wykorzystywać zapytania LINQ do budowania kwerend.

Dla interfejsu programowania aplikacji napisanego w jÄ^{TM}zyku JavaScript i uruchamianego w Ĺ>rodowisku NodeJS, w przeciwieĹ,,stwie do platformy .NET, zastosować moĹĽemy zdecydowanie wiÄ^{TM}kszÄ... liczbÄ^{TM} bibliotek peĹ,niÄ...cych rolÄ^{TM} maperĂłw obiektoworelacyjnych. Biblioteki te, zostaĹ,y opisane w pozycjach [?] i [?]. Pozycja [?] peĹ,ni rolÄ^{TM} caĹ,oĹ>ciowego wprowadzenia do tematyki tworzenia interfejsĂłw API, korzystajÄ...c z platformy NodeJS, frameworka ExpressJS oraz nierelacyjnej bazy danych MongoDB. RodziaĹ, piÄ...ty tej pracy, traktujÄ...cy o wykorzystaniu baz danych NoSQL, przybliĹĽa tematykÄ^{TM} jednego z najczÄ^{TM}Ĺ>ciej wykorzystywanych maperĂłw obiektowo-relacyjnych dla Node czyli mongoose. Przedstawiono tutaj sposĂłb zestawienia poĹ,Ä...czenia z serwerem bazodanowym, tworzenia encji modelu, przeksztaĹ,canego nastÄ^{TM}pnie na struktury bazy danych, a takĹĽe wykonywania operacji dostÄ^{TM}pu do danych i ich modyfikacji. W pracy [?] natomiast, po-

rĂłwnano nierelacyjne podejĹ>cie do skĹ,adowania danych typu geograficznego z podejĹ>ciem relacyjnym, wykorzystujÄ...c w tym przypadku biblioteki mongoose i sequelize. Oba mapery obiektowo relacyjne zostaĹ,y uĹĽyte w ramach interfejsu API wykorzystujÄ...cego technologie NodeJS/ExpressJS. Celem opisywanej pracy byĹ,o przedstawienie różnic w czasach odpowiedzi API na uzyskane ĹĽÄ...danie, dla różnej liczby danych geolokalizacyjnych, uwzglÄ™dniajÄ...c zastosowanie relacyjnych i nierelacyjnych baz danych.

NastÄ^{TM}pne pozycje literaturowe, zwiÄ...zane sÄ... z analizÄ... usĹ,ug REST oraz wydajnoĹ>ciÄ... webowych interfejsĂłw programowania aplikacji.

Pozycja [?] stanowi analizÄ^{TM} 500 serwisĂłw internetowych z listy alexa.com4000 najpopularniejszych dostÄ^{TM}pnych publicznie usĹ,ug sieciowych. TwĂłrcy kaĹĽdego z 500 serwisĂłw deklarujÄ... zgodność swoich produktĂłw z konwencjÄ... REST. Przeprowadzona analiza dotyczyĹ,a kluczowych aspektĂłw technicznych zwiÄ...zanych z funkcjonowaniem API, stopnia zgodnoĹ›ci API z reguĹ,ami dotyczÄ...cymi metodologii REST, a takĹĽe przestrzegania najlepszych praktyk projektowania interfejsĂłw programowania aplikacji, takich jak m.in. zastosowanie mechanizmu wersjonowania. W trakcie analizy, zaobserwowano okreĹ›lone trendy dla aplikacji REST API, takie jak m.in. rozpowszechnione wsparcie notacji JSON, czy wykorzystywanie narzÄ^{TM}dzi do dokumentacji generowanej programowo. Ponadto, zauwaĹĽono, ĹĽe tylko ok. 0.8% analizowanych serwisĂłw webowych przestrzega w sposĂłb Ĺ›cisĹ,y reguĹ, zawartych w ramach konwencji REST.

WydajnoĹÄ; interfejsĂłw programowania aplikacji, jako jeden z elementĂłw miary jakoĹ>ci API zostaĹ, a przedstawiona w pozycji [?]. Na poczÄ...tku pracy, jej autorzy wskazujÄ... na interakcjÄ^{TM} interfejsu programowania aplikacji z systemami klienckimi. Opisany zostaĹ, tutaj zestaw protokoĹ, Ăłw sieciowych wykorzystywanych podczas formuĹ, owania i transmisji ĹĽÄ...dania, system zunifikowanych lokacji zasobĂłw, a takĹĽe semantyka interakcji w zaleĹĽnoĹ>ci od wykorzystywanych typĂłw ĹĽÄ...daĹ,, protokoĹ,u hipertekstowego. Ponadto, wskazano najczÄ^{TM}stsze przyczyny bĹ,Ä^{TM}dĂłw przepĹ,ywu danych dla http, uwzglÄ^{TM}dniajÄ...c dziaĹ, anie usĹ, ugi DNS, bĹ, Ä^{TM}dy poĹ, Ä...czenia, bĹ, Ä^{TM}dy le-ĹĽÄ...ce po stronie klienta, a takĹĽe bĹ,Ä™dy wynikajÄ...ce z dziaĹ,ania serwera. Kolejna czÄ^{TM}Ĺ>ć pracy, zwiÄ...zana jest ze skĹ,adowymi metryki jakoĹ>ci, do ktĂłrych wedĹ, ug autorĂłw, poza wydajnoĹ>ciÄ..., zaliczyć moĹĽemy: dostÄ™pnoĹ>ć, procent ĹĽÄ...daĹ,, dla ktĂłrych uzyskano pozytywnÄ... odpowiedĹs, osiÄ...galnoĹ≻ć, a takĹĽe moĹĽliwoĹ>ć sprawdzenia stanu usĹ, ugi w dowolnym momencie jej dziaĹ, ania. Dodatkowo, w niniejszej pracy zaproponowano podejĹ>cie oraz zestaw narzÄ^{TM}dzi pozwalajÄ...cych na dokonanie ewaluacji jakoĹ>ci interfejsu programowania aplikacji, zgodnie z przyjÄ^{TM}tÄ... normÄ... jakoĹ>ci.

Kolejnym etapem nastÄ^{TM}pujÄ...cym po zdefiniowaniu metryki wydajnoĹ>ci, jest ustalenie wartoĹ>ci tejĹĽe metryki w kontekĹ>cie testowanych usĹ,ug sieciowych. Przytoczone poniĹĽej pozycje literaturowe, zwiÄ...zane sÄ... z wykonywaniem pomiarĂłw wydajnoĹ>ci API, czyli testowaniem.

Pozycja [?] stanowi obszerne wprowadzenie do teorii testowania oprogramowania. W pierwszych rozdziaĹ, ach tego dokumentu, wyjaĹ>niono czym jest testowanie, dlaczego jest ono niezbÄ^{TM}dne podczas tworzenia oprogramowania, a takĹĽe jak wyglÄ...da podstawowy proces wykonywania testĂłw. NastÄ^{TM}pnie przedstawiono proces testowania w kontekĹ>cie tworzenia oprogramowania. UwzglÄ^{TM}dniono tu zarĂłwno modele cyklu ĹĽycia rozwoju systemĂłw w powiÄ...zaniu z testowaniem, poziomy realizowanych testĂłw, ich typy, jak i sposoby zarzÄ...dzania testami. Kolejne rozdziaĹ,y tyczÄ... siÄ^{TM} testowania statycznego (tj. testowania funkcjonalnoĹ>ci lub moduĹ,u na poziomie jego specyfikacji lub implementacji bez wykonywania kodu testowanego oprogramowania), dostarczajÄ... teorii zwiÄ...zanej z poszczegĂłlnymi technikami testowania rozwiÄ...zaĹ,, oraz przedstawiajÄ... aspekt organizacji, planowania, monitorowania oraz uwzglÄ^{TM}dniania ryzyka w czasie dokonywania ewaluacji systemĂłw. W

ostatnim z rozdziaĹ, Ăłw dokumentu, autorzy przedstawiajÄ... narzÄ™dzia przydatne w procesie testowania, a takĹĽe sposĂłb ich efektywnego wykorzystania w codziennej pracy.

Pozycja [?] zawiera wiele analogicznych treĹ>ci do pracy opisanej powyĹĽej, jednakĹĽe rozwija ona w sposĂłb wyczerpujÄ...cy, wspomniane tylko w poprzedniej pracy aspekty. W czÄ™Ĺ>ci drugiej dokumentu zawarto dogĹ,Ä™bnÄ... analizÄ™ zagadnienia testowania statycznego, uwzglÄ™dniajÄ...c m.in. testowanie zgodnoĹ>ci ze standardami oprogramowania, symboliczne wykonywanie kodu, a nawet wprowadzajÄ...c aparat matematyczny do formalnego dowodzenia poprawnoĹ>ci fragmentĂłw oprogramowania. W ramach tej ksiÄ...ĹĽki, przedstawiono takĹĽe dynamicznÄ... analizÄ™ systemu (tj. testowanie funkcjonalnoĹ>ci lub moduĹ,u na poziomie wykonywanego kodu) uwzglÄ™dniajÄ...c czÄ™sto wystÄ™pujÄ...ce bĹ,Ä™dy zwiÄ...zane m.in. z nieumiejÄ™tnym zarzÄ...dzaniem strukturami pamiÄ™ci programu. Ponadto, uwzglÄ™dniono zagadnienie priorytetyzacji przypadkĂłw testowych, wprowadzajÄ...c pojÄ™cie miary Ĺ>redniego procenta wykrytych usterek. Autor dokumentu przedstawia takĹĽe testowanie charakterystyk jakoĹ>ciowych zgodnie z normÄ... ISO 9126 oraz ISO 25010, tworzenie dokumentacji w ramach zarzÄ...dzania testowaniem, czy chocia-LĽby zarzÄ...dzanie incydentami wystÄ™pujÄ...cymi w ramach procesu ewaluacji oprogramowania.

W ramach pozycji [?], dowiedzieć moĹĽemy siÄ™ ponadto o testowaniu usĹ,ug internetowych. Przedstawiono tutaj podstawowÄ... strukturÄ™ standardowej usĹ,ugi sieciowej (w tym przypadku – usĹ,ugi e-commerce) cechujÄ...cej siÄ™ architekturÄ... trĂłjwarstwowÄ.... Ponadto, wyjaĹ>niono rolÄ™ kaĹĽdej z warstw systemu, a takĹĽe przedstawiono aspekty testowania oprogramowania w kontekĹ>cie kaĹĽdej z nich. Dodatkowo, zawarte zostaĹ,y przykĹ,adowe przypadki testowe, dotyczÄ...ce zarĂłwno prezentacji danych w systemie, jak i dostÄ™pu do danych poprzez serwer webowy. Dla zaprezentowanych przypadkĂłw testowych, przedstawione zostaĹ,y takĹĽe scenariusze realizacji testĂłw w postaci listy czynnoĹ>ci jakie naleĹĽy podjÄ...ć, aby dokonać ewaluacji systemu.

Aspekty technologii testowania oprogramowania ujÄ^{TM}te zostaĹ,y takĹĽe w pozycji [?]. ArtykuĹ, ten, stanowi sekcjÄ^{TM} wprowadzajÄ...cÄ... do ksiÄ...ĹĽki pt. Tutorial: Software Testing and Valdation Techniques, tego samego autora. Pozycja ta, przedstawia przekrĂłj technik oraz technologii testowania oprogramowania wykorzystywanych na przestrzeni ostatnich ok. 30 lat. Opisane zostaĹ,y tutaj zarĂłwno teoretyczne podstawy testowania, narzÄ^{TM}dzia i techniki analizy statycznej i dynamicznej, oceny efektywnoĹ>ci przeprowadzanych testĂłw, a takĹĽe badania przeprowadzane w dziedzinie testowania i walidacji oprogramowania. Omawiany artykuĹ,, wyszczegĂłlnia pozytywne oraz negatywne aspekty poszczegĂłlnych technik oraz wskazuje przydatnoĹ>ć okreĹ>lonych rozwiÄ...zaĹ,, do testowania oprogramowania różnego typu.

OstatniÄ... przytoczonÄ... w ramach tego przeglÄ...du literaturowego pozycjÄ..., dotyczÄ...cÄ... teorii ewaluacji oprogramowania jest [?]. Pozycja ta, stanowi normÄ^{TM} miÄ^{TM}dzynarodowej organizacji normalizacyjnej (ang. International Organization for Standardization) dotyczÄ...cÄ... weryfikacji jakoĹ>ci oprogramowania. UwzglÄ^{TM}dniono tu przede wszystkim znaczenie pojÄ^{TM}ć stosowanych w dziedzinie testowania oprogramowania, wprowadzono definicje dla okreĹ>lonych terminĂłw oraz zjawisk wystÄ^{TM}pujÄ...cych w ramach ewaluacji systemĂłw, a takĹĽe okreĹ>lono zgodnoĹ>ć wprowadzanych przez standard konceptĂłw, z konceptami zawartymi w standardach pochodnych. GĹ,ĂłwnÄ... czÄ^{TM}Ĺ>ć dokumentu, stanowi wprowadzenie szkieletu modelu jakoĹ>ci, uwzglÄ^{TM}dniajÄ...cego okreĹ>lone modele jakoĹ>ciowe, modele jakoĹ>ci w uĹĽyciu, a takĹĽe modele jakoĹ>ci produktu. Dodatkowo, przedstawiono cel oraz sposĂłb wykorzystania modeli jakoĹ>ciowych, wyjaĹ>niono różnicÄ^{TM} w postrzeganiu modeli jakoĹ>ciowych z punktu widzenia różnych interesariuszy, a takĹĽe zdefiniowano relacje pomiÄ^{TM}dzy okreĹ>lonymi modelami. Dokument

ten, wraz z normÄ... ISO 9126, stanowiÄ... definicjÄ^{TM} pojÄ^{TM}cia jakoĹ>ci w kontekĹ>cie testowania oprogramowania.

Pozycja [?] stanowi przeglÄ...d narzÄ^{TM}dzi wykorzystywanych do testowania dziaĹ,ania systemĂłw komputerowych. Na poczÄ...tku ksiÄ...ĹĽki, wprowadzany jest termin zapewnienia jakoĹ>ci (ang. Quality Assurance), ktĂłry w dzisiejszych czasach definiuje zakres odpowiedzialnoĹ>ci osoby testujÄ...cej oprogramowanie. Kolejno, przedstawiane sÄ... kryteria sukcesu dotyczÄ...ce tworzonego systemu, a takĹĽe fazy poszczegĂłlnych modeli rozwoju oprogramowania zorientowanych na procesy. Analogicznie do pozycji literaturowych przedstawionych uprzednio, w ramach tej pozycji okreĹ>lone zostaĹ, y metryki i definicje jakoĹ>ci oprogramowania oraz omÄłwiony zostaĹ, proces realizacji testĂłw. GĹ, Ăłwna czÄ^{TM}Ĺ>ć omawianego dokumentu skupiona jest wokĂłĹ, narzÄ^{TM}dzi stosowanych do realizacji ewaluacji oprogramowania. WyszczegĂłlniono tutaj narzÄ^{TM}dzie WinRunner, przedstawiajÄ...c miÄ^{TM}dzy innymi wykorzystywany w tym programie skryptowy jÄ^{TM}zyk testĂłw (ang. Test Script Language). Ponadto, przedstawiono architekturÄ^{TM} oraz najwaĹĽniejsze funkcjonalnoĹ>ci narzÄTMdzi SilkTest, SQA Robot, LoadRunner, TestDirector, QuickTest Professional a takĹĽe Apache JMeter. Ostatni z wymienionych programĂłw, wykorzystywany zostanie w ramach niniejszej pracy dyplomowej, dlatego teĹĽ dalszy przeglÄ...d tej pozycji literaturowej skupiony bÄ^{TM}dzie na rozdziale dotyczÄ...cym wĹ,aĹ>nie tego narzÄ^{TM}dzia. Opis funkcjonalnoĹ>ci aplikacji JMeter zostaĹ, w niniejszej pozycji podzielony na sekcje zwiÄ...zane z testowaniem rozwiÄ...zaĹ,, bazodanowych wykorzystujÄ...cych interfejs JDBC (ang. Java Data-Base Connectivity), a takĹĽe sekcjÄ^{TM} dotyczÄ...cÄ... testowania aplikacji bazujÄ...cych w swoim dziaĹ, aniu na protokole hipertekstowym. Przedstawiono tutaj sposĂłb tworzenia grup wÄ...tkĂłw reprezentujÄ...cych uĹĽytkownikĂłw aplikacji, generowania ĹĽÄ...dania protokoĹ, u hipertekstowego, uruchomienia mechanizmu nasĹ, uchiwania na odpowiedĹs serwisu, dodawania licznika czasu, a takĹĽe zapisywania i przeglÄ...dania rezultatĂłw przeprowadzonego testu.

W ramach dokumentĂłw [?] oraz [?] przedstawiono peĹ,en zakres funkcjonalnoĹ>ci dostÄ^{TM}pnych w ramach narzÄ^{TM}dzia Apache JMeter. Pierwsza z prac (tj. [?]), skupia siÄ^{TM} na wykorzystaniu narzÄ^{TM}dzia w celu wykonywania testĂłw wydajnoĹ>ci usĹ,ug sieciowych, natomiast druga z pozycji (tj. [?]), przedstawia aplikacjÄ^{TM} JMeter dla różnych kontekstĂłw jej potencjalnego uĹĽycia. W obu pracach wyszczegĂłlnione zostajÄ... podstawowe elementy, na ktĂłre skĹ,ada siÄ™ Ĺ>rodowisko testowe. Elementami tymi sÄ...: grupy wÄ...tkĂłw, komponenty prĂłbkujÄ...ce, kontrolery, komponenty nasĹ,uchujÄ...ce, liczniki czasu oraz asercje. Ponadto, omĂłwiono elementy graficznego interfejsu uĹĽytkownika dla aplikacji, przedstawiono proces instalacji oraz uruchamiania narzÄ^{TM}dzia JMeter, a takĹĽe zdefiniowano pojÄ^{TM}cie planu testĂłw. W kontekĹ>cie pracy [?], poza wymienionymi uprzednio kwestiami, zobrazowany zostaĹ, takĹĽe proces wykonywania testu przeciÄ...ĹĽeniowego dla usĹ, ugi zorientowanej na serwisy (ang. Service-Oriented Application). Proces ten uwzglÄ^{TM}dniaĹ,: tworzenie grupy wÄ...tkĂłw, konfiguracjÄ^{TM} struktury ĹĽÄ...dania wysyĹ, anego do usĹ, ugi, uruchomienie testu, a takĹĽe pozyskanie wyniku. W pracy [?] natomiast, analogiczny proces, możemy zaobserwować dla monolitycznej aplikacji internetowej oraz interfejsu programowania aplikacji. Ponadto, przedstawione zostaĹ, y zaawansowane opcje konfiguracji elementĂłw nasĹ, uchujÄ... cych oraz licznikĂłw czasu, a takĹĽe pokazany zostaĹ, proces wykorzystania poĹ>redniczÄ...cego serwera http, w celu dokumentowania realizowanych ĹĽÄ...daĹ,..

NastÄ^{TM}pne pozycje literaturowe omĂłwione w ramach tej pracy, dotyczÄ... budowy oraz zasady dziaĹ, ania internetowego protokoĹ, u hipertekstowego (ang. Hypertext Transfer Protocol), a takĹĽe implementacji mechanizmu zarzÄ...dzania stanem. Mechanizm ten, w zwiÄ...zku z naturÄ... protokoĹ, u http, nie jest w nim domyĹ>lnie realizowany.

Pozycja [?] stanowi techniczny dokument dotyczÄ...cy semantyki oraz budowy internetowego protokoĹ,u hipertekstowego w wersji 1.1. Zdefiniowano w nim pojÄ^{TM}cie zasobu

ĹĽÄ...dania oraz omĂłwiono cykl ĹĽycia jego przetwarzania. Wskazano takĹĽe moment, w ktĂłrym zasĂłb rekonstruowany jest przez serwer na podstawie jego efektywnego identyfikatora URI (ang. Uniform Resource Identifier). Ponadto, nakreĹ>lono pojÄ™cie reprezentacji danych przesyĹ,anych za pomocÄ... protokoĹ,u http, definiujÄ...c okreĹ>lone pola nagĹ,Ăłwkowe dotyczÄ...ce: typu danych, sposobu kodowania, jÄ™zyka danych, a takĹĽe lokalizacji zasobu. Kolejne rozdziaĹ,y dokumentu zawierajÄ... informacje dotyczÄ...ce definicji dozwolonych metod protokoĹ,u http oraz znaczenia jakie te metody wprowadzajÄ... w kontekĹ>cie operacji na zasobie. W dokumencie przedstawiono takĹĽe kody statusu odpowiedzi na ĹĽÄ...dnie, grupujÄ...c je w sposĂłb semantyczny. Dla kaĹĽdego z przedstawionych kodĂłw statusu nakreĹ>lono kontekst, w jakim odpowiedĹş, oznaczona tym wĹ,aĹ>nie kodem, powinna byćzwracana klientowi. Na koĹ,,cu pracy, omĂłwiono kwestie zwiÄ...zane z bezpieczeĹ,,stwem protokoĹ,u takie jak: ataki bazujÄ...ce na wstrzykiwaniu kodu czy ochrona przed ujawnianiem informacji wraĹĽliwych w identyfikatorach zasobĂłw.

Pozycja [?] pozwala na poszerzenie wiedzy dotyczÄ...cej protokoĹ,u hipertekstowego w bardziej praktycznym kontekĹ>cie. Podobnie jak w dokumencie [?], przedstawiono tutaj informacje teoretyczne dotyczÄ...ce architektury protokoĹ,u, definicji zasobĂłw czy teĹĽ ujednoliconego formatu ich adresowania. Ponadto, wskazano i scharakteryzowano okreĹ>lone typy poĹ,Ä...czeĹ, realizowanych z wykorzystaniem protokoĹ,u hipertekstowego. Co wiÄ™cej, dla kaĹĽdego z nich rozwaĹĽono kwestie zwiÄ...zane z wydajnoĹ>ciÄ... poĹ,Ä...czenia pomiÄ™dzy klientem a serwerem. Kolejne rozdziaĹ,y pracy [?] traktujÄ... o identyfikacji klienta w ramach serwera, jego uwierzytelniania przed serwerem, a takĹĽe szyfrowania danych przesyĹ,anych pomiÄ™dzy tymi dwiema jednostkami. W niniejszej pracy wspomniano takĹĽe o internacjonalizacji ĹĽÄ...daĹ, w kontekĹ>cie zastosowania nagĹ,Ăłwka â€AcceptLanguage'. Ostatnie rozdziaĹ,y dokumentu dotyczÄ... kwestii publikowania i dystrybucji zawartoĹ>ci. WyszczegĂłlnione zostaĹ,y tu takie elementy jak: web hosting, systemy publikacji treĹ>ci, czy teĹĽ mechanizm przekierowaĹ,, oraz rĂłwnowaĹĽenia obciÄ...ĹĽeĹ,...

Zgodnie z charakterystykÄ... protokoĹ, u http, realizuje on komunikacjÄ^{TM} w sposĂłb bezstanowy. Oznacza to, ĹĽe domyĹ>lnie, pomiÄ^{TM}dzy klientem a serwerem nie jest utrzymywana sesja poĹ,Ä...czeniowa, a kaĹĽde ĹĽÄ...danie generowane przez klienta w kierunku serwera rozpatrywane jest indywidualnie. RozwiÄ...zanie takie, pozwala na znaczÄ...ce przyspieszenie dziaĹ, ania protokoĹ, u hipertekstowego, a takĹĽe uproszczenie jego konstrukcji. JednakĹĽe, szczegĂłlnie w przypadku aplikacji internetowych komunikujÄ...cych siÄ^{TM} z serwerem http, bezstanowy charakter protokoĹ, u bywa problematyczny w aspekcie kontekstu wysyĹ, anych sekwencyjnie ĹĽÄ...daĹ,.. Dlatego teĹĽ, do protokoĹ, u http wprowadzono mechanizm zarzÄ...dzania stanem opisany w dokumencie [?]. Dokument ten, definiuje pola nagĹ, Ăłwkowe o nazwach â€HTTP Cookie' oraz â€Set-Cookie'. Pola te, mogÄ... być uĹĽywane przez serwery http w celu przechowywania stanu w ramach aplikacji klienckich, dajÄ...c serwerom tym moĹĽliwoĹ>ć zarzÄ...dzania, zawierajÄ...cÄ... stan sesjÄ..., przy wykorzystaniu protokoĹ, u bezstanowego. W niniejszym dokumencie, dla obu przedstawionych pĂłl wyszczegĂłlniono atrybuty skĹ, adowe pola, a takĹĽe okreĹ>lono znaczenie ka-L'Edego z nich. Ponadto, dokument definiuje wymagania dla klienta http, dotyczÄ...ce moL'EliwoĹ>ci wykorzystania mechanizmu zarzÄ...dzania stanem. Pod uwagÄ^{TM} wziÄ^{TM}te zostaĹ,y takĹĽe kwestie bezpieczeĹ, stwa takie jak identyfikatory sesji, sĹ, aba poufnoĹ>ć danych, czy teĹĽ zaufanie do usĹ,ugi nazw domenowych w celu prawidĹ,owego dziaĹ,ania mechanizmu zarzÄ...dzania stanem.

Ostatnia grupa pozycji literaturowych, zawartych w ramach niniejszego przeglÄ...du literaturowego dotyczy badaĹ,, zwiÄ...zanych z testowaniem wydajnoĹ>ci aplikacji internetowych w Ĺ>rodowisku rozproszonym. Pozycje przedstawione poniĹĽej, bÄ^{TM}dÄ... stanowić prace referencyjne wzglÄ^{TM}dem niniejszej pracy dyplomowej.

ArtykuĹ, [?] dotyczy porĂłwnania wydajnoĹ>ci dziaĹ,ania interfejsĂłw programowania aplikacji tworzonych z wykorzystaniem platform .NET Core 3.1 oraz .NET 5. Celem powstania tego dokumentu byĹ, a weryfikacja zjawiska wzrostu wydajnoĹ>ci dziaĹ, ania programĂłw, tworzonych i uruchamianych z wykorzystaniem nowszej z platform firmy Microsoft. Praca ta, ma także na celu pomóc pozwolić odpowiedzieć na pytanie, czy kod ĹsrĂłdĹ, owy interfejsu programowania aplikacji o okreĹ>lonych funkcjonalnoĹ>ciach, a takĹĽe korzystajÄ...cy z okreĹ>lonych narzÄ^{TM}dzi, powinien zostać zaktualizowany w taki sposĂłb, aby wspierać najnowszä..., stabilnä... wersjä^{TM} Ĺ>rodowiska .NET. W ramach dokumentu, w celu realizowania pomiarĂłw wydajnoĹ>ci wykorzystano opisane w poprzednich akapitach narzÄ^{TM}dzie Apache JMeter, a takĹĽe dedykowanÄ... Ĺ>rodowisku .NET, bibliotekÄ^{TM} BenchmarkDot-Net. Kolejne rozdziaĹ, v artykuĹ, u przedstawiajÄ... przygotowane Ĺ rodowisko testowe, plan wykonywanych testĂłw, a takĹĽe uzyskane rezultaty wraz z ich analizÄ.... Autor pracy, zobrazowaĹ, wyniki szeĹ>ciu testĂłw wydajnoĹ>ciowych, biorÄ...cych pod uwagÄ^{TM} proces serializacji oraz deserializacji obiektĂłw typu JSON za pomocÄ... bibliotek NewtonsoftJson, a takĹĽe System. Text. Json. Ponadto, przygotowany zostaĹ, test wyszukiwania wzorca z obszernym ciÄ...gu tekstowym oraz test wykorzystania punktu koĹ,,cowego jako klienta zewnÄ™trznego API. Na podstawie otrzymanych rezultatAłw, wnioskować moĹĽemy o okoĹ, o 24 procentowym Ĺ>rednim wzroĹ>cie wydajnoĹ>ci wykonywania operacji realizowanych w ramach testĂłw. Ponadto, wykazano takĹĽe doĹ>ć znaczÄ...cy (okoĹ,o 35 procentowy) Ĺ>redni spadek wydajnoĹ>ci nowego rozwiÄ...zania wzglÄ^{TM}dem poprzednika, w kontekĹ>cie testĂłw obciÄ...ĹĽeniowych.

Analogiczne badania przeprowadzono w ramach pracy [?]. W tym przypadku jednak, nie skupiaĹ, y siÄ^{TM} one na aspekcie porĂłwnania technologii, a na sposobie wykonywania pomiarĂłw, a takĹĽe definiowaniu kryteriĂłw oceny jakoĹ>ci. W pracy tej, interfejs programowania aplikacji zbudowany w oparciu o metodologiÄ^{TM} REST poddawany byĹ, zmiennym obciÄ...ĹĽeniom (tj. testy linii bazowej, testy obciÄ...ĹĽeniowe oraz testy przeciÄ...ĹĽeniowe). W czasie dokonywania ewaluacji monitorowano Ĺ>redni czas odpowiedzi serwera, zgodnoĹ>ć kodĂłw statusu zawartych w ramach uzyskiwanych odpowiedzi, informacje o zuĹĽyciu zasobĂłw sprzÄ^{TM}towych serwera, czy teĹĽ wartoĹ>ć wskaĹşnika satysfakcji klienta. Rezultaty przeprowadzonych badaĹ,, wykazaĹ,y kluczowe znaczenie optymalizacji kodu ĹşrĂłdĹ,owego aplikacji, w kontekĹ>cie realizacji rozbudowanych i skalowalnych usĹ,ug sieciowych.

Rozdział 3

Opis problemu badawczego

W ramach niniejszego rozdziaĹ,u omĂłwiony zostaĹ, podjmowany problem badawczy. W zwiÄ...zku z jego zĹ,oĹĽonoĹ>ciÄ..., autor pracy zdecydowaĹ, siÄ^{TM} na podziaĹ, tego zagadnienia na okreĹ>lone aspekty, bÄ^{TM}dÄ...ce różnorodnymi wzglÄ^{TM}dem funkcjonalnoĹ>ci internetowych interfejsĂłw programowania aplikacji. Na koniec tej czÄ^{TM}Ĺ>ci pracy, na podstawie sformuĹ,owanych konktekstĂłw badawczych, zdefiniowano listÄ^{TM} scenariuszy realizacji badaĹ,...

3.1. Przedstawienie aspektĂłw problemu badawczego

Podejmowany w ramach niniejszej pracy problem badawczy, tyczy siÄ^{TM} wydajnoĹ>ci usĹ,ug sieciowych, ktĂłrych charakterystyka wyróżnia zastosowanie wielu odrÄ^{TM}bnych komponentĂłw programistycznych. Komponentami tymi, mogÄ... być zarĂłwno: biblioteki obsĹ,ugujÄ...ce proces mapowania obiektowo-relacyjnego, zastosowany wzorzec projektowy w kontekĹ>cie wewnÄ^{TM}trznej architektury API, rodzaj wykorzystywanego zewnÄ^{TM}trznego ĹşrĂłdĹ,a danych, czy teĹĽ wybrana chmurowa platforma wdroĹĽeniowa. W zwiÄ...zku z mnogoĹ>ciÄ... zagadnieĹ,, wystÄ^{TM}pujÄ...cych w ramach niniejszego problemu badawczego, zdecydowano siÄ^{TM} na dokonanie podziaĹ,u jego opisu w taki sposĂłb, aby na podstawie ka-ĹĽdego z aspektĂłw, moĹĽliwe byĹ,o zdefiniowanie wyspecyfikowanych scenariuszy realizacji badaĹ,..

KaĹĽdy z aspektĂłw problemu badawczego wymieniony poniĹĽej, rozpatrywany bÄ^{TM}dzie wzglÄ^{TM}dem dwĂłch odrÄ^{TM}bnych zestawĂłw technologii programistycznych (tj. C#/.NET oraz JavaScript/NodeJS). Scenariusze badawcze, opracowane na podstawie, kaĹĽdego z opisanych w tym podrozdziale aspektĂłw, uwzglÄ^{TM}dniać bÄ^{TM}dÄ... porĂłwnanie uzyskanych wynikĂłw badaĹ,, dla obu wymienionych rozwiÄ...zaĹ,, informatycznych.

WydajnoĹ>ć interfejsu API wzglÄ™dem liczby ĹĽÄ…daĹ,, generowanych przez klientĂłw

Pierwszym z omawianych aspektĂłw rozwaĹĽanego problemu badawczego jest wpĹ,yw wydajnoĹ>ci dziaĹ,ania interfejsu programowania aplikacji, wzglÄ™dem liczby klientĂłw, ktĂłrzy w sposĂłb rĂłwnolegĹ,y generujÄ... ĹĽÄ...dania w kierunku API.

WydajnoĹ>ć, w kontekĹ>cie tego wĹ,aĹ>nie aspektu, interpretowana jest poprzez metryki czasu odpowiedzi na ĹĽÄ...danie, a takĹĽe procentowe wartoĹ>ci wykorzystania zasobĂłw sprzÄ^{TM}towych interfejsu programowania aplikacji, takich jak centralna jednostka przetwarzania, czy teĹĽ pamiÄ^{TM}ć operacyjna o dostÄ^{TM}pie swobodnym.

Zgodnie z obowiÄ...zujÄ...cymi praktykami realizacji pomiarĂłw wydajnoĹ>ci usĹ,ug sieciowych, charakterystyka ta, powinna być wyliczana w oparciu o technikÄ^{TM} testowania rozproszonego (ang. Distributed Testing). Przedstawiana technika, zakĹ,ada wykorzystanie wielu odrÄ^{TM}bnych systemĂłw informatycznych, wykonujÄ...cych rĂłwnolegle ewaluacjÄ^{TM} obciÄ...ĹĽeniowÄ.... WartoĹ>ci metryk, uzyskane dla kaĹĽdej z maszyn przeprowadzajÄ...cych testy, powinny zostać zgrupowane, a takĹĽe analizowane jako pochodzÄ...ce z jednego ĹṣrĂłdĹ,a.

Zmiana wydajnoĹ>ci, obserwowana powinna być wraz ze staĹ,ym zwiÄ™kszeniem natężenia liczby klientĂłw, a dla kaĹĽdego z kolejnych przedziaĹ,Ăłw liczbowych, uwzglÄ™dniajÄ...cych kolejne przyrosty wysyĹ,anych pakietĂłw, metryki wydajnoĹ>ciowe powinny być porĂłwnywane wzglÄ™dem ustalonego wskaĹşnika referencyjnego. Kalkulacja tego wskaĹşnika natomiast, wykonywana jest w oparciu o ewaluacjÄ™ wydajnoĹ>ci dla standardowych warunkĂłw pracy interfejsu programowania aplikacji. PrzykĹ,adem takich warunkĂłw, moĹĽe być realizacja testu obciÄ...ĹĽeniowego dla pojedynczej maszyny testujÄ...cej.

Jednym z podstawowych, otwartych standardĂłw, ktĂłre posĹ,uĹĽyć mogÄ... do budowy wskaĹşnika referencyjnego jest APDEX (ang. Application Performance Index). Indeks ten, pozwala na zdefiniowanie trzech przedziaĹ, Ałw liczbowych, okreĹ>lajÄ...cych odczucia klienta testujÄ...cego oprogramowanie. PrzedziaĹ,y te, przedstawiane sÄ... jako progi satysfakcji, tolerancji oraz frustracji. Po wykonaniu testAłw odbywajÄ...cych siÄ™ w standardowych warunkach pracy usĹ,ugi sieciowej, ustalenie wartoĹ>ci metryk wydajnoĹ>ciowych dla kaĹĽdego z trzech progAłw jest moĹĽliwe, a co za tym idzie, moĹĽliwe jest takĹĽe porAłwnanie wynikAłw uzyskiwanych przy dowolnej liczbie klientAłw API, wzglÄ™dem ustalonych progAłw.

Na podstawie weryfikacji wydajnoĹ>ci interfejsu API wzglÄ™dem liczby generowanych rĂłwnolegle ĹĽÄ...daĹ,,, naleĹĽy takĹĽe ustalić granicznÄ... wartoĹ>ć sumy maszyn klienckich, dla ktĂłrych interfejs programowania aplikacji jest w stanie obsĹ,ugiwać zapytania, w czasie zawierajÄ...cym siÄ™ w kaĹĽdym z przedziaĹ,Ăłw referencyjnych.

Korelacja charakterystyk wydajno Ĺ>ciowych wzglÄ^{TM}dem okre Ĺ>lonego zewnÄ^{TM}trznego ĹşrĂłdĹ,
a danych

Kolejny z kontekstĂłw problemu badawczego dotyczy wpĹ,ywu zastosowania odmiennych zewnÄ^{TM}trznych ĹşrĂłdeĹ, danych, na efektywnoĹ>ć pracy usĹ,ugi sieciowej jakÄ... jest interfejs API.

Koncepcja wydajnoĹ>ci w przypadku tego aspektu problemu, rozumiana jest w sposĂłb analogiczny do pojÄ™cia, wprowadzonego w ramach poprzedniej sekcji.

W zwiÄ...zku z istotnoĹ>ciÄ... uwzgladnienia zewnÄ^{TM}trznych ĹşrĂłdeĹ, danych, jako elementĂłw z ktĂłrymi nieustannie komunikujÄ... siÄ^{TM} nowoczesne usĹ,ugi sieciowe, w ramach niniejszego aspektu omawianego problemu badawczego, weryfikowany jest wpĹ,yw sposobu obsĹ,ugi najpopularniejszych spoĹ>rĂłd dostÄ^{TM}pnych nieodpĹ,atnie systemĂłw bazodanowych, na efektywnoĹ>ć operacji realizowanych przez poszczegĂłlne interfejsy programowania aplikacji. Problem badawczy, uwzglÄ^{TM}dnia zastosowanie zarĂłwno czterech relacyjnych systemĂłw baz danych, jak i jednego nierelacyjnego.

SposĂłb obserwacji zmiany wydajnoĹ>ci usĹ,ugi sieciowej, rĂłwnieĹĽ jest analogiczny, do tego, ktĂłry zostaĹ, przedstawiony w ramach poprzedniego aspektu, jednakĹĽe naleĹĽy zwrĂłcić uwagÄ™, na koniecznoĹ>ć ponownego zdefiniowania przedziaĹ,Ăłw satysfakcji, tolerancji oraz frustracji dla wskaĹşnika referencyjnego. Referencja do wartoĹ>ci tego wska-Ĺşnika, obliczonego bez uwzglÄ™dnienia poĹ,Ä…czenia z systemem bazodanowym, prowadziĹ,a by do zaniĹĽenia wartoĹ>ci ogĂłlnej wydajnoĹ>ci testowanego oprogramowania.

Kluczowym czynnikiem omawianego aspektu problemu badawczego jest zapewnienie deterministycznego charakteru stanu Ĺ,Ä...cza sieciowego, wystÄ^{TM}pujÄ...cego pomiÄ^{TM}dzy serwerem bazodanowym a usĹ,ugÄ... interfejsu programowania aplikacji. Dlatego teĹĽ, w przypadku testAłw realizowanych w Ĺ>rodowisku lokalnym, oba komponenty programowosprzÄ^{TM}towe powinny znajdować siÄ^{TM} w tej samej lokalizacji. NaleĹĽy podkreĹ>lić jednak, ĹĽe waĹĽnym jest, aby obie usĹ,ugi informatyczne nie byĹ,y uruchomione w ramach tego samego Ĺ>rodowiska sprzÄ^{TM}towego. DziÄ^{TM}ki temu, pozyskane wartoĹ>ci metryk wykorzystania zasobĂłw sprzÄ^{TM}towych nie bÄ^{TM}dÄ... obarczone niedokĹ,adnoĹ>ciÄ.... W kontekĹ>cie realizacji badaĹ,, w Ĺ>rodowisku chmurowym natomiast, waĹĽnym jest wdroĹĽenie zarĂłwno API, jak i serwera bazy danych, w ramach tego samego centrum obliczeniowego, a takĹĽe rozdzielenie obu usĹ,ug, pomiÄ^{TM}dzy odmienne fizyczne urzÄ...dzenia. Ponadto, modyfikacji powinien ulec jeden z elementĂłw kryterium wydajnoĹ>ci, ktĂłry definiowany jest jako czas odpowiedzi interfejsu na LLÄ...danie klienta. W zwiÄ...zku z dyspersjÄ... geograficznÄ... obu stron komunikacji, niemoĹĽliwym jest zachowanie przewidywalnego charakteru Ĺ,Ä...cza sieciowego wykorzystywanego do transmisji danych. Twierdzenie to, implikuje koniecznoĹ>ć realizacji pomiaru czasu dziaĹ, ania usĹ, ugi sieciowej w sposĂłb odmienny. Kryterium czasu odpowiedzi na ĹĽÄ...danie, rozumiane w tym przypadku jest jako przedziaĹ, czasowy od momentu pozyskania LLÄ...dania, do momentu zakoL,,czenia wszystkich operacji, realizowanych w kontekĹ>cie tego ĹĽÄ...dania.

EfektywnoĹ>ć realizacji zĹ,oĹĽonych obliczeĹ,, oraz wsparcia dla programowania wspĂłĹ,bieĹĽnego i metod asynchronicznych

Niniejszy aspekt problemu badawczego dotyczy wpĹ,ywu wykorzystania, dostÄ^{TM}pnych w ramach okreĹ>lonego jÄ^{TM}zyka mechanizmĂłw programowania wspĂłĹ,bieĹĽnego, a takĹĽe sposobu realizacji operacji asynchronicznych, na efektywnoĹ>ć przeprowadzania kalkulacji w obrÄ^{TM}bie warstwy logiki biznesowej interfejsu programowania aplikacji.

Poj $\ddot{A}^{TM}$ cie efektywno $\dot{L}$ >ci dokonywanych kalkulacji postrzegane jest poprzez liczb $\ddot{A}^{TM}$ wykonanych iteracji g $\dot{L}$, $\ddot{A}$ łwnej p $\ddot{A}^{TM}$ tli zaimplementowanego algorytmu metaheurystycznego, rozwi $\ddot{A}$ ...zuj $\ddot{A}$ ...cego okre $\dot{L}$ >lony problem z rodziny NP-trudnych.

W celu zachowania rzetelności badaĹ,,, omawiany fragment problemu badawczego uwzglÄ^{TM}dnia zastosowanie analogicznego algorytmu, realizujÄ...cego operacje w ten sam sposĂłb, a takĹĽe rozwiÄ...zujÄ...cego ten sam problem obliczeniowy. W tym przypadku, zaobserwować bÄ^{TM}dzie moĹĽna fakt przystosowania technologii poddawanej ewaluacji, do dokonywania procesu zrĂłwnoleglania obliczeĹ,,, a takĹĽe przeprowadzania wewnÄ^{TM}trznej optymalizacji okreĹ›lonych linii zdefiniowanego kodu ĹşrĂłdĹ,owego.

Zaimplementowany algorytm metaheurystyczny, dostępny bÄ™dzie bezpoĹ>rednio z poziomu punktĂłw koĹ,,cowych badanych interfejsĂłw programowania aplikacji, a liczba iteracji gĹ,Ăłwnej pÄ™tli algorytmu, mierzona bÄ™dzie dla ustalonego, staĹ,ego czasu wykonania programu.

Ponadto, omawiany aspekt badawczy dotyczy takĹĽe weryfikacji wydajnoĹ>ci w kontekĹ>cie zastosowania metod asynchronicznych. W zwiÄ...zku ze znaczÄ...co odmiennÄ... strukturÄ... badanych Ĺ>rodowisk uruchomieniowych oraz jÄ^{TM}zykĂłw programowania, mechanizmy obsĹ,ugi operacji asynchronicznych zaimplementowane sÄ... w tych technologiach, na różnych poziomach obsĹ,ugi programu. W jedym przypadku, obsĹ,uga operacji tych, jest wykonywana bezpoĹ>rednio w ramach jÄ^{TM}zyka programowania, natomiast w kontekĹ>cie drugiej z technologii, metody ktĂłrych wynik nie jest dostarczany natychmiastowo, muszÄ... zostać obsĹ,uĹĽone wewnÄ...trz Ĺ>rodowiska uruchomieniowego.

Badanie weryfikacji wydajnoĹ>ci dla funkcji asynchronicznych, oparte jest o odwoĹ,anie siÄ^{TM} interfejsu API, do wspĂłĹ,pracujÄ...cej z nim hipertekstowej usĹ,ugi sieciowej,

peĹ,niÄ...cej rolÄ^{TM} poĹ>rednika w dostÄ^{TM}pie do zdefiniowanych wewnÄ...trz niej informacji. Przedstawiona usĹ,uga sieciowa, zostanie zaimplementowana jako odrÄ^{TM}bne oprogramowanie i bÄ^{TM}dzie niezaleĹĽna od obu porĂłwnywanych technologii.

W kontekĹ>cie drugiej z czÄ^{TM}Ĺ>ci aspektu problemu badawczego, metrykÄ... wydajnoĹ>ci bÄ^{TM}dzie czas odpowiedzi interfejsu na ĹĽÄ...danie.

WpĹ,yw zastosowania wzorca projektowego podziaĹ,u odpowiedzialnoĹ>ci na efektywnoĹ>ć realizacji operacji bazodanowych

RozwaĹĽany aspekt problemu badawczego tyczy siÄ™ wpĹ,ywu implementacji optymalizacji wydajnoĹ>ciowych w kontekĹ>cie komunikacji interfejsu programowania aplikacji z zewnÄ™trznym ĹşrĂłdĹ,em danych.

WykorzystujÄ...c konwencjonalnÄ... trĂłjwarstwowÄ... architekturÄ^{TM} interfejsu API, stosowany zostaje ten sam model danych, zarĂłwno do operacji odczytu jak i zapisu. Powoduje to brak moĹĽliwoĹ>ci dostosowania modelu, wzglÄ^{TM}dem specyfiki konkretnego rodzaju operacji. Wprowadzenie wzorca projektowego separacji zapytaĹ,, oraz komend ma na celu umoĹĽliwienie dokonania optymalizacji wydajnoĹ>ciowych wyizolowanych fragmentĂłw modelu danych, a takĹĽe wykorzystywanie ich tylko i wyĹ,Ä...cznie w kontekĹ>cie jednego typu operacji.

Co wiÄ^{TM}cej, optymalizacja moĹĽe być wykonana nie tylko na poziomie modelu danych, ale takĹĽe w ramach fizyczynych struktur zawartych wewnÄ…trz obsĹ,ugiwanego systemu bazodanowego. Dlatego teĹĽ, przedstawiany aspekt problemu badawczego dotyczy zastosowania zarĂłwno odrÄ^{TM}bnych modeli danych wewnÄ…trz API, odrÄ^{TM}bnych struktur programistycznych obsĹ,ugujÄ…cych dane modelu, jak i odseparowanych zewnÄ^{TM}trznych ĹṣrĂłdeĹ, danych.

Oba zastosowane ĹṣrĂłdĹ,a danych, powinny cechować siÄ™ takÄ... samÄ... strukturÄ..., jednakĹĽe kaĹĽde z nich powinno wprowadzać charakterystyczne dla typu wykonywanych operacji, usprawnienia wydajnoĹ>ciowe. Ponadto, aby zachować spĂłjnoĹ>ć zawartoĹ>ci dostÄ™pnej dla klienta w ramach API, po odwoĹ,aniu siÄ™ do systemu bazodanowego w celu zapisania rekordu, musi on zostać nastÄ™pnie zreplikowany do ĹṣrĂłdĹ,a danych obsĹ,ugujÄ...cego operacjÄ™ odczytu.

WydajnoĹ>ć, rozumiana poprzez czas odpowiedzi interfejsu API na ĹĽÄ...danie klienta, powinna zostać porĂłwnana z tÄ..., wykazywanÄ... przez usĹ,ugÄ™ sieciowÄ... opierajÄ...cÄ... siÄ™ na architekturze 3-warstwowej i wykorzystujÄ...cÄ... pojedyncze ĹṣrĂłdĹ,o danych.

WpĹ,yw zastosowania mechanizmĂłw pamiÄ™ci podrÄ™cznej na wydajnoĹ>ć interfejsĂłw API

Problem badawczy w kontekĹ>cie wykorzystania mechanizmĂłw pamiÄ™ci podrÄ™cznej, dotyczy porĂłwnania efektywnoĹ>ci dziaĹ,ania interfejsĂłw programowania aplikacji implementujÄ...cych standardowy oraz autorski mechanizm przechowywania rezultatĂłw wykonanych uprzednio ĹĽÄ...daĹ,..

Standardowy mechanizm przechowywania ĹĽÄ...daĹ,, w ramach pamiÄ^{TM}ci podrÄ^{TM}cznej uwzglÄ^{TM}dniać powinien staĹ, y czas waĹĽnoĹ>ci pojedynczego wpisu, a takĹĽe jego uniewaĹĽnienie w przypadku wykonania operacji modyfikujÄ...cej dane. W takim przypadku, czas odpowiedzi na ĹĽÄ...danie powinien być zwiÄ^{TM}kszony w momencie koniecznoĹ>ci odwoĹ,ania siÄ^{TM} API do zewnÄ^{TM}trznego ĹşrĂłdĹ,a danych, a nastÄ^{TM}pnie zredukowany w przedziale czasowym, w ramach ktĂłrego wpis pamiÄ^{TM}ci podrÄ^{TM}cznej jest aktywny.

Zaimplementowany autorski mechanizm pamiÄ^{TM}ci podrÄ^{TM}cznej wyróżniać bÄ^{TM}dzie siÄ^{TM} zmiennym czasem waĹĽnoĹ>ci poszczegĂłlnych wpisĂłw, ktĂłry zaleĹĽny bÄ^{TM}dzie od prawdopodobieĹ,,stwa wywoĹ,ania okreĹ>lonego punktu koĹ,,cowego, na podstawie informacji o liczbie historycznych wywoĹ,aĹ,... Czym wiÄ^{TM}ksze istnieje prawdopodobieĹ,,stwo ponownego wywoĹ,ania punktu koĹ,,cowego, tym czas waĹĽnoĹ>ci rezultatu przechowywanego w pamiÄ^{TM}ci podrÄ^{TM}cznej bÄ^{TM}dzie wiÄ^{TM}kszy. Analogicznie do standardowego mechanizmu pamiÄ^{TM}ci podrÄ^{TM}cznej, operacja modyfikacji danych uniewaĹĽnia wszystkie spoĹ>rĂłd wpisĂłw, ktĂłre odwoĹ,ujÄ... siÄ^{TM} do przeksztaĹ, conych informacji.

Celem niniejszego aspektu badawczego w ramach rozwaĹĽanego problemu jest porĂłwnanie zmiany wydajnoĹ>ci dziaĹ,ania API, postrzeganej jako Ĺ>redni czas odpowiedzi na ĹĽÄ...danie w ustalonym, staĹ,ym przedziale czasowym. PorĂłwnywane zostanÄ... mechanizmy standardowy oraz autorski, odrÄ^{TM}bnie dla kaĹĽdej z technologii programistycznych.

WpĹ,yw wdroĹĽenia interfejsu API na dedykowanej platformie chmurowej na jego efektywnoĹ>ć dziaĹ,ania

Ostatni z przedstawianych aspektĂłw problemu badawczego odnosi siÄ^{TM} do wpĹ, ywu wydajnoĹ>ci pracy interfejsu API, w zaleĹĽnoĹ>ci od rodzaju zatosowanej platformy chmurowej, na jakiej zostanie on wdroĹĽony.

Interfejs programowania aplikacji jest usĹ,ugÄ..., ktĂłrej funkcjonowanie jest nie-odĹ,Ä...cznie powiÄ...zane z serwerem internetowym. Serwer sieci Web peĹ,ni rolÄ^{TM} warstwy opakowujÄ...cej, wewnÄ...trz ktĂłrej dziaĹ,ać moĹĽe interfejs API. WdroĹĽe-nie rozwaĹĽanej usĹ,ugi sieciowej w ramach sieci Internet, wiÄ...ĹĽe siÄ^{TM} w zwiÄ...zku z tym z uruchomieniem serwera sieci web w ramach komputera eksponowanego w sieci rozlegĹ,ej. NaleĹĽy rĂłwnieĹĽ zauwaĹĽyć koniecznoĹ>ć zastosowania hipertekstowego serwera poĹ>redniczÄ...cego, po to, aby klient usĹ,ugi, mĂłgĹ, siÄ^{TM} z niÄ... komunikować z wykorzystaniem protokoĹ,u HTTP.

System informatyczny, skĹ,adajÄ...cy siÄ^{TM} z przedstawionych powyĹĽej komponentĂłw moĹĽe zostać uruchomiony w ramach wirtualnego serwera prywatnego, udostÄ^{TM}pnianego przez okreĹ>lonego dostawcÄ^{TM} infrastruktury serwerowej. Model taki, definiowany jest jako infrastruktura w postaci usĹ,ugi klienckiej (ang. Infrastructure as a Service). Ponadto, przygotowane oprogramowanie moĹĽe zostać wdroĹĽone na dedykowanej okreĹ>lonej technologii, platformie chmurowej. W ramach platformy tej, uĹĽytkownik, za pomocÄ... dostarczonego interfejsu komunikacji moĹĽe wdraĹĽać oraz konfigurować dziaĹ,anie swojego oprogramowania. Taki model dostarczania zasobu z kolei, nazywany jest platformÄ... w postaci usĹ,ugi klienckiej (ang. Platform as a Service).

Niniejszy aspekt problemu badawczego, dotyczy porĂłwnania wydajnoĹ>ci API, w zale-ĹĽnoĹ>ci od jego wdroĹĽenia na generycznym wirtualnym serwerze prywatnym, a takĹĽe dedykowanej platformie chmurowej, dostosowanej pod kÄ…tem okreĹ>lonego Ĺ>rodowiska uruchomieniowego oraz języka programowania.

WskaĹşnik ewaluacji efektywnoĹ>ci dziaĹ,ania interfejsu programowania aplikacji, obejmuje te same metryki, ktĂłre przedstawione zostaĹ,y w pierwszym spoĹ>rĂłd omawianych aspektĂłw problemu badawczego. Kryterium czasu odpowiedzi na ĹĽÄ...danie, musi zostać jednakĹĽe uniezaleĹĽnione od niedeterministycznego charakteru Ĺ,Ä...cza internetowego, dlatego teĹĽ, ten wĹ,aĹ>nie parametr, bÄ™dzie dotyczyĹ, czasu od momentu otrzymania ĹĽÄ...dania przez API, do chwili wygenerowania odpowiedzi na ĹĽÄ...danie.

3.2. SformuĹ, owanie scenariuszy badawczych

Na podstawie przedstawionych w poprzednim podrozdziale aspektĂłw problemu badawczego, sformuĹ,owane zostaĹ,y konkretne scenariusze badawcze. W kaĹĽdym ze scenariuszy, zdefiniowano zbiĂłr czynnoĹ>ci wykonywanych w ramach okreĹ>lonego badania, wyszczegĂłlniono kryteria porĂłwnawcze dla danej obserwacji, wymieniono dostosowywalne parametry badania, a takĹĽe skonkretyzowano czynnoĹ>ci, ktĂłre muszÄ... zostać podjÄ^{TM}te, jako warunki konieczne przed wykonaniem badania. KaĹĽdy ze scenariuszy badawczych odzwierciedlony zostaĹ, w formie tabeli.

[c]|llll| Scenariusz badawczy - badanie przeprowadzone w kontekĹ>cie systemĂłw bazodanowych

Nazwa scenariusza badawczego:

 $Wp\acute{L}$, yw zastosowanego systemu bazodanowego na efektywno $\acute{L}$ > $\ddot{A}$ ‡ dzia $\acute{L}$, ania interfejsu programowania aplikacji przy zmiennej liczbie $\acute{L}L\ddot{A}\dots da\acute{L}$, klient $\breve{A}$ łw

Topologia fizyczna Ĺ>rodowiska badawczego:

Konfiguracja pierwsza lokalnego Ĺ>rodowiska badawczego ??

CzynnoĹ>ci implementacyjne:

- Zaimplementowanie interfejsĂłw programowania aplikacji w technologiach C#/.NET oraz NodeJS/ExpressJS.
- Konfiguracja interfejsĂłw programowania aplikacji w celu obsĹ,ugi systemĂłw bazodanowych: Microsoft SQL Server, MySQL, PostgreSQL, SQLite oraz MongoDB.
- Konfiguracja topologii fizycznej Ĺ>rodowiska badawczego.
- Konfiguracja narzÄ^{TM}dzia do wykonywania testĂłw wydajnoĹ>ciowych.

CzynnoĹ>ci badawcze:

- Realizacja testĂłw wydajnoĹ>ciowych z uwzglÄ™dnieniem zmiennoĹ>ci liczby klientĂłw.
- Obserwacja oraz gromadzenie wartoĹ>ci pomiarowych dotyczÄ...cych kryteriĂłw porĂłwnawczych.
- Dostosowywanie warto

  É>ci parametr

  Äłw przeprowadzanego badania.

Warunki początkowe podjęcia czynnoĹ>ci badawczych:

Przed realizacjÄ... testĂłw wydajnoĹ>ciowych zagwarantowana zostanie poprawnoĹ>ćdziaĹ,ania kaĹĽdego z interfejsĂłw programowania aplikacji poprzez wykonanie ewaluacji funkcjonalnej.

Opis scenariusza badawczego:

Po wykonaniu konfiguracji topologii fizycznej Ĺ>rodowiska badawczego, urzÄ...dzenia klienckie bä^{TM}dä... wysyĹ,aä‡ ĹĽä...dania protokoĹ,u hipertekstowego w kierunku interfejsu programowania aplikacji. Liczba ĹĽä...daĹ,, tych bä^{TM}dzie sukcesywnie zwiä^{TM}kszana, poprzez uruchamianie kolejnych rǎłwnolegle pracujä...cych wä...tkǎłw oprogramowania testowego. Dla kaĹĽdej wartoĹ>ci liczby urzä...dzeĹ,, klienckich, badanie zostanie wykonane dziesiä^{TM}ciokrotnie, a uzyskane wyniki zostanä... nastä^{TM}pnie uĹ>rednione. Odpowiednie przedziaĹ,y wartoĹ>ci omawianego parametru wyznaczaä‡ bä^{TM}dä... granicä^{TM} pomiä^{TM}dzy testami linii bazowej, obciä...ĹĽeniowymi, a takĹĽe przeciä...ĹĽajä...cymi. Badanie zostanie powtǎłrzone dla kaĹĽdego z rozwaĹĽanych systemǎłw bazodanowych w obrä^{TM}bie obu porǎłwnywanych technologii programistycznych. Po zgromadzeniu wynikǎłw badaĹ,, przeprowadzone zostanä... parowe testy statystyczne wykazujä...ce istotnoĹ>ä‡ rǎłĹĽnic pomiarowych.

Kryteria porĂłwnawcze:

- Czas odpowiedzi interfejsu programowania aplikacji na ĹĽÄ...danie klienta.
- Procent wykorzystania centralnej jednostki przetwarzania serwera, na ktĂłrym uruchomiony zostaĹ, interfejs programowania aplikacji.
- IloĹ>ć wykorzystanej pamiÄ^{TM}ci operacyjnej serwera, na ktĂłrym uruchomiony zostaĹ, interfejs programowania aplikacji.

Parametry badania:

- Liczba klientĂłw rĂłwnolegle wysyĹ,ajÄ...cych ĹĽÄ...dania.
- Technologia programistyczna zastosowana do implementacji interfejsu programowania aplikacji.
- Rodzaj systemu bazodanowego komunikujÄ...cego siÄ^{TM} z interfejsem programowania aplikacji.

[c]|llll| Scenariusz badawczy - badanie przeprowadzone w kontekĹ>cie realizacji operacji wspĂłĹ,bieĹĽnych

Nazwa scenariusza badawczego:

WpĹ,yw zastosowanej technologii programistycznej na wydajnoĹ>ć realizacji operacji wspĂłĹ,bieĹĽnych

Topologia fizyczna Ĺ>rodowiska badawczego:

Konfiguracja druga lokalnego Ĺ>rodowiska badawczego ??

CzynnoĹ>ci implementacyjne:

- Zaimplementowanie genetycznego algorytmu metaheurystycznego dla symetrycznego problemu komiwojaĹĽera w jÄ^{TM}zykach programowania C# oraz JavaScript.
- Zaimplementowanie mechanizmĂłw pomiaru czasu wykonania algorytmu
- Konfiguracja interfejsĂłw programowania aplikacji w celu obsĹ,ugi algorytmĂłw metaheurystycznych z poziomu punktu koĹ,,cowego API.
- Konfiguracja topologii fizycznej Ĺ>rodowiska badawczego.
- Konfiguracja narzÄ^{TM}dzia do wykonywania testĂłw wydajnoĹ>ciowych.

CzynnoĹ>ci badawcze:

- Realizacja testĂłw wydajnoĹ>ciowych dla porĂłwnywanych technologii programistycznych.
- Dostosowywanie wartoĹ>ci parametrĂłw przeprowadzanego badania.

Warunki poczÄ...tkowe podjÄ™cia czynnoĹ>ci badawczych:

Przed realizacjÄ... testĂłw wydajnoĹ>ciowych zagwarantowana zostanie poprawnoĹ>ć dziaĹ,ania kaĹĽdego z algorytmĂłw metaheurystycznych. Ponadto, kod ĹşrĂłdĹ,owy programĂłw implementujÄ...cych algorytmy zostanie przeksztaĹ,cony w taki sposĂłb, aby niezaleĹĽnie od jÄ™zyka programowania, realizowaĹ, operacje w sposĂłb analogiczny.

Opis scenariusza badawczego:

Po wykonaniu konfiguracji topologii fizycznej Ĺ>rodowiska badawczego, pojedyncze urzÄ...dzenie klienckie bÄ^{TM}dzie wysyĹ,ać z ustalonÄ... czÄ^{TM}stotliwoĹ>ciÄ..., ĹĽÄ...dania wykonania algorytmu. Po odebraniu zapytania od klienta, algorytm bÄ^{TM}dzie uruchamiany, a czas trwania obliczeĹ,, bÄ^{TM}dzie zawsze wartoĹ>ciÄ... staĹ,Ä.... W trakcie wykonywanych kalkulacji zliczana bÄ^{TM}dzie liczba iteracji gĹ,Ăłwnej pÄ^{TM}tli kodu algorytmu. Liczba ta, stanowić bÄ^{TM}dzie kryterium porĂłwnawcze. Dla kaĹĽdej z porĂłwnywanych technologii programistycznych wykonana zostanie seria dwudziestu cyklicznych ĹĽÄ...daĹ,, klienta. Po zgromadzeniu wynikĂłw badaĹ,, przeprowadzone zostanÄ... parowe testy statystyczne wykazujÄ...ce istotnoĹ>ć różnic pomiarowych.

Kryteria porĂłwnawcze:	
Liczba iteracji gĹ,Ăłwnej pÄ™tli algorytmu metaheury	estycznego.
Parametry badania:	

- CzÄ^{TM}stotliwość generowania ĹĽÄ...daĹ,, protokoĹ,u hipertekstowego.
- Technologia programistyczna zastosowana do implementacji interfejsu programowania aplikacji.

[c]|llll| Scenariusz badawczy - badanie przeprowadzone w kontekĹ>cie obsĹ,ugi operacji asynchronicznych

Nazwa scenariusza badawczego:

 $Wp\acute{L}$,yw zastosowanej technologii programistycznej na efektywno $\acute{L}$ $^{\dot{}}$ $^{\dot{}}$ obs $\acute{L}$,ugi operacji asynchronicznych

Topologia fizyczna Ĺ>rodowiska badawczego:

Konfiguracja trzecia lokalnego Ĺ>rodowiska badawczego ??

CzynnoĹ>ci implementacyjne:

- Zaimplementowanie interfejsĂłw programowania aplikacji w technologiach C#/.NET, NodeJS/ExpressJS oraz Python/Flask.
- Zdefiniowanie punktĂłw koĹ,,cowych odpowiedzialnych za komunikacjÄ^{TM} badanego interfejsu z zewnÄ^{TM}trznym API.
- Konfiguracja topologii fizycznej Ĺ>rodowiska badawczego.
- Konfiguracja narzÄ^{TM}dzia do wykonywania testĂłw wydajnoĹ>ciowych.

CzynnoĹ>ci badawcze:

- Realizacja testĂłw wydajnoĹ>ciowych dla porĂłwnywanych technologii programistycznych.
- Obserwacja oraz gromadzenie wartoĹ>ci pomiarowych dotyczÄ...cych kryteriĂłw porĂłwnawczych.

Warunki początkowe podjęcia czynnoĹ>ci badawczych:

Przed realizacjÄ... testĂłw wydajnoĹ>ciowych zagwarantowane zostanie poprawne poĹ,Ä...czenie pomiÄ^{TM}dzy kaĹĽdym z badanych interfejsĂłw programowania aplikacji a zewnÄ^{TM}trznÄ... usĹ,ugÄ... sieciowÄ.... Co wiÄ^{TM}cej, zweryfikowana zostanie poprawnoĹ>ć implementacji funkcjonalnoĹ>ci zewnÄ^{TM}trznej usĹ,ugi sieciowej (tj. interfejsu API zaimplementowanego w jÄ^{TM}zyku Python)

Opis scenariusza badawczego:

Po wykonaniu konfiguracji topologii fizycznej Ĺ>rodowiska badawczego, urzÄ...dzenia klienckie bÄ^{TM}dÄ... rĂłwnolegle wysyĹ,ać ĹĽÄ...dania http w kierunku interfejsu programowania aplikacji. Po odebraniu zapytania od klienta, interfejs API, Ĺ,Ä...czyć siÄ^{TM} bÄ^{TM}dzie ze znajdujÄ...cä... siÄ^{TM} w obrÄ^{TM}bie sieci lokalnej zewnÄ^{TM}trznÄ... usĹ,ugÄ... sieciowÄ.... Taki rodzaj operacji, kiedy strona wywoĹ,ujÄ...ca zleca wykonanie zadania, a odpowiedĹş na to zlecenie przyjĹ>ć moĹĽe w dowolnym momencie, nazywamy operacjÄ... asynchronicznÄ.... W ramach punktu koĹ"cowego ewaluowanego API, wykonane zostanÄ... cztery operacje asynchroniczne dotyczÄ...ce różnych sposobĂłw operowania na danych. Po uzyskaniu odpowiedzi na wszystkie z czterech operacji, interfejs programowania aplikacji bÄ^{TM}dzie zwracaĹ, odpowiedĹş zawierajÄ...cÄ... informacjÄ^{TM} o stopniu poprawnoĹ>ci wykonania zleconych operacji, a takĹĽe czas odpowiedzi na ĹĽÄ...danie. Tak zdefiniowane badanie, bÄ^{TM}dzie wykonywane dla okreĹ>lonej liczby klientĂłw rĂłwnolegle generujÄ...cych ĹĽÄ...dania. Po zgromadzeniu wynikĂłw badaĹ", przeprowadzone zostanÄ... parowe testy statystyczne wykazujÄ...ce istotnoĹ>ć różnic pomiarowych.

Kryteria porĂłwnawcze:

- Czas odpowiedzi interfejsu programowania aplikacji na ĹĽÄ...danie klienta.
- Procent poprawnoĹ>ci wykonania zleconych operacji asynchronicznych.

Parametry badania:

- Liczba klientĂłw rĂłwnolegle wysyĹ,ajÄ...cych ĹĽÄ...dania.
- Technologia programistyczna zastosowana do implementacji interfejsu programowania aplikacji.

[c]|llll| Scenariusz badawczy - badanie przeprowadzone w kontekĹ>cie zastosowania wzorca projektowego CQRS

Nazwa scenariusza badawczego:

WpĹ,yw implementacji wzorca projektowego podziaĹ,u odpowiedzialnoĹ>ci na wydajnoĹ>ć obsĹ,ugi ĹĽÄ...dania klienta

Topologia fizyczna Ĺ>rodowiska badawczego:

Konfiguracja pierwsza lokalnego Ĺ>rodowiska badawczego ??

CzynnoĹ>ci implementacyjne:

- Zaimplementowanie interfejsĂłw programowania aplikacji wykorzystujÄ...cych wzorzec projektowy CQRS w technologiach C#/.NET oraz NodeJS/ExpressJS.
- Konfiguracja interfejsĂłw programowania aplikacji w celu obsĹ,ugi systemĂłw bazodanowych: Microsoft SQL Server, MySQL, PostgreSQL, SQLite oraz MongoDB.
- Wprowadzenie usprawnieĹ,, wydajnoĹ>ciowych dotyczÄ...cych odczytu i zapisu dla ka-ĹĽdego z systemĂłw bazodanowych
- PoĹ,Ä...czenie interfejsu API z dwoma systemami bazodanowymi tego samego typu i konfiguracja automatycznej replikacji danych w momencie ich zapisu
- Konfiguracja topologii fizycznej Ĺ>rodowiska badawczego.
- Konfiguracja narzędzia do wykonywania testĂłw wydajnoĹ>ciowych.

CzynnoĹ>ci badawcze:

- Realizacja testĂłw wydajnoĹ>ciowych z uwzglÄ^{TM}dnieniem zmiennoĹ>ci liczby klientĂłw.
- Obserwacja oraz gromadzenie wartoĹ>ci pomiarowych dotyczÄ...cych kryteriĂłw porĂłwnawczych.

Warunki poczÄ...tkowe podjÄ™cia czynnoĹ>ci badawczych:

Przed realizacjÄ... testĂłw wydajnoĹ>ciowych zagwarantowana zostanie poprawnoĹ>ć dziaĹ,ania kaĹĽdego z interfejsĂłw programowania aplikacji poprzez wykonanie ewaluacji funkcjonalnej.

Opis scenariusza badawczego:

Po wykonaniu konfiguracji topologii fizycznej Ĺ>rodowiska badawczego, urzÄ...dzenia klienckie bÄ^{TM}dÄ... wysyĹ,ać ĹĽÄ...dania protokoĹ,u hipertekstowego w kierunku interfejsu programowania aplikacji. Liczba ĹĽÄ...daĹ,, tych bÄ^{TM}dzie sukcesywnie zwiÄ^{TM}kszana, poprzez uruchamianie kolejnych rĂłwnolegle pracujÄ...cych wÄ...tkĂłw oprogramowania testowego. Dla kaĹĽdej wartoĹ>ci liczby urzÄ...dzeĹ,, klienckich, badanie zostanie wykonane dziesiÄ^{TM}ciokrotnie, a uzyskane wyniki zostanÄ... nastÄ^{TM}pnie uĹ>rednione. Odpowiednie przedziaĹ,y wartoĹ>ci omawianego parametru wyznaczać bÄ^{TM}dÄ... granicÄ^{TM} pomiÄ^{TM}dzy testami linii bazowej, obciÄ...ĹĽeniowymi, a takĹĽe przeciÄ...ĹĽajÄ...cymi. Badanie zostanie powtĂłrzone dla kaĹĽdego z rozwaĹĽanych systemĂłw bazodanowych w obrÄ^{TM}bie obu porĂłwnywanych technologii programistycznych. Po zgromadzeniu wynikĂłw badaĹ,, przeprowadzone zostanÄ... parowe testy statystyczne wykazujÄ...ce istotnoĹ>ć różnic pomiarowych. Obserwacje uzyskane w ramach niniejszego badania, porĂłwnane zostanÄ... z tymi, ustalonymi na podstawie pierwszego scenariusza badawczego ??.

Kryteria porĂłwnawcze:	

- Czas odpowiedzi interfejsu programowania aplikacji na ĹĽÄ...danie klienta.
- Procent wykorzystania centralnej jednostki przetwarzania serwera, na ktĂłrym uruchomiony zostaĹ, interfejs programowania aplikacji.
- IloĹ>ć wykorzystanej pamiÄ™ci operacyjnej serwera, na ktĂłrym uruchomiony zostaĹ, interfejs programowania aplikacji.

Parametry badania:

- Liczba klientĂłw rĂłwnolegle wysyĹ,ajÄ...cych ĹĽÄ...dania.
- Technologia programistyczna zastosowana do implementacji interfejsu programowania aplikacji.
- Rodzaj systemu bazodanowego komunikujÄ...cego siÄ™ z interfejsem programowania aplikacji.

[c]|llll| Scenariusz badawczy - badanie przeprowadzone w kontekĹ>cie wykorzystania mechanizmĂłw pamiÄ^{TM}ci podrÄ^{TM}cznej

Nazwa scenariusza badawczego:

PorĂłwnanie efektywnoĹ>ci obsĹ,ugi ĹĽÄ...daĹ,, klienckich w staĹ,ym czasie, uwzglÄ^{TM}dniajÄ...c odmienne implementacje mechanizmĂłw pamiÄ^{TM}ci podrÄ^{TM}cznej

Topologia fizyczna Ĺ>rodowiska badawczego:

Konfiguracja druga lokalnego Ĺ>rodowiska badawczego ??

CzynnoĹ>ci implementacyjne:

- Zaimplementowanie interfejsĂłw programowania aplikacji w technologiach C#/.NET oraz NodeJS/ExpressJS.
- Zaimplementowanie mechanizmĂłw pamiÄ^{TM}ci podrÄ^{TM}cznej (rozwiÄ...zanie autorskie oraz standardowe) w oparciu o bibliotekÄ^{TM} Redis.
- Konfiguracja interfejsĂłw programowania aplikacji w celu obsĹ,ugi systemu bazodanowego MySQL.
- Konfiguracja topologii fizycznej L

  rodowiska badawczego.
- Konfiguracja narzÄ^{TM}dzia do wykonywania testĂłw wydajnoĹ>ciowych.

		awcze:	

- Realizacja testĂłw wydajnoĹ>ciowych z uwzglÄ™dnieniem zmiennoĹ>ci czasu trwania testu.
- Obserwacja oraz gromadzenie wartoĹ>ci pomiarowych dotyczÄ...cych kryteriĂłw porĂłw-nawczych.
- Dostosowywanie wartoĹ>ci parametrĂłw przeprowadzanego badania.
- Analiza statystyczna otrzymanych wynik Äłw.

Warunki początkowe podjęcia czynnoĹ>ci badawczych:

Przed realizacjÄ... testĂłw wydajnoĹ>ciowych zagwarantowana zostanie poprawnoĹ>ć dziaĹ,ania kaĹĽdego z interfejsĂłw programowania aplikacji, a takĹĽe kaĹĽdego z zaimplementowanych mechanizmĂłw pamiÄ^{TM}ci podrÄ^{TM}cznej. Do autorskiego mechanizmu pamiÄ^{TM}ci cache dostarczone zostanÄ... przygotowane informacje historyczne, ktĂłrych zawartoĹ>ć dotyczy czÄ^{TM}stotliwoĹ>ci wywoĹ,ywania okreĹ>lonych punktĂłw koĹ,,cowych interfejsu programowania aplikacji.

Opis scenariusza badawczego:

Po wykonaniu konfiguracji topologii fizycznej L>rodowiska badawczego, pojedyncze urzÄ...dzenie klienckie bÄ^{TM}dzie w sposĂłb sekwencyjny wysyĹ,ać ĹĽÄ...dania do zdefiniowanego zbioru punktĂłw koĹ, cowych. Interfejsy programowania aplikacji, ktĂłre implementować bÄ^{TM}dÄ... okreĹ>lone mechanizmy pamiÄ^{TM}ci podrÄ^{TM}cznej, zwracać bÄ^{TM}dÄ... odpowiedĹş na ĹĽÄ...danie, ktĂłrej wartoĹ>ć różnić bÄ^{TM}dzie siÄ^{TM} w sposĂłb znaczny, w zaleĹĽnoĹ>ci od tego, czy API musiaĹ,o odwoĹ,ać siÄ™ do systemu bazodanowego, czy też pozyskać dane z cache. Pierwszy z systemĂłw pamiÄ^{TM}ci podrÄ^{TM}cznej uwzglÄ^{TM}dniać bÄ^{TM}dzie staĹ, y czas waĹĽnoĹ>ci wpisu, natomiast drugi system (tj. system autorski) wyliczać bÄ™dzie czas waĹĽnoĹ>ci na podstawie czÄ^{TM}stotliwoĹci odwoĹ,aĹ,, do punktu koĹ,,cowego. Zebrane rezultaty rozpatrywane bÄ^{TM}dÄ... dla różnych przedziaĹ, Ăłw czasowych. W kaĹĽdym z przedziaĹ, Ăłw, wydajnoĹ>ć systemu pamiÄ^{TM}ci podrÄ^{TM}cznej determinować bÄ^{TM}dzie Ĺ>redni czas odpowiedzi na ĹĽÄ...danie oraz liczba odwoĹ,aĹ,, do systemu bazodanowego. Badanie zostanie powtĂłrzone w obrÄ^{TM}bie obu porĂłwnywanych technologii programistycznych. Po zgromadzeniu wynikĂłw badaĹ, przeprowadzone zostanÄ... parowe testy statystyczne wykazujÄ...ce istotnoĹ>ć różnic pomiarowych.

Kryteria porĂłwnawcze:

- Ĺšredni czas odpowiedzi interfejsu programowania aplikacji na ĹĽÄ...danie klienta w okreĹ>lonym przedziale czasowym.
- Liczba odwoĹ,aĹ,, interfejsu programowania aplikacji do systemu bazodanowego w okreĹ>lonym przedziale czasowym.

Parametry	папаппа	-
I WI WILLOW Y	Nummiii	•

- DĹ,ugoĹ>ć przedziaĹ,u czasowego.
- Technologia programistyczna zastosowana do implementacji interfejsu programowania aplikacji.
- Rodzaj zaimplementowanego mechanizmu przechowywania danych w pamiÄ^{TM}ci podrÄ^{TM}cznej.

[c]|llll| Scenariusz badawczy - badanie przeprowadzone w kontekĹ>cie wdraĹĽania oprogramowania na platformach chmurowych

Nazwa scenariusza badawczego:

ZmiennoĹ>ć wydajnoĹ>ci interfejsu API wdroĹĽonego na generycznej oraz dedykowanej platformie chmurowej

Topologia fizyczna Ĺ>rodowiska badawczego:

Konfiguracja pierwsza rozproszonego Ĺ>rodowiska badawczego ??

CzynnoĹ>ci implementacyjne:

- Zaimplementowanie interfejsĂłw programowania aplikacji w technologiach C#/.NET oraz NodeJS/ExpressJS.
- Konfiguracja interfejsĂłw programowania aplikacji w celu obsĹ,ugi dedykowanych systemĂłw bazodanowych (rodzaj systemu bazodanowego bÄ^{TM}dzie zaleĹĽny od wynikĂłw badaĹ,, uzyskanych poprzez realizacjÄ^{TM} scenariusza badawczego ??).
- WdroĹĽenie interfejsĂłw programowania aplikacji na wirtualnych serwerach prywatnych
- Wdrożenie interfejsów programowania aplikacji na dedykowanych względem okreĹ>lonej technologii platformach chmurowych
- Konfiguracja topologii fizycznej rozproszonego Ĺ>rodowiska badawczego.
- Konfiguracja narzÄ^{TM}dzia do wykonywania testĂłw wydajnoĹ>ciowych.

CzynnoĹ>ci badawcze:

- Realizacja testĂłw wydajnoĹ>ciowych z uwzglÄ™dnieniem zmiennej liczby klientĂłw API.
- Obserwacja oraz gromadzenie wartoĹ>ci pomiarowych dotyczÄ...cych kryteriĂłw porĂłwnawczych.
- Dostosowywanie warto
   \(\) ci parametr
   \(\) przeprowadzanego badania.

Warunki poczÄ...tkowe podjÄ^{TM}cia czynnoĹ>ci badawczych:

Przed realizacjÄ... testĂłw wydajnoĹ>ciowych zagwarantowana zostanie poprawnoĹ>ć dziaĹ,ania kaĹĽdego z interfejsĂłw programowania aplikacji poprzez wykonanie ewaluacji funkcjonalnej. Ponadto, zweryfikowana zostanie dostÄ^{TM}pnoĹ>ć kaĹĽdej z platform chmurowych w czasie wykonywania testĂłw.

Opis scenariusza badawczego:

Po wykonaniu konfiguracji topologii fizycznej rozproszonego Ĺ>rodowiska badawczego, urzÄ...dzenia klienckie bÄ^{TM}dÄ... rĂłwnolegle generowaĹ,y ĹĽÄ...dania hipertekstowe w kierunku interfejsu programowania aplikacji. PoszczegĂłlny interfejs API, analogicznie do obsĹ,ugiwanego przez niego systemu bazodanowego, wdroĹĽcny zostanie w okreĹ>lonym Ĺ>rodowisku chmurowym. Od momentu uzyskania ĹĽÄ...dania od aplikacji klienckiej, zliczany bÄ^{TM}dzie czas wykonywania operacji wewnÄ...trz API. Punktem koĹ,,cowym czasu realizacji obliczeĹ,, bÄ^{TM}dzie chwila wygenerowania odpowiedzi na ĹĽÄ...danie. Czas odpowiedzi liczony w ten sposĂłb, bÄ^{TM}dzie odpowiednio pomniejszony wzglÄ^{TM}dem standardowego czasu odpowiedzi na ĹĽÄ...danie i nie bÄ^{TM}dzie on uwzglÄ^{TM}dniaĹ, faktu dostarczenia oraz zwrĂłcenia wiadomoĹ>ci http w ramach sieci rozlegĹ,ej. Badanie zostanie powtĂłrzone w obrÄ^{TM}bie obu porĂłwnywanych technologii programistycznych, uwzglÄ^{TM}dniajÄ...c dwa systemy bazodanowe, dla ktĂłrych efektywnoĹ>ć wynikajÄ...ca ze scenariusza badawczego ?? okazaĹ,a siÄ^{TM} najwyĹĽsza. UwzglÄ^{TM}dniona zostanie ponadto zmienna liczba rĂłwnolegle generowanych ĹĽÄ...daĹ,... Po zgromadzeniu wynikĂłw badaĹ,, przeprowadzone zostanÄ... parowe testy statystyczne wykazujÄ...ce istotnoĹ>ć różnic pomiarowych.

Kryteria porĂłwnawcze:

• Czas obsĹ,ugi ĹĽÄ...dania wewnÄ...trz interfejsu programowania aplikacji.

Parametry badania:

- Liczba klientĂłw rĂłwnolegle generujÄ...cych ĹĽÄ...dania.
- Wykorzystywana platforma chmurowa oraz wirtualny serwer prywatny.

Rozdział 4

Implementacja Ĺ>rodowiska badawczego

W niniejszym rozdziale przedstawiono proces implementacji Ĺ>rodowiska badawczego pod kÄ...tem realizacji zdefiniowanych uprzednio scenariuszy badawczych. SpoĹ>rĂłd skĹ,adowych omawianego procesu wyrĂłznić naleĹĽy: przygotowanie odmian topologii fizycznych Ĺ>rodowiska w zaleĹĽnoĹ>ci od scenariusza badawczego, budowÄ™ interfejsĂłw programowania aplikacji z wykorzystaniem porĂłwnywanych technologii, czy teĹĽ zastosowanie mechanizmĂłw pozwalajÄ...cych na weryfikacjÄ™ dziaĹ,ania API w aspekcie programowania wspĂłĹ,bieĹĽnego. Ponadto, zaprezentowana zostaĹ,a konfiguracja dedykowanych porĂłwnywanym technologiom platform chmurowych, a takĹĽe struktura elementĂłw skĹ,adajÄ...cych siÄ™ na plan testowy, identyfikujÄ...cy przeprowadzonÄ... ewaluacjÄ™ w ramach narzÄ™dzia przeznaczonego do realizacji badaĹ,...

4.1. Realizacja topologii fizycznych

W zaleĹĽnoĹ>ci od scenariusza badawczego, wykorzystywanego w kontekĹ>cie przeprowadzonych ewaluacji, zbudowane zostaĹ,y cztery odmienne warianty topologii fizycznych. Trzy spoĹ>rĂłd nich, tyczÄ... siÄ^{TM} badaĹ,, wykonywanych w Ĺ>rodowisku lokalnym, natomiast czwarta z topologii, zwiÄ...zana jest z obserwacjÄ... funkcjonowania interfejsĂłw programowania aplikacji uruchomionych w obrÄ^{TM}bie okreĹ>lonych platform chmurowych.

W odniesieniu do kaĹĽdej z topologii zbudowanej w Ĺ>rodowisku lokalnym, zauważyć naleĹĽy fakt zastosowania techniki rozproszonego testowania (ang. Distributed Testing), a takĹĽe jasny podziaĹ, odpowiedzialnoĹ>ci w kontekĹ>cie wszystkich wykorzystywanych urzÄ...dzeĹ,... Procedura zbierania obserwacji za kaĹĽdym razem realizowana jest wewnÄ...trz odpowiednio dostosowanej lokalnej sieci komputerowej cechujÄ...cej siÄ™ brakiem dostÄ™pu do sieci Internet. Ponadto, w obszarze poĹ,Ä...czonych ze sobÄ... urzÄ...dzeĹ,, systemu komputerowego, dezaktywowane zostaĹ,y protokoĹ,y i usĹ,ugi sieciowe generujÄ...ce cykliczne komunikaty rozgĹ,oszeniowe. DziÄ™ki temu, wyeliminowano bĹ,Ä™dy pomiarowe o charakterze niedeterministycznym.

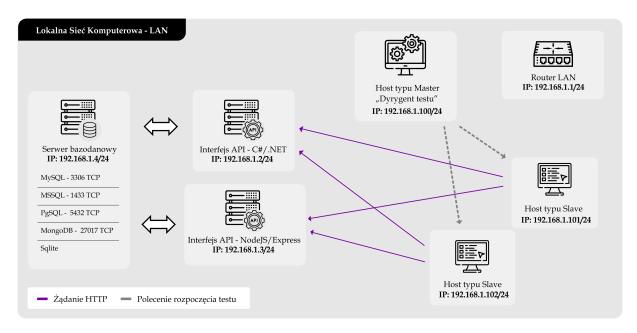
OdwoĹ,ujÄ...c siÄ^{TM} do topologii sieciowej zbudowanej w Ĺ>rodowisku rozlegĹ,ym, za-uwaĹĽyć naleĹĽy odmienny sposĂłb pozyskiwania informacji o czasie przetwarzania pojedynczego ĹĽÄ...dania. W tym przypadku, wykorzystywane narzÄ^{TM}dzie pomiarowe sĹ,uĹĽy jako generator ĹĽÄ...daĹ,,, jednakĹĽe czasy odpowiedzi na ĹĽÄ...danie, zwrĂłcone przez to narzÄ^{TM}dzie nie mogÄ... być brane pod uwagÄ^{TM}. Informacja o czasie przetwarzania ĹĽÄ...dania zostaje dostarczana bezpoĹ>rednio z interfejsu programowania aplikacji.

Konfiguracja pierwsza lokalnej topologii fizycznej Ĺ>rodowiska badawczego

Pierwsza spośrÅłd lokalnych topologii fizycznych Ĺ›rodowiska badawczego zastosowana zo-staĹ,a w celu badania wpĹ,ywu wykorzystania odmiennych systemĂłw bazodanowych na wydajność interfejsĂłw programowania aplikacji, a takĹĽe w kontekĹ›cie obserwacji istot-noĹ›ci implementacji wzorca podziaĹ,u odpowiedzialnoĹ›ci.

W ramach niniejszej topologii, wyróżnić naleĹĽy dwa interfejsy programowania aplikacji (tj. utworzone z wykorzystaniem technologii C#/.NET oraz NodeJS/Express), komunikujÄ...ce siÄ™ z jednym z piÄ™ciu serwerĂłw bazodanowych (tj. MySQL Server, Postgre-SQL Server, Microsoft SQL Server, SQLite oraz MongoDB). W okreĹ>lonym momencie czasu, utrzymywane jest tylko jedno aktywne poĹ,Ä...czenie pomiÄ™dzy jednym z API a jednym z serwerĂłw bazodanowych. Ponadto, wewnÄ...trz lokalnej sieci komputerowej, wyróżnić naleĹĽy urzÄ...dzenie komunikacyjne ktĂłrym jest router, a takĹĽe trzy urzÄ...dzenia koĹ"cowe. Pierwszy z hostĂłw peĹ,ni rolÄ™ "dyrygenta testu", ktĂłry dostarcza informacje o konfiguracji testowej bezpoĹ>rednio do dwĂłch pozostaĹ,ych urzÄ...dzeĹ", koĹ"cowych. Te urzÄ...dzenia z kolei, odpowiedzialne sÄ... za generowanie ĹĽÄ...daĹ" zgodnie ze zdefiniowanym natężeniem, czÄ™stotliwoĹ>ciÄ..., a takĹĽe czasem trwania ewaluacji. KaĹĽde z oddzielnych urzÄ...dzeĹ", fizycznych poĹ,Ä...czone jest z urzÄ...dzeniem komunikacyjnym poprzez Ĺ,Ä...cze przewodowe, o tej samej przepustowoĹ>ci (tj. 1Gb/s), a takĹĽe identycznej kategorii przewodu (tj. kategoria 6).

Na ilustracji ?? przedstawiono schemat pierwszego wariantu lokalnej topologii fizycznej Ĺ>rodowiska badawczego.

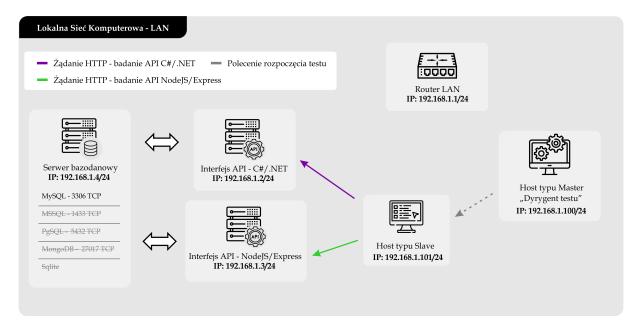

Rys. 4.1: Konfiguracja pierwsza lokalnej topologii fizycznej Ĺ>rodowiska badawczego

Konfiguracja druga lokalnej topologii fizycznej Ĺ>rodowiska badawczego

Druga topologia fizyczna Ĺ>rodowiska badawczego, dotyczÄ...ca ewaluacji w obrÄ^{TM}bie lokalnej sieci komputerowej, zbudowana zostaĹ,a na potrzeby badaĹ,, zaimplementowanych mechanizmĂłw programowania wspĂłĹ,bieĹĽnego, a takĹĽe przechowywania odpowiedzi na ĹĽÄ...dania w ramach pamiÄ^{TM}ci podrÄ^{TM}cznej.

W omawianej topologii wskazać naleĹĽy dwa interfejsy programowania aplikacji, ktĂłrych implementacja dokonana zostaĹ,a w porĂłwnywanych dwĂłch technologiach programistycznych. Obie usĹ,ugi sieciowe, komunikujÄ... siÄ™ z pojedynÄ... instancjÄ... serwera bazodanowego - w przypadku badania pamiÄ™ci cache, bÄ...dĹş teĹĽ nie odwoĹ,ujÄ... siÄ™ do niego wcale - w przypadku badania efektywnoĹ>ci operacji wspĂłĹ,bieĹĽnych. SpoĹ>rĂłd urzÄ...dzeĹ,, komunikacyjnych, wykorzystywanych do przeprowadzenia ewaluacji, wyróżnić naleĹĽy jedno urzÄ...dzenie typu Master (tzw. Dyrygent testu), a takĹĽe jednego hosta typu Slave (tzw. generator ĹĽÄ...daĹ,,). Pierwszy z komputerĂłw ma za zadanie przechowywać konfiguracjÄ™ wykonywanego badania, a takĹĽe dostarczać komendy zwiÄ...zane z rozpoczÄ™ciem i charakterystykÄ... testu. Drugi host peĹ,ni rolÄ™ maszyny wytwarzajÄ...cej i wysyĹ,ajÄ...cej ĹĽÄ...dania protokoĹ,u hipertekstowego, zgodnie z koncepcjÄ... nakreĹ>lonÄ... przez uzyskany plan ewaluacji. Wszystkie urzÄ...dzenia znajdujÄ... siÄ™ w obszarze pojedynczej, przewodowej lokalnej sieci komputerowej. Analogicznie do konfiguracji pierwszej, kaĹĽde Ĺ,Ä...cze przewodowe charakteryzuje siÄ™ tym samym standardem oraz przepustowoĹ>ciÄ....

Rys. 4.2: Konfiguracja druga lokalnej topologii fizycznej Ĺ>rodowiska badawczego

Konfiguracja trzecia lokalnej topologii fizycznej Ĺ>rodowiska badawczego

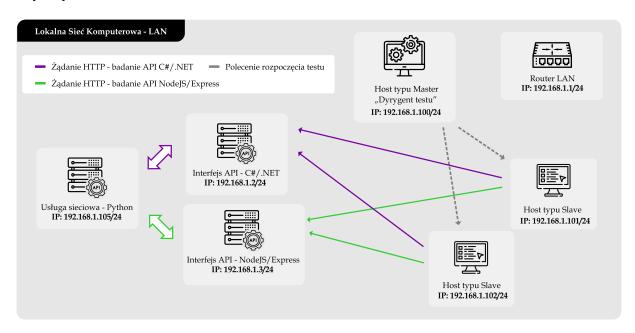
Ostatnia z lokalnych topologii fizycznych Ĺ>rodowiska badawczego przystosowana zostaĹ,a w celu umoĹĽliwienia realizacji badaĹ,, dotyczÄ...cych wydajnoĹ>ci obsĹ,ugi operacji asynchronicznych.

W schemacie tym, zauważyć moĹĽna wystÄ...pienie trzech interfejsĂłw programowania aplikacji. Analogicznie do topologii opisanych powyĹĽej, dwa spoĹ>rĂłd trzech API zaimplementowane sÄ... w technologiach bÄ™dÄ...cych przedmiotem analizy tej pracy. Trzecia usĹ,uga sieciowa, sĹ,uĹĽy do udostÄ™pniania zgromadzonych w niej danych, w zwiÄ...zku z czym posiada ona tylko i wyĹ,Ä...cznie punkty koĹ,,cowe obsĹ,ugiwane z wykorzystaniem metody GET. Punkty styku ostatniego z interfejsĂłw dostarczajÄ... funkcjonalnoĹ>ci pobierania danych o zróżnicowanym rozmiarze.

Ponadto, zbieĹĽnie do konfiguracji pierwszej lokalnego Ĺ>rodowiska badawczego, wyszczegĂłlnić moĹĽemy dwa urzÄ...dzenia koĹ,,cowe w roli generatorĂłw ĹĽÄ...daĹ,,, oraz jednego hosta dziaĹ,ajÄ...cego w trybie "Dyrygenta testu". NaleĹĽy podkreĹ>lić, ĹĽe ewa-

luacje dotyczÄ...ce kaĹĽdej z technologii, zarĂłwno w scenariuszach badawczych wykorzystujÄ...cych tÄ^{TM}, jaki i pozostaĹ,e topologie, wykonywane sÄ... w odrÄ^{TM}bnych chwilach czasu. Implikuje to fakt, ĹĽe poĹ,Ä...czenie pomiÄ^{TM}dzy hostem badajÄ...cym, interfejsem badanym, a takĹĽe interfejsem pomocniczym jest aktywne tylko dla aktualnie badanego rozwiÄ...zania technologicznego.

Poza interfejsami programowania aplikacji oraz urz $\ddot{A}$ ...dzeniami ko $\acute{L}$,,cowymi wska $\acute{L}$ La $\ddot{A}$ ‡ nale $\acute{L}$ Ly urz $\ddot{A}$ ...dzenie sieciowe, jakim jest przewodowy router LAN, kt $\ddot{A}$ try $\acute{L}$, $\ddot{A}$ ...czy wszystkie elementy topologii w ramach pojedynczej sieci LAN. Standard oraz przepustowo $\acute{L}$ > $\ddot{A}$ ‡ wykorzystywanych $\acute{L}$, $\ddot{A}$ ...czy pozostaje niezmienna wzgl $\ddot{A}$ TMdem pierwszej oraz drugiej z topologii fizycznych.

Rys. 4.3: Konfiguracja trzecia lokalnej topologii fizycznej Ĺ>rodowiska badawczego

Konfiguracja pierwsza rozlegĹ,ej topologii fizycznej Ĺ>rodowiska badawczego

4.2. Budowa interfejsĂłw programowania aplikacji

Interfejs API realizujÄ...cy operacje CRUD stworzony z wykorzystaniem technologii C#/.NET

Interfejs API realizujÄ...cy operacje CRUD stworzony z wykorzystaniem technologii NodeJS/Express

Algorytm metaheurystyczny dla symetrycznego problemu komiwoja L'era dostÄ^{TM}pny z poziomu punktu koĹ,,cowego

Mechanizm obsĹ,ugi pamiÄ^{TM}ci podrÄ^{TM}cznej z uwzglÄ^{TM}dnieniem czÄ^{TM}stotliwoĹ>ci wywoĹ,ywania punktĂłw koĹ,,cowych

Implementacja wzorca projektowego CQRS z uwzglÄ^{TM}dnieniem replikacji danych pomiÄ^{TM}dzy dwoma ĹṣrĂłdĹ,ami

- 4.3. Konfiguracja generycznych oraz dedykowanych platform chmurowych
- 4.4. Konfiguracja narzÄ^{TM}dzia do realizacji badaĹ,,

Rozdział 5

Przeprowadzone badania

Rozdział 6

Podsumowanie

- 6.1. Wnioski z przeprowadzonych badań
- 6.2. Perspektywy rozwoju badaĹ,,

Dodatek A

Instrukcja wdroeniowa

Jeli praca skoczya si wykonaniem jakiego oprogramowania, to w dodatku powinna pojawi si instrukcja wdroeniowa (o tym jak skompilowa/zainstalowa to oprogramowanie). Przydaoby si rwnie krtkie how to (jak uruchomi system i co w nim zrobi – zademonstrowane na jakim najprostszym przypadku uycia). Mona z tego zrobi osobny dodatek,

Dodatek B

Opis zaczonej pyty CD/DVD

Tutaj jest miejsce na zamieszczenie opisu zawartoci zaczonej pyty. Naley wymieni, co zawiera.